

СУХАНИ МЕҲРУ ВАҒО

Душанбе - 2012

ББК –76.0+76.02+72.3

С 95

*Ба 20-солагии «Садои мардум»
бахшида мешавад*

Мураттиб ва муҳаррир Ҷ. НАБОТОВ

Китоби мазкур аз нигоштаҳои аҳли
эҷоди рӯзномаи «Садои мардум»
мураттаб шудааст.

ISBN 978-99947-40-36-9

© «Садои мардум»,
2012

**Васоити ахбори умум дар ҷомеа неруи муассири
иттилоотӣ ва таблиғгари аркони нав мебошанд.
Нақши онҳо дар раванди демократикунонӣ ва
рушди ҷомеа ниҳоят калон аст.**

*Аз Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон
Эмомалӣ РАҲМОН ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии
Тоҷикистон, ш. Душанбе, 20 апрели соли 2011*

МУРОДОВ АБДУЛМАЦИД МИРЗОШАРИПОВИЧ

18 феввали соли 1959 дар шаҳри Турсунзода таваллуд шудааст. Маълумоташ олӣ. Соли 1981 факултаи филологияи тоҷики Донишгоҳи давлатии Тоҷикистон ба номи В.И. Ленин (ДМТ)-ро хатм намудааст.

Фаъолияти меҳнатиаш соли 1981 ба сифати омӯзгори фанни забон ва адабиёти тоҷик дар мактаби миёнаи рақами 52-и ноҳияи Ҳисор оғоз ёфтааст. Солҳои 1982-1986 тарҷумони мутахассисони шӯравӣ дар Академияи ҳарбии илмҳои тибби Ҷумҳурии Ислонии Афғонистон буд.

Солҳои 1986-1987 омӯзгори мактаби миёнаи рақами 91-и шаҳри Турсунзода, 1987-1989 котиби ташиклоти комсомолии Раёсати сохтмони «Алюминсохтмон» шуда кор кардааст.

Моҳи декабри соли 1990 ба идораи навтасиси рӯзномаи «Садои мардум» ба кор даъват шуд ва ҳамчун мусалҳаҳи масъул ба кор шурӯъ кард.

Минбаъд дар рӯзномаи «Садои мардум» вазифаҳои хабарнигор, муовини котиби масъул, хабарнигори махсус, мудири шуъбаи иқтисод ва иҷтимоӣ, директор оид ба тичоратро ба зимма дошт. Аз соли 1998 инҷониб муовини сармуҳаррир мебошад.

Узви Иттифоқи журналистони Тоҷикистон, Аълочии матбуоти Ҷумҳурии Тоҷикистон аст.

ҶАШН МУБОРАК, ҶАМВАТАН!

Салом хонандаи азиз, дӯсти меҳрубон, рафиқи нуктасанҷ!

Рӯзнамаи маҳбуби мову шумо «Садои мардум» -нашрияи Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон имрӯз 20 - сола шуд. Оре, ду даҳсола аст, ки «Садои мардум» меҳмони хонадону коргоҳи Шумо гардида, бароятон пайғом мерасонад, пайғом аз рӯзи нав, пайғом аз қору пайкори ҷамватанон баҳри шукуфоии кишвари азиз—Тоҷикистони озоду соҳибхитӣ ва мустақил.

Дар Қарори Совети Олии РСС Тоҷикистон «Дар бораи ташкили нашри рӯзнама—органи Совети Олии РСС Тоҷикистон» аз 29 августи соли 1990 аз ҷумла омадааст: «Бо мақсади сари вақт ва ҷаматарафа инъикос намудани фаъолияти ҷамаи соҳаҳои шӯроҳои намоёндагони халқ, роли онҳо дар ҳалли масъалаҳои муҳими иҷтимоию иқтисодии кишвар, инъикоси қонунҳои қабулгардида ва ибрази назари намоёндагони халқ рӯзнамаи мустақил—органи Совети Олии РСС Тоҷикистон бо унвони «Садои мардум» таъсис дода шавад».

Тасаввур намоём авзои ибтидои солҳои 90-уми асри гузаштаро: мисли дигар ҷумҳуриҳои Иттиҳоди Шӯравӣ дар Тоҷикистон низ воқеаҳои муҳими сиёсӣ рух дода, ба афкори мардум тақон ворид намуд, бедории шуури миллӣ ва андешаҳои истиқлолхоҳии доираи ҳар чӣ васеи оммаро вусът бахшид. Бо назардошти ин ҷама, вакилони халқ дар Совети Олии РСС Тоҷикистон бо дарки масъулият ва тағйироти баамаломеда ва дурнамои сохти давлатдорӣ мавқеи мақоми олии қонунгузори кишварро ба инобат гирифта, нашрияи хешро таъсис намуданд. Гузашти айём, фаъолияти рӯзнамаи «Садои мардум» собит намуд, ки қарори вакилони халқ саривақтӣ ва дуруст будааст. Ҷаминро низ бояд зикр намуд, ки мақоми олии қонунгузори кишвари мо дар миёни дигар кишварҳои сохти нави ҷумҳуриҳои Шӯравӣ аз аввалинҳо шуда, чунин иқдомро пеша намуд.

Бояд тазаққур дод, ки бо мақсади номи мувофиқ ёфтан барои рӯзнамаи нав дар ҷавоб ба муроҷиати Совети Олии РСС

Тоҷикистон мардуми ҷумҳури садҳо номаву барқия ирсол намуданд ва аз миёни даҳҳо номҳои пешниҳодшуда номи имрӯзи он - «Садои мардум» мавриди интиҳоб қарор гирифт.

Ҷамчуноне аз номи рӯзнома маълум мешавад, мардум бо изҳори фикру пешниҳоди хеш омолу дархост ва ниёзҳояшро аз ин нашрияи нафтаъсис бо орзуҳои неқ тақозо мекард. Дархосту ниёзи мардум аз рӯзнома инъикоси воқеӣ ва ҳақиқатнигоронаи рӯйдоду навигариҳо, воқеаву ҳодисоти дохиливу хориҷӣ, фаъолияти васеи вакилони халқ, шарҳу тафсири қонуну қарорҳои қабулшаванда, тавзеҳи тадбири чораҳои Ҳукумат дар бобати баланд бардоштани сатҳи некӯахлоқии халқ, мусоидат ба ҳалли мушкилоти иқтисодиву иҷтимоӣ, сиёсиву фарҳангии ҷомеа ва аз ҳама муҳимтаринаш инъикоси фаъолияти мақомоти намояндагӣ ва қонунгузори кишвар буд.

Мардум рӯзномаи навро ҳамчун минбари баёни афқору андешаи нав, воситаи маънавии пайванди халқ бо Ҳукумат дидан меҳост ва хушбахтона, рӯзномаи «Садои мардум» аз рӯзҳои нахустини нашраш ҷавобгӯи ниёзҳои хонандагону алоқамандонаш гардид.

Имрӯз зикри он нукта махсусан зарур аст, ки нахустин Сармуҳаррири «Садои мардум», вакили халқ дар Совети Олии РСС Тоҷикистон, шодравон Муродуллоҳи Шерализода буд ва ӯ дар бунёдгузори ин нашрияи бонуфуз саҳми бағоят бузург гузошт.

Муродуллоҳи Шерализода инсонии бағоят хоксор, соҳиби иродати некӯ, дорои сифатҳои баланди касбия кордонӣ, ҳислатҳои ҳамидаи инсонӣ буд ва тавонист рӯзноманигори болаёқатро дар рӯзномаи нафтаъсис ҷамъ оварад. Мирзوماҳмуд Мирбобоев, Додочон Раҷабӣ, Бахтиёри Муртазо, Шарифи Ҷамдампура, Фотеҳи Абдулло, Ғанӣ Ҷӯразода, Умрикул Ҳақбердиев, Мақсуди Ҳусейн, Қироншоҳ Шарифзода, Камоли Қурбониён, Мардони Муҳаммад, Тиллои Некқадам, Бобоҷон Абдулвоҳидов, Қурбон Мадалиев, Зулфиқори Шодӣ, Акбаралӣ Сатторов, Маҳмадшариф Бобошоев аз ҷумлаи аввалин қаламкашони рӯзномаи «Садои

мардум» буданд, ки бо даъвати ин инсони шариф дар ин ҷо ба фаъолият шурӯъ намуда, аз шумораҳои нахустини нашри рӯзнома ба амалӣ кардани ҳадафҳои пешгузоштаи Сармуҳаррир пардохтанд.

«Садои мардум» минбари халқ ва барои халқ аст. Дар саҳифаҳои он барои чапгароӣю ростгароӣ, барои мочароҷуиyo фитнаангезӣ, хусумату ниқоргирӣ ва таҳрифи ҳақиқат ҷой нахоҳад буд. Агар идораи рӯзнома яке аз додрасҳо бошад, пас «Садои мардум» ба хоҳири табдил ёфтан ба додгоҳи воқеии Шумо устуворона пайкор хоҳад кард», - навишта буд Муродуллоҳи Шерализода дар мақолааш «Сухане чанд ба ҳаводорони рӯзнома», ки дар нахустшумораи рӯзнома 1 январи соли 1991 ба таъъ расида буд.

Ин мавқеи рӯзнома ва тамоми қаламкашони нашрия буду онҳо ҳама ба он кӯшиданд, ки манзалат ва обрӯю нуфузи рӯзномаро боло баранд ва ҷуноне вақт нишон дод, ин кор барояшон муяссар гардид.

Ҳар гуна расонаи хабарӣ рисолате дар пеш дорад. Рисолати «Садои мардум» аз нахустшуморааш то ба имрӯз иборат аст аз инъикосгарӣ ва муфасссирии рӯйдодҳои айём, расонидани иттилооти воқеӣ, инъикоси ҳақиқати ҳоли ҷомеа, дарҷи саривақтии беҳтарин мақолаву хабарҳо, огоҳ намудани хонандагонаш аз рӯйдодҳои дохил ва хориҷи кишвар. Ва ин рисолати бас пурифтихорро ду даҳсола аст, ки аҳли эҷоди рӯзнома бо шарафмандӣ бар дӯш гирифтааст.

Дар ин муддат ба «Садои мардум» рӯзноманигороне, аз қабилӣ Неъматулло Солеҳов, Аъзам Мӯсоев, Парда Ҳабиб, Низом Қосим, Абдураффеъ Рабизода, Ҳуриниссо Ализода, Далер Мерганов, Шаҳрияи Адҳамзод, Мухтори Абдулло, Ҳусейни Назрулло, Давлат Султонов, Шоҳтолиби Шоҳқосим, Карим Давлатов, Ҷумъа Қувват, Бурҳониддин Каримзода, Толиб Сафаров ва як иддаи дигар пайваста, дар пурмазмуну ҷолиб нашр шудани ҳар як шумора саҳми чашмрас гузоштанду меғуздоранд.

Рӯзномаи «Садои мардум» тӯли ин муддат ба манбаи

«САДОИ МАРДУМ» РЌЗНОМАИ РАСМИСТ
Моддаи 53. Тартиби интишори расмии
санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ

1. Манбаи расмии интишори санадҳои қонунгузорӣ, санадҳои ҳуқуқии байналмилалии эътирофнамудаи Тоҷикистон, қарорҳои яқояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои меъёрии ҳуқуқии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон рӯзномаҳои «Ҷумҳурият» ва «Садои мардум» мебошанд. Санадҳои меъёрии ҳуқуқие, ки аз мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) ба мақомоти наشري расмӣ ворид шудаанд, бояд дар мӯҳлати на дертар аз 10 рӯз аз лаҳзаи воридшавӣ интишор гарданд.

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон
«Дар бораи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ»,
26 март соли 2009 №506

омода кардани кадрҳо мубаддал ёфт гӯем, хато нахоҳад буд, зеро теъдоди зиёди ходимони рӯзнома имрӯз вазифаҳои сармуҳаррир, муовинони аввали сармуҳаррирони рӯзномаю ҳафтанома ва маҷаллаҳои ҷумҳуриявӣю соҳавиро бар зимма дошта, таҷрибаи аз мактаби эҷодии «Садои мардум» бардоштаашонро муваффақона татбиқ менамоянд.

Нашрияти Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамсоли Истиқлолият аст ва тӯли мавҷудияти хеш ҳамеша дар дифоъ аз арзишҳои он мекушад. Ба хонандаи азият маълум аст, ки дар ин муддат Истиқлолияти мо дучори таҳдидҳои зиёд гардид, вале аз баракати ҳамдигарфаҳмӣ мо ин мӯъҷизаи атошударо ҳифз кардем.

Баъд аз баргузори Иҷлосияи шонздаҳуми Шӯрои Олии

Ҷумҳурии Тоҷикистон рӯзнамаи «Садои мардум» ба иҷрои вазифаҳои боз ҳам масъул ва ҷиддӣ сафарбар шуд. Тарғиби ғояҳои нави давлатдорӣ мутобиқ ба принципҳои эъмори ҷомеаи демокративу дунявӣ ва ҳуқуқбунёд, роҳҳои ноил шудан ба сулҳи умумӣ, ваҳдати миллӣ, ба Ватан баргардонидани гурезаҳои иҷборӣ, таҳкими қонуният, ки Сардори давлат мӯҳтарам Эмомалӣ РАҲМОН аз минбари баланди Иҷтисоии XVI Шӯрои Олӣ эълон дошта буд, асоси мавзӯю мундариҷаи навиштаҳои «Садои мардум»-ро ташкил намуд ва рӯзнама воқеан ҳам ба солноманависи сулҳи тоҷикон мубаддал гардид.

Аз ин ҷост, ки имзои Созишномаи умумии истиққори сулҳ ва ризоияти миллӣ, ки баъд аз якҷанд соли гуфтушунидҳо бо кӯшиши Сарвари давлат ва мардуми кишвар ба даст омад, аҳли эҷоди рӯзнамаро, ки гуфтем – ҳамсолу ҳамболи Истиқлолияти давлатӣ аст ва ноил шудан ба ризоияти миллӣ аз аҳдофи бас муқаддаси истиқлолият маҳсуб мешуд, басо хушнуд гардонид.

Таъсиси Парламенти дупалатагӣ дар Тоҷикистон дар назди рӯзнама ҳамчун наشريяи Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон вазифаҳои нав гузошт. Акнун рӯзнама аз фаъолияти ҳар ду палатаи мақоми олии намояндагӣ ва қонунгузори кишвар пайваста хонандагонашро ошно сохта, ҳаёти сиёсиву иқтисодӣ ва иҷтимоию фарҳангии кишварро васеъ инъикос менамояд.

Метавон гуфт, мо дар шарёти қалби муассиси хеш қарор дорем ва фаъолияти Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон тариқи рӯзнамаи «Садои мардум» ба хонанда расида, ба дили он ҷой мегирад. Мо хушбахтем, ки тӯли бист сол чехраҳои зиёди машҳурро барои хонандаамон ошно сохта, ноошноёнро маъруф гардонидем. Аз ҳама муҳимаш, пешбини Сармуҳаррири нахустинамон, ки гуфта буд: ««Садои мардум» садои дили ҳар як сокини ҷумҳурии азизи мо хоҳад шуд», - дурбинона баромад. Хушнудем, аз он ки тӯли ин муддат арзи ҳамватанони зиёдамонро ба дасти нашр супурдем ва ин муроҷиатҳо ба мақомоти дахлдору салоҳиятдор фиристода шуда, ҳақ ба ҳақдор расид. Мамнунем, ки ҳамватанонамон бо

мо рози дил меғӯянду аз саҳифаҳои рӯзнама садои қалби хешро мешунаванд.

«Садои мардум» кӯшишҳои пайгиронаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мӯҳтарам Эмомалӣ РАҲМОНро дар боби устувор гардонидани дастовардҳои Истиқлолияти давлатӣ, ба ҷомеаи ҷаҳонӣ ворид шудани Тоҷикистон ва ноил омадан ба зиндагии сазовори ҳар як сокини ҷумҳурӣ тарғиб менамояд.

«Рӯзноманигорон дар назди халқу Ватан масъулияти бузург доранд ва бояд ҳамеша дар доираи Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қонунҳои амалкунанда фаъолият намуда, суханро санҷидаву некбинона гӯянд, хушбахтию орзуҳои мардум, рафъи камбудҳои дар ҳаёт ҷойдоштаро пайваста дар мадди аввал гузоранд», - омадааст, дар Паёми табрикии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мӯҳтарам Эмомалӣ РАҲМОН ба муносибати даҳсолагии таъсисёбии рӯзнамаи «Садои мардум». Ин дастур ва роҳнамои Сарвари давлат имрӯз низ аз ҷумлаи муқаддасоти мост ва пайваста мекӯшем дар ҳар шумораи рӯзнама истифода кунем.

«Садои мардум» - тифли бо ноз парвардаи мо, ки ба размгоҳи зиндагӣ устуворона қадам ниҳода буд, имрӯз бистсола шуд. Он ба сони ҷавонмарди бистсола аст, ки тавонаш пур аз нерӯ асту ҳамеша қадал дорад. Ҳарчанд бист сол назди умри инсон он қадар тӯлонӣ нест, вале агар онро ба назар гирем, ки ҳар шумораи рӯзнамаи маҳбуи мо бо чӣ қадар ташвишу тараддуд ва заҳмати гарон тавлид мешавад ва тамоми ин муддат ман дар ин рӯзнама кор кардааму шоҳиди бевоситаи он будам ва имрӯз аз он ифтихор дорам, умрест басо пурфайзу баракат.

Орзу мекунем, ки файзу баракат доимо «Садои мардум»-ро ҳамроҳӣ намояд.

Ҷашни камолоти «Садои мардум»-ро барои ҳамватанон муборак меғӯем.

«Садои мардум», №1(2673) аз 1 январи соли 2012

МҶСОЕВ АЪЗАМ САИДРАҲМОНИВИЧ

Мӯсоев Аъзам Саидрахмонович 25 июли соли 1945 дар деҳаи Роҳи нави ноҳияи Ваҳш дар оилаи деҳқон таваллуд шудааст. Баъди хатми мактаби миёнаи №11-и ноҳияи Ваҳш соли 1965 ба факултети филологияи тоҷики Университети давлатии Тоҷикистон ба номи В.И. Ленин (ҳоло ДМТ) дохил гашта, онро соли 1970 ба итмом мерасонад.

Фаъолияти рӯзноманигориро ба ҳайси ходими адабии рӯзномаи «Ваҳш»-и ноҳияи Ваҳш оғоз намудааст. Баъдан дар вазифаҳои ҷонишини муҳаррири рӯзномаи «Коммунисти Кӯргонтеппа», котиби масъули рӯзномаи вилоятии «Ҳақиқати Кӯргонтеппа» кор карда, муддати 14 сол (1979-1993) муҳаррири рӯзномаи «Ваҳш»-и ноҳияи Ваҳшро ба ўҳда дошт. Аз соли 1998 то ҳол дар рӯзномаи «Садои мардум» фаъолият дорад.

Корманди шӯистаи Тоҷикистон (соли 2008), Аълочии фарҳанг ва Аълочии матбуоти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Аълочии Қўшунҳои сарҳади дараҷаи якум буда, бо Ифтихорномаи Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Прокуратураи генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон, медалҳои ҷашнии 10-солагии Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 5-солагии Агентии назорати маводи нашъаовари назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон сарфароз гардонда шудааст.

Очерку мақолаҳои дар китобҳои дастаҷамъии «Пайки истиқлол», «Дар коргоҳи қонун», «Маром ва мақоми намояндагӣ», ба муносибати 80-солагии таъсисёбии мақомоти прокуратура ва ҳикояву тарҷумаҳои дар рӯзномаҳои вилоятӣ, шаҳрӣ ноҳиявӣ чоп шудаанд.

Аз соли 1977 узви Иттифоқи журналистони Тоҷикистон ва Конфедератсияи байналмилалӣ журналистон. Иштирокчи конференсияҳои Иттифоқи журналистони СССР (Волгоград-1982, Москва – 1986).

ВОДИИ ГУЛПЎШ ДАР ҶОДАИ АБРЕШИМ

(Очерк)

Азхудкунии водии Вахш аввали солҳои сиёми асри гузашта шакли оммавиرو гирифт. Аммо масъалаи обёрӣ ва азхудкунии заминҳои Осиёи Миёна барвақт оғоз ёфта буд. Баъди ғалабаи Инқилоби Октябр сиёсати аграрӣ, аз ҷумла ривочи азхудкунӣ ва обёрии заминҳои Осиёи Миёна, дар маркази диққати Давлати Советӣ қарор дошт. Ба ин декрети Совети Комиссарони Халқи РСФСР аз 17 майи соли 1918 оиди обёрии 764 ҳазор гектар замин дар ин минтақа ва бо ин мақсад ҷудо намудани 50 миллион сӯм далолат мекунад. Ин декрети Давлати Советӣ ҷиҳати анҷом додани корҳои бузурги ирригатсионии Осиёи Миёна ҳамчун барнома маҳсуб меёфт, аммо ҷанги граждани имкон надод, ки он амалӣ шавад. Танҳо баъди анҷоми ҷангҳо дар доираи нақшаҳои панҷсолаи тараққиёти хоҷагии халқи СССР ин барнома амалӣ шудан гирифт.

Қарори КМ ВКП(б) аз 18 июли соли 1929 дар бораи сохтмони системаи обёрии Вахш аҳамияти таърихӣ дошт. Ҳамзамон ин масъала дар съезди IV Советҳои РСФСР Тоҷикистон 25 феввали соли 1931 низ мавриди муҳокима қарор ёфта буд. Дар ин съезд қайд гардид, ки сохтмони ирригатсионии водии Вахш барои парвариши пахта (он солҳо пахтаи мисрӣ меномиданд) заминаи мустаҳкам мусоид фароҳам меорад ва масъалаи индустрикунии Тоҷикистонро то андозае ҳал хоҳад намуд. Масъалаи ба корҳои азхудкунии водии Вахш ҷалб намудани қувваи корӣ аз дигар манотиқи кишвар низ баррасӣ гардид.

То ин дам дар баъзе минтақаҳои водӣ, бахусус қад-қад соҳили дарёҳои Вахшу Панҷ мардум зиндагӣ дошта, ба зироаткорӣ, чорводорӣ, аз ҷумла пахтакорӣ, машғул буданд.

Соли 1929 дар водии Вахш (он солҳо яккахочагӣ ва ТОЗ-ҳо ташкил ёфта буданд) 26,7 ҳазор гектар пахта кишт гашта, 14,8 ҳазор тонна ҳосил гирифта шуд. Ҳосилнокӣ аз ҳар гектар 5,5 сентнериро ташкил медод.

Баҳори соли 1931 сохтмони системаи обёрии Вахш иншооти зарбдори умумииттифоқӣ эълон гардид ва ривочи тоза ёфт. Ин кор аз ҷониби баъзе мутахассисони хориҷӣ иҷроношуданӣ, як навъ ҳаёлпарастӣ маънидод мешуд. Мутахассиси амрикоӣ Людвелл Гордон, ки ҳамчун мушовир ба СССР даъват шуда буд, дар ҷаласаи комиссияи Совети Комиссарони халқи РСФСР Тоҷикистон ҳангоми шинос шудан бо ин барнома чунин изҳори нобоварӣ менамояд: «...Шумо ҳаёлпарастони бузургу боистеъдоде ҳастед. Ман дар сохтмонҳои бузурги ирригатсионии дунё «Империял Виллей» ва «Ҳинд» иштирок намудаам. Ширкатҳои амрикоӣ маро ҳамчун мутахассис, шахси ақли солимдошта эътироф менамоянд. Ман ҷӯяндагони конҳои тиллоӣ Калифорнияро дидаам, ихтироъкорони примусро, ки орзуи Эдисон шуданро доштанд, медонам, бо романнависи машҳури давр Герберт Уэллс мусоҳиб гаштаам. Онҳо дӯстони азизи ман, фикрҳои ҷасурона доранд. Аммо он чи шумо дар бораи Вахш фикр карда баромадед, аз онҳо як сару гардан болост. Ман итминони комил дорам, ки инсоният чунин корро дар ҳамин гуна шароит ёд надорад. Бубахшед, ба ақидаи банда, ин корест иҷроношуданӣ».

Ҳамин тавр, сохтмони ин системаи «берун аз ақл» оғоз ёфт. Ва онро тамоми халқҳои собиқ Иттиҳоди Шӯравӣ месохтанд. Каме поёнтар аз Нерӯгоҳи барқи обии «Сарбанд» сохтмони канали мағистралии ба номи Сталин оғоз ёфт, ки то дарбанди №189 (воқеъ дар ноҳияи Вахш) 34 километр масофа дошт. Аз ин ҷо об ба каналҳои Қумсангир (62 км), Ҷилиқӯл (22 км) ва Гулистон тақсим мешуд. Аммо то сохтани ин иншоотҳои обёрикунӣ корҳои бисёреро ба ҷо овардан лозим меомад. Канал қисман ба воситаи техника ва асосан ба қувваи

даст канда мешуд. Тӯли солҳои журналистиам бо бисёр иштирокчиёни ин сохтмону азхудкунандагони водӣ ҳамсӯҳбат шудаам. Бо ҳуҷҷатҳои бойгонии аввалин ташкилоти обёрикунии ин водӣ – идораи системаи обёрии Вахш ошноям. Мусоҳибону ҳуҷҷатҳо оиди ин иншооти ирригатсионӣ маълумоти дақиқу ҷолибе медиҳанд. Чанд сол қабл бо саринженери идораи системаи обёрии Вахш Ғуломҷон Қамбаров сӯҳбат намуда, ҳуҷҷатҳои бойгонии онро аз назар гузарондем. Чунин сабти ҷолибро меҳонем: « 12 сентябри соли 1933 канали магистралии ба номи Сталин ба кор даромад». Яъне, он рӯз об ба канал ҷорӣ гашт. Идораи сохтмони «Вахшстрой», ки қорҳои ирригатсиониро бар ўҳда дошт, то соли 1939 бо Нерӯгоҳи барқӣ обии «Сарбанд» якҷоя фаъолият мекард. Соли 1939 идораи системаи обёрии Вахш мустақилан ташкил ёфт. Акнун ин идора баробари идомаи сохтмони каналҳо, назорату хизматрасонии иншоотҳои обёрикунандаро низ бар ўҳда дошт. Идораи системаи обёрии Вахш ҳоло ҳам фаъолият дорад ва соли 2003-юм 70-солагии ташкилбаширо ҷашн гирифтанд.

То соли 1939 каналҳои ирригатсионӣ (навбати якум) аллакай 1755 километр масофа доштанд ва ҳаҷми об 12,4 млн. метри мукаббро ташкил медод. Иншоотҳои хурди обёрикунӣ бошад, 2534 адад буданд. Сохтмони иншоотҳои калону хурд на ба он сурате ба ҷо оварда мешуд, ки имрӯз мебинем, аксари онҳо аз ҷӯбу тахта сохта мешуданд.

Ирригатори хизматнишондодаи Тоҷикистон Мария Сергеевна Власова баъди хатми мактаби олии Москва солҳои сиюм ба ин ҷо ба кор меояд ва то охири умр дар идораи системаи обёрии Вахш ҳамчун инженер кор мекунад.

- Аввали солҳои сиюм ноором буд. Моро лозим меомад, ки бисёр вақтҳо бо яроқ гардем. Қорҳои сохтмонӣ бошад, аксаран дастӣ иҷро мешуданд. Иншоотҳои аз ҷӯбу тахта тайёрнамударо имрӯз ба истифода мебардем, аммо фардо аз он ному нишон намонд: об ҳамаро шуста мебард. Лозим меомад, ки ҳама

корҳо аз нав тақрор ёбанд, - нақл менамуд М.С. Власова.

То навбати дуҷуми обёрии водии Вахш (соли 1939) аллакай бештар аз 50,7 ҳазор гектар замин аз худ ва обёрӣ шуда буд. Кишти пахта зиёда аз 27 ҳазор гектарро ташкил медод. Ҳамин тавр ботадриҷ майдони кишт васеъ мегашт. Заминҳои обёрӣ соли 1940-ум 52,018 гектарро ташкил медоданд, соли 1952-юм 56,638 га ва соли 1958 ба беш аз 65,216 (аз ҷумла 41,722 гектар пахта) расонда шуданд. Дар ин солҳо азхудкунии заминҳои минтақаҳои Оқғоза, Гулистон, Қараланг ва ғайра идома ёфтанд.

Баробари азхудкунию обёрии заминҳои ташналаб деҳу шаҳракҳои нав пайдо мешуданд. Киштзорҳои сабзу хуррам, боғҳои гулпӯш симои ин макони бе долу дарахтро қуллан тағйир дода буд.

Ободонӣ, азхудкунию обёрии водии Вахш ба осонӣ ба даст наомадааст. Лозим меомад, ки ҳар вачаб заминро бо мушкилоти зиёде омодаи кишт намоянд. Қамишзору сангзор буд ин ҷо. Ҳайвону даррандаҳои ваҳшӣ ба одамон ҳамеша хавф доштанд. Яке аз фотехони водии Вахш Давлат Сангинов дар яке аз сӯхбатҳояш гуфта буд, ки барои аз як деҳа ба деҳаи дигар рафтан ҳамеша 5-6 нафарӣ ҳамроҳ мегирифтанд. Зеро аз ҳамлаи ҳайвоноти ваҳшӣ хавф доштанд. Кор дар заминҳои навобод ҳам чандон осон набуд. Замини асрҳо боз лабташна ҳангоми обёрӣ обро ба коми худ фуру мебурд. Ва бо об қитъаҳои замин низ фуру мерафтанд. Аз рӯи нақли бобои Давлат ҳангоми обмонии пахта дар миёнашон ҷӯб мебастанд то дар обу гил дарнамонанд.

Дар маҳалҳои навобод дарахте набуд, ки мардумро аз гармо соябон шавад. Аз ин рӯ, муҳочирон ба худ ниҳол, қаламчаи дарахтон меоварданд. Чанд сол қабл бо бобои Эшмат, сокини хоҷагии ба номи С.Ҷўраеви ноҳияи Вахш, ки аз ноҳияи Истаравшан муҳочир шуда омада буд, ҳамсӯхбат шуда будам. Он кас мегуфтанд, ки ҳангоми ба ин ҷо кӯч бастан бо худ қаламчаи ниҳоли бед низ оварда буданд. Қаламчаҳо ниҳол, баъд дарахт шуда, аз гармо сармо онҳоро эмин медоштанд.

Мардуми муҳоҷиршуда ин ҷо шуғли нав- пахтакорӣ меомӯхтанд. Оҳиста-оҳиста дар ин кор устои касби худ гаштанд. Дар ҳақиқат, водӣ ба арсаи қаҳрамонон, мардони шуҷою далер табдил ёфт.

Як гурӯҳ пахтакорони мамлакат барои рӯёндани ҳосили баланд, баҳусус пахтаи маҳиннах, бо мукофотҳо сазовор гардиданд. Аз ҷумла сардорони звеноҳои пахтакории совхозӣ ба номи Кирови ноҳияи Вахш Тӯйҷӣ Мадқаримов (соли 1947), колхозӣ ба номи Калинини ноҳияи Абдурахмони Ҷомӣ Сайфура Зоирова (соли 1948) ва чанде дигарон унвони Қаҳрамони Меҳнати Сотсиалистиро гирифта буданд. Баъд сафи онҳо аз ҳисоби дигар қаҳрамонони арсаи меҳнат зиёд шуд.

Дар паҳлуи сохтмончиён адибону журналистон низ дар пешрафти корҳо саҳм доштанд. Корнамоии фотеҳон мавзӯи ашъори онҳо буд. Адибон Мирзо Турсунзода, Мирсаид Миршакар ва дигарон дар сохтмон бевосита иштирок менамуданд. Соли 1932 дар ин сохтмон рӯзномаҳои «Зарбдори Вахшстрой» ва «Ударник Вахшстроя» нашр мешуданд. Дар ҳар шумораи рӯзнома мусобиқаи байни бригадаҳо, ташаббуси коргарони алоҳида ҳамаҷониба тарғиб мешуданд. Ин нахустин рӯзнома буд, ки корнамоии фотеҳони водиро оҷилан ба чоп мерасонд ва миёни коргарон маҳбубият пайдо карда буд. Мирсаид Миршакар аз аввалин муҳаррирони рӯзномаи «Зарбдори Вахшстрой» буданд.

Рӯзномаи «Вахш»-и ноҳияи Вахш идомаи ҳамон «Зарбдори Вахшстрой» аст. Соли 1982-юм 50-солагии ташкилёбии рӯзномаи «Вахш» таҷлил мешуд. Он сол муҳарририи ин рӯзномаро бар ўҳда доштам.

Ба хонаи Мирсаид Миршакар омада, устодро ба ин ҷашн даъват намудем. Бо сабаби беморӣ дар ин чорабинӣ ширкат надоштанд. Номаи табрикӣ ва расмашонро фиристонданд, ки он як гӯшаи шумораи идонаро зебу оро меод. Дар он солҳо пайиҳам чандин рӯзномаҳои ноҳиявӣ таъсис ёфтанд. Фарҳангу адаб низ дар ин водӣ нумӯё дошт.

Баъди ба истифода додани канали магистралии Вахш соли 1955 дар маҳали «Участкаи дуюм» (ҳоло маркази ноҳияи Вахш) сохтмони Неругоҳи барқи обии «Шаршара» оғоз ёфт. Соли 1958 агрегати аввал ва 10 январи соли 1959 агрегати дуюми он ба кор даромад. Ин нерӯгоҳи барқ дорои се агрегат буда, иқтидори умумиаш қариб 30 ҳазор квт (ҳаҷми солона 196,26 млн.квт-соат) мебошад.

Ин неругоҳ таҳти роҳбарии муҳандис Вагаршаг Ҷавводович Карамов сохта, ба истифода дода шуд. Ӯ дар сохтмони роҳҳои Тоҷикистон иштирок намудааст. Ҳоло як кӯчаи маркази ноҳияи Вахш номи Карамовро дорад. Давоми солҳои 1962-1963 Неругоҳи барқи обии «Сарбанд», ки дорои 6 агрегат аст, ба истифода дода шуд. Соли 1964 Неругоҳи барқи обии «Марказӣ» (дорои ду агрегат) сохта шуд, ки иқтидори умумиаш 15,1 ҳазор квт. мебошад. Асосан он неругоҳи ёрирасон ҳисоб ёфта, бештар дар фасли зимистон кор мекунад. Инчунин неругоҳҳои хурд-хурд сохта шуда буданд, ки солҳои баъдӣ аз фаъолият бозмонданд. Зеро бо ташкили системаи ягонаи гидроэнергетикии зарурати истифодаи неругоҳҳои хурд аз байн рафта буд.

Ҳангоми ҷамъ намудани маводи ин очерк ҳисси кунҷовиам боло гирифт ва хостам фаҳмам, ки теъдоди мардум солҳои аввал чӣ қадар буд ва минбаъд чӣ миқдор афзоиш ёфт. Дар яке аз сӯҳбатҳо бо Ҳомидбек Давлатов ин матлабро баён намудем. Ӯ солҳои 1979-1986 сардори идораи омили виллояти Қўрғонтеппа буд. Соли 1982 бо роҳбарии ӯ кормандони ин идора ба муносибати 50-солагии азхудкунии водии Вахш маҷмӯаи омори таҳия ва chop намуда буданд.

Ҳангоми шиносӣ бо ин маҷмӯа оиди бисёр масъалаҳо ҷавобҳои саҳеҳ гирифтам. Мувофиқи барӯйхатгирии аҳолии аз 17 декабри соли 1926 аҳолии водии Вахш 67,8 ҳазор нафарро ташкил меод. Аз ин миқдор 0,9 ҳазор дар шаҳр ва 66,9 ҳазораш дар деҳот зиндагӣ доштанд. Соли 1939 аллакай теъдоди аҳолии ба 185,7 ҳазор нафар расида буд. Ин миқдор соли 1959-ум 378 ҳазор ва соли 1980-ум 775,4 ҳазорро ташкил меод.

Ин солҳо соҳаи асосии водӣ пахтакорӣ чӣ гуна пеш рафт ва тараққӣ кард? Дар ин бахш низ рақамҳо ҷолибанд. Соли 1940 майдони кишти пахта 39,3 ҳазор гектарро ташкил медод. Ҳамон сол 48,6 ҳазор тонна пахта тайёр шуда, ҳосилнокии ҳар гектар 12,4 сентнериро ташкил дод. Майдони кишти пахта соли 1950 ба 42,6 ҳазор гектар расид ва 83,7 ҳазор тонна «тиллои сафед» (ҳосилнокии ҳар га 19,7 сентнерӣ) тайёр карда шуд. Кишти ин зироат муттасил афзоиш меёфт ва соли 1980 беш аз 140 ҳазор гектарро тақсир медод. Ҳамон сол ба миқдори 476,6 ҳазор тонна пахта ҷамъоварӣ гардид ва аз ҳар гектар 33,9 сентнерӣ ҳосил гирифта шуд.

Ҷои пахтаи навъи мисриро хелҳои маҳаллӣ (пахтаи навъи советӣ) иваз менамуданд. Чунончӣ, бо қарори КМ ҲК(б) Тоҷикистон аз 15 июни соли 1931 ноҳияи Саройкамар (ҳозира Панҷ) базаи парвариши тухмии пахтаи навъи маҳиннах эълон гардид. Минбаъд бо роҳбарии селекционер Вячеслав Прокофьевич Красичков дар стансияҳои таҷрибавӣ навъҳои нави пахтаи маҳиннах советӣ, аз ҷумла «23-В» (с.1935), «504-В», «2929-В», «2957-В» (с.1941-1945), «5230-В» (с.1950), «5595-В» (с.1964) ва ғайра ихтироъ шуда, ба истеҳсолот тавсия гардиданд. Барои бозёфтҳои калони илмӣ ба В.П. Красичков унвони Қаҳрамони Меҳнати Сотсиалистӣ дода шуд, ҳамзамон ӯ барандаи Ҷоизаи ба номи Абӯалӣ ибни Сино, Ходими хизматнишондодаи илми Ҷумҳурии Тоҷикистон буд. Ҳоло филиали Пажӯҳишгоҳи тадқиқоти илмӣ зироаткорӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон (воқеъ дар ноҳияи Бохтар) номи ӯро дорад. Минбаъд кори ӯро шогирдаш - олими шинохтаи тоҷик академик Бобо Сангинов идома дод.

Лимӯи тоҷик низ дар ҳамин водӣ «тавлид» гардид. Дар стансияи навъсанҷии ноҳияи Колхозобод ин зироати ситрусӣ озмуда ва ба истеҳсолот тавсия шуд. Ва он ҳоло машҳур буда, бо тамбу бӯяш аз лимӯи дигар манотикӣ бартарӣ дорад.

Водии Вахш як пораи замини аҷдодии мост. Ёдгориҳои таърихӣ зиёди он ҷо маҳфузмонда ба ин далолат мекунад.

Бозёфтҳои қадимӣ аз маҳалҳои гуногуни водӣ ва теппаи шаҳри Қўрғонтеппа исботи дорои таърихи бойи ин сарзамин аст. Каме дуртар аз шаҳри Қўрғонтеппа Аҷинатеппаи таърихӣ воқеъ аст, ки аз он ҳайкали будои 14 метра ёфт шуда буд. Ривоят мекунанд, ки теппаи Қўрғонро дар чанд навбат бардоштанд. Атрофи он, ки се метр ғафсӣ доштааст, бо девор маҳкам намудаанд. Он дар Шоҳроҳи бузурги абрешим қарор дошт.

Аз дасти аҷнабиён ва бо мурури замон макони ободи водӣ, аз ҷумла теппаи Қўрғон низ хароб гашта буданд. Тавассути азхудкунии водии Вахш Қўрғонтеппа ҳамчун шаҳри саноатӣ таҷдид гашт. Дигар шаҳру ноҳия ва маҳалҳои аҳолинишин сохта, ободу зебо гардиданд. Аз ҷумла теппаи Қўрғон низ обод шуд. Рӯи теппа бо усули миллӣ маҷмааи меъморӣ бунёд ёфта, 4 сентябри соли 1999 ифтитоҳ гашт. Манораи болои он 23,5 метр баландӣ ва 4 дарвоза дорад. Наққошони самарқандӣ онро зебу оро додаанд.

Бо сабабҳои гуногун ин сарзамин рӯ ба харобӣ оварда буд. Онро эҳё гардонданд. Нагузоштанд, ки вайрону гумном шавад.

Мутахассиси амрикоӣ Людвелл Гордон азхудкунии водии Вахшро амали намешуданӣ, як навъ хаёлпарастӣ ҳисобида, худаширо шахси ақли солим дошта муаррифӣ намуда буд. Аммо ӯ иштибоҳ кард.

НЕКҚАДАМОВ ТИЛЛО АМОНУЛЛОЕВИЧ (Тиллои НЕКҚАДАМ)

7 сентябри соли 1959 дар деҳаи Деррӯшони ноҳияи Рӯшони ВМКБ дар оилаи омӯзгор ба дунё омадааст.

Дастпарвари гурӯҳи журналистикаи факултаи филологияи тоҷики Университети давлатии Тоҷикистон ба номи В.И.Ленин (ҳоло Донишгоҳи миллии Тоҷикистон) мебошад.

Пас аз хатми университет солҳои 1986-1989 омӯзгори забон ва адабиёти тоҷики мактаби миёнаи №15-и шаҳри Душанбе буд.

Фаъолияти журналистияш аз соли 1989 оғоз ёфтааст. Вай аввал дар рӯзномаи нафтаъсиси «Паёми Душанбе» (нашрияи ҳукумати шаҳри Душанбе) солҳои 1989-1990 ба сифати мухбири махсуси шӯъбаи шӯроҳо кор карда, моҳи ноябри соли 1990 барои кори минбаъда ба рӯзномаи нафтаъсиси Шӯрои Олии РСС Тоҷикистон, ҳоло Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон - «Садои мардум» даъват шуда, зиёда аз 20 сол боз дар идораи ин рӯзнома кор мекунад.

Солҳои 1991-1992 мухбири шӯъбаи ахбор, варзиш ва реклама, аз 1 майи соли 1993 то 23 майи соли 1995 мухбири махсуси рӯзномаи «Садои мардум» дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон буд.

Аз моҳи майи соли 1995 то июни соли 1998 хабарнигори шӯъбаи мақомоти ҳокимияти давлатӣ, ҷамъиятиву сиёсӣ ва ҳуқуқ, аз 1 июни соли 1998 то 27 августи соли 1998 муҳаррири шӯъбаи иқтисодиёт, иҷтимоӣ ва ҳифзи муҳити зистӣ

рӯзнамаи «Садои мардум» буд.

Мутобиқи Қарори Раёсати Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27 августи соли 1998 муовини аввали сармуҳаррири рӯзнамаи «Садои мардум» таъин шуда, то 2 майи соли 2000 дар ин вазифа кор кардааст.

Аз моҳи майи соли 2000 то 25 декабри соли 2009 муҳаррири шӯъбаи номаҳо, ахбор, муносибатҳои байнипарлумонӣ ва робита бо ҷомеа буд. Алҳол аз 25 декабри соли 2009 инҷониб муҳаррири шӯъбаи маънавият, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ва низоми кори рӯзнамаи «Садои мардум» шуда кор мекунад.

Аълоҷии матбуоти Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз соли 2001).

Аълоҷии фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз соли 2008).

Ба қаламаш китоби «Журналистони Бадахшон» (Душанбе, «Нодир», соли 2005) тааллуқ дорад.

Тиллои Некқадам аз соли 1991 узви Иттифоқи журналистони СССР, Иттифоқи журналистони Тоҷикистон ва аз соли 1994 узви Конфедератсияи байналхалқии Иттиҳодияҳои журналистони ИДМ мебошад.

ЧУН ҲУНАР ДОИМ ЧАВОНИ

(Очерк)

Баррӯшон дар ноҳияи Рӯшон яке аз деҳаи калонтарин ва обод ба шумор меравад. Шояд аз ин сабаб бошад, ки шахсиятҳои барҷастаи собиқ Иттиҳоди Советӣ ва ҷумҳуриамон ҳини сафар ба Кӯҳистони Бадахшон лаҳзае бошад ҳам, дар ин деҳа таваққуф намуда, дар боғи сарсабзу хуррамаш, дар зери сояи дарахтони себ лаҳзае кӯфти роҳашонро мебароранд. Сокинони Баррӯшон ба академикҳо М.Андреев, А.Вавилов, Қаҳрамони Иттифоқи Советӣ, лётчик-кайҳоннаварди СССР А.Севастьянов, нависанда Павел Лукнитский, таҳиягари кино Владимир Мотыл, ҳунарпешаҳои шинохтаи кинои шӯравӣ Борис Хмелнитский, Светлана Светличная, Александр Петренко ва дигар шахсиятҳои маъруф оғӯш кушода, эшонро бо расму русуми маҳаллӣ меҳмоннавозӣ кардаанд.

Муаллифи китоби «Тоҷикони дараи Хуф» академик М.Андреев ҳафтаҳо дар ин деҳа истиқомат намуда, расму русум ва дигар урфу одати аҳолии ин деҳаро омӯхта, баъдҳо ҳини навиштани китоб-шоҳасараш истифода намудааст. Беш аз ҳама дар бораи тарҳи ҳавлӣ ва хонаи истиқомати бобои Ёрмаҳмад суҳан ронда, ҳатто расмашро кашида, дар китобаш овардааст. Шояд зикр намудани ҳавлӣ ва хонаи Ёрмаҳмад бесабаб набошад, зеро дар он айём ин ҳавлӣ нисбати дигар ҳавлиҳо ободтару калонтар ва ҳам дар маркази қишлоқ воқеъ буд. Ҳатто ҷамъомадҳо, вохӯриҳо ва маҷлисҳои колхозу концертҳо низ дар ин ҳавлӣ мегузастанд.

Дар ҳамин деҳаи зебоманзари ноҳияи Рӯшон қаҳрамони мо яке аз бунёдгузори санъати касбӣ дар ВМКБ оҳангсоз, ҳофиз, таҳиягар, балетмейстер, Артисти хизматнишондодаи РСС Тоҷикистон Маҳмадназар Ҳотамов 10 апрели соли 1916 ба дунёи ҳастӣ қадам ниҳод. Бо мурури солҳо ин тифли кӯчак

калон шуда, дар сатҳи ноҳия, вилоят, ҷумҳурӣ ва ниҳоят пойтахти СССР - шаҳри Москва аз ҳунармандиаш дарак дода, ҳам хеш ва ҳам диёрашро шӯҳратманд гардонд.

Боре дар ҳавлии бобои Ёрмаҳмад консерти калон доир гардид. Ҳофизону мутрибон таҳти роҳбарии овозхон ва мутриби овозадори Бадахшон Қурбоншоҳ Ноёбшоев аз Театри шаҳри Хоруғ омада буданд. Дар баробари дигар ҷавонон Маҳмадназар низ дар концерт ҳузур дошт. Он рӯз Қурбоншоҳ Ноёбшоев бо Гулбегим Махсудшоева ном овозхони ҷавон суруд таронаҳои дилангез иҷро намуд. Ба Маҳмадназари ҷавон, агарчӣ мутрибӣ ва сурудхонии Қурбоншоҳ таъсири бениҳоят бузург расонда бошад ҳам, сурудҳои иҷрокарда ва садои форами Гулбегим варо шефтаи хеш намуд. Вай ҳангоми сурудхонияш гӯшу ҳуш шуда буд. Аз ин пеш дар тӯю маърақаҳо ва дигар маросимҳои хурсандӣ аз овози духтарон сурудҳои зиёде шунида бошад ҳам, аммо овози Гулбегим вайро ҷунон маст карда буд, ки то дер боз овози ӯ дар гӯшаш садо меод...

Рӯзи дигар тамоми дастаи артистони театр ба шаҳри Хоруғ баргаштанд. Вале сокинони деҳаи Баррӯшон ҳанӯз ҳам аз таассуроти хеш дар бораи санъаткорон нақл мекарданд. Овози марғуладори Гулбегим на танҳо як нафар ҷавони 21-соларо шайдо сохт, балки роҳи ояндашро дар зиндагӣ ба кулӣ дигар намуд.

Соли 1937 Маҳмадназар дар участкаи Бичувчуви деҳаи Баррӯшон бригадир буд. Рӯзе раиси колхозии ба номи Ленини ноҳияи Рӯшон Худобахш Илчибеков вайро дар сари замин дида гуфт:

-Ба фикрам, туро барои кори минбаъда ба ноҳия даъват мекунанд. Дирӯз мудирӣ шӯъбаи маорифи ноҳия Давлатқадам Саодатқадамовро дидам. Дар бораи худат бисёр сӯҳбат кардем. Он кас туро мудирӣ қироатхона таъин кардани. Барои кор дар ноҳияи навтаъсис кадрҳои ҷавону болаёқат лозиманд. Мабодо боз рад накуни.

Фаъолияти ҳунарии ин марди хушзавқ аз соли 1937 оғоз

ДАР СУРАТ: *Маḥмадназари 24 сола -иштирокчи Даҳаи нахустини адабиёт ва санъати халқи тоҷик дар шаҳри Москва, соли 1941.*

гардидааст. То он вақт вай дар мактаб узви фаъоли дастаи ҳаваскорон буд. Ҳам суруд мехонду ҳам дар асбобҳои гуногуни мусиқӣ менавохт.

Маḥмадназар бояд дар ноҳия дастаи санъаткоронро таъсис дода, ҳамзамон кори қироатхона ва клубро ҷоннок намояд. Вай аз нав сурудҳои Гулбегимро ба хотир оварда, орзу кард, ки дар

маҳфили навтаъсиси онҳо низ чунин овозхонҳои хушадо пайдо шаванд, то мардум аз садои форамашон ҳаловат баранд.

Дар ноҳияи Рӯшон бо Марватшоҳ ном ҷунарманде шинос гардид, ки дар гитора ва пианино овозона менавохт. Баъдҳо Марватшоҳ Ҳайдарбековро чун устодаш ном мегирад. Дар асл ҳам Маḥмадназар аз Марватшоҳ нозуқиҳои касби сарояндагӣ ва навозандагиро аз нигоҳи нав дарёфта, дар бисёр ҳолатҳо ба вай муроҷиат мекард. Марватшоҳ низ ба Маḥмадназари ҷавон ва шефтаи санъат ғамхорона ёрӣ мерасонд, то шӯълаи нав фурузонгаштаи санъат дар дилаш хомӯш нагардад.

Маḥмадназар Ҳотамов деҳа ба деҳа гашта, истеъдодҳоро гулчин карда, барои кор ба ноҳия даъват менамуд. Дар андак вақт Моҳҷон Назардодова, Рошт Малиқҷонов, Исом Қурбонбеков, Азизмамад ва Завурбек аз Баррӯшон, Муборакшоҳ Гуленов, Пайша Асаншоев, Файз Ҷорӯбов, Музаффар Бахтдавлатов, Сарадбеки Вазнавдӣ ва дигарон ҳайати гурӯҳи консертиро пурра намуданд. Маḥмадназар истеъдоди ҷавони рӯшонӣ Ғуломҳайдарро

(баъдҳо Ғуломҳайдар Ғуломалиев Артисти халқии СССР шуд) пай бурда, вайро низ ба гурӯҳашон даъват намуд. Роҳбарии ин дастаро Маҳмадназар Ҳотамов ва Ғуломҳайдар Ғуломалиев ба ӯҳда доштанд. Вазифаашон ҳам мураттаб намудани барномаи консерти буду ҳам таҳияи рақсу сурудҳо. Ва ин ду тан: Маҳмадназар Ҳотамов ва Ғуломҳайдар Ғуломалиев на танҳо шогирдони болаёқатро ба воя расонданд, балки худ низ шахсиятҳои шинохтаи давлатӣ ва фарҳангӣ гардиданд.

Яке аз шогирдонаш Ходими шоистаи маданияти РСФСР Тоҷикистон Басир Расо (рӯҳаш шод бод!) дар сифати устодаш Маҳмадназар Ҳотамов, ки зеро роҳбарии вай солҳои 1943-1946 дар Ансамбли этнографии бачагонаи Помир фаъолият дошт, менависад: «Ба ҳама мушкилоте, ки дар пеш буд, бори нахуст М.Ҳотамов бо ҳамроҳии Ғ.Ғуломалиев баҳорони соли 1939 ба қаламрави Ванч сафар карда, ба мардум ҳунари доштаашонро дар машшоқӣ ва ҳофизӣ муаррифӣ намуданд ва иброз доштанд, ки меҳонанд аз ҷумлаи наврасон ва ҷавонон касонеро пайдо кунанд, ки дар санъат каму беш ҳунаре дошта бошанд.

Баъди гуфтугузори дуру дарозе бо падару модарон ва идораҳои салоҳиятдори ноҳия ҷаҳор наврас барои минбаъд такмил додани маҳорати сарояндагӣ ва дар Даҳаи наухстини санъати касбии тоҷик дар шаҳри Москва ширкат намудан интиҳоб гардиданд. Инҳо: Бачабек Шобеков, Ҷарнай Исмоилов, Давлатбегим Ҳимматшоева ва Садбарг Чебачиева буданд».

Баъди ду сол ташкилотчиӣ ва кордони Маҳмадназар Ҳотамовро ба назар гирифта, ӯро барои кор ба Театри драмаи шаҳри Хоруғ даъват намуданд. Бар дӯши вай ва Ғ.Ғуломалиев вазифаи бисёр масъул - таъсиси Ансамбли этнографии бачагонаи Помирро гузоштанд, ки пас аз ду сол - соли 1941 дар нахустин Даҳаи адабиёт ва санъати халқӣ тоҷик дар шаҳри Москва бояд баромад мекарданд. Онҳо беҳтарин ва ҳунармандтарин бачагони наврасро ҷустуҷӯ намуда, имтиҳон мегирифтанд ва дар андак

муддат ҳайати ансамблро мукаммал сохтанд.

Инҳо: Зебо Исқандарова, Мамадаёз Шаъмиров, Ҳукуматшо Мулкамонов, Бахтибегим Гадомамадова, Хоркаш ва Абдулваҳҳоб Мирзошоевҳо аз деҳаи Емс, Азизбек Мақбулов, Амоншо ва Товус Асалбековҳо, Долчин Низомова, Худоёр Қурбонбеков аз деҳаи Баррӯшон, Гурминҷ Завқибеков ва Лаълбегим Ширинхонова аз деҳаи Шучанд, Ошурбек Зарифбеков ва Қурбондавлат Толибова аз деҳаи Пастхуф, Музофир Ғарибшоев, Давлатшо Ғуломҳайдаров, Саидҷон Шоисмоилов, Азалбегим Мамадризоева, Ҳукуматшо Бандишоев, Доробшо Ғарибшоев аз деҳаи Вамари ноҳияи Рӯшон, Саидбек Қодиров, Тайғуншо Шодмонбеков ва Мирзо Мамадазизов аз ноҳияи Роштқалъа, Аҳмадбек Қўчқоров аз ноҳияи Ишқошим, Нозукмо Шомансурова ва Гулғунча Қадамшоева аз шаҳри Хоруғ, Чарнай Исмоилов аз водии Язгулом ва Давлатбегим Ҳимматшоева аз ноҳияи Ванҷ ва дигарон буданд, ки ба Ансамбли этнографии бачагонаи Помир шомил гардиданд. Ва ин санъаткорони наврас хушбахт буданд, ки бо устод Лоҳутӣ ва аҳли байташ барои хотира сурат гирифтаанд.

Ду сол бо наврасони бадахшонӣ кор карда, як барномаи ниҳоят рангину ҷолиби ҷашниро таҳия сохтанд. Ҷавонони наврас-аъзои ансамблро ба шаҳри Душанбе оварданд. Ин ансамбл дар назди Филармонияи давлатии Тоҷикистон аз 1 сентябри соли 1940 ба фаъолият шурӯъ намуд, ки роҳбари бадеии он Маҳмадназар Ҳотамов, ташкилотчӣ ва роҳбари мусиқияш Ғуломҳайдар Ғуломалиев буд. Ин ҳамон ансамбле буд, ки 20 апрели соли 1941 дар Даҳаи нахустини адабиёт ва санъати халқи тоҷик, дар бинои Театри калони СССР-и шаҳри Москва ҳунарнамоӣ карда, ҳатто Лоҳутии ширинсуханро шефтаи хеш сохтанд.

Баъди чанд соли Даҳа Маҳмадназар Ҳотамов аз воҳӯриҳо ва мулоқоташ бо устод Абулқосим Лоҳутӣ ёдовар шуда мегӯяд: «...Баъди баромади Ансамбли этнографии бачагонаи Помир устод Лоҳутӣ ба назди мо омада, хеле шодмон буд ва

моро ба меҳмонӣ даъват намуд.

Мо ҳатто тасаввур намекардем, ки вай «Лолаҳои Бадахшон» ном шеърро навишта меорад. Он шеърро дар ҳузури мо хонда, нусаашро ба ман дод ва гуфт:

-Рафиқ Ҳотамов ин шеърро ба оҳанг дароварда хонед:

***Бар дил ин лабҳои хандон шодмонӣ медиҳанд,
Пирӣ аз хотир баранд, ин навҷавонро бубин.
Ҳолашон пурҷиллаву ояндашон тобанда аст,
Шодию фахру умеди Тоҷикистонро бубин.***

Устод Лоҳутӣ дуруст пешгӯӣ карда буд. Баъди чанд сол ин санъаткорони наврас дар асл ҳам «фахру умеди Тоҷикистон» шуданд. Зеро аз байнашон санъаткорони маъруфи имрӯза ба воя расиданд.

Рӯзи дигар, ки аъзои ансамбл дар меҳмонии устод Лоҳутӣ буданд, суруди «Лолаҳои Бадахшон» низ бори аввал дар ҳузури устод садо дод. Афсӯс, ки ҳангоми суратгирӣ бо аҳли оилаи устод Лоҳутӣ бо завҷаш Силсилабону ва фарзандонаш ба ман муяссар нагардид. Зеро ба кори муҳиме банд будам ва натавонистам, ки бо ин устоди бузурги назми тоҷик сурат гирам. Он замон тасаввур намекардам, ки ин расм бо гузашти айём чӣ қадар қимат пайдо мекунад. Акси наврасон он айём тамоми рӯзнамаву маҷаллаҳоро зеб меод, санъатшиносон дар бораи комёбиҳояшон навишта, Помирро осорхонаи зиндаи музикӣ номида буданд».

Дар ҳамин Даҳа Маҳмадназар Ҳотамов бо ҳамовозии Савсан Бандишоева бадеҳаи «Ақрамҷон»-ро (оҳанги Қ.Ноёбшоев) дар саҳнаи Театри калони СССР иҷро намуд. Тамошобинони Москва ин ду сарояндаи ҷавони бадахшониҳо бо гулу гулдастаҳо пешвоз гирифтаанд. Он рӯзҳо рӯзномаи «Правда» аз ҳунарнамоии санъаткорони Тоҷикистон гузорише чоп карда, ҳамзамон номи ин ду танро низ зикр кардааст.

Пас аз анҷоми Даҳаи аввалини адабиёт ва санъати халқи

тоҷик дар Москва бо Укази Президиуми Совети Олии СССР дар баробари дигар санъаткорони тоҷик роҳбари бадеии Ансамбли этнографии бачагонаи Помир Маҳмадназар Ҳотамов низ бо медали «Барои меҳнати шоён» қадр гардид. Медалро ба вай шахсан Раиси Президиуми Совети Олии СССР М.И.Калинин супурд. Ин лаҳза барои Маҳмадназари ҷавон хеле гуворо буд ва комёбиҳои нахустин ўро бо қорҳои нисбатан ҷиддӣ ҳидоят мекард.

Баъди бозгашт аз Москва роҳбарияти Вазорати маданияти РСФСР Тоҷикистон вайро чун ташкилотчи ансамбл ва балетмейстер дар Филармонияи давлатии Тоҷикистон мондани буданд, аммо дилаш ба Бадахшон кашол буд.

Маҳмадназар Ҳотамов ба Театри драмаи мусиқии шаҳри Хоруғ баргашта, солҳои 1941-1942 чун овозхон ва оҳангсоз фаъолият дошт. Аз соли 1943 сар карда, ба қори роҳбарӣ ва балетмейстерӣ гузашт. Наслҳои он айём намоишномаи «Тошбек ва Гулқурбон»-ро дар иҷрои Тошбек - М.Ҳотамов ва Гулқурбон - С.Бандишоева ҳанӯз нағз дар ёд доранд ва лапарҳои иҷрокардаашонро то кунун бо як эҳсосот ба хотир меоранд. Вай ба сифати режиссёр драмаву спектаклҳои «Тошбек ва Гулқурбон», «Муаллими ишқ»-и М.Миршакар, «Рози озод» ва дигар намоишномаро ба сахна гузошта, дар намоишномаҳои театри ва композитсияҳои адабӣ-мусиқӣ, сюитаҳои рақси чун режиссёр ва ҳунарпешаи барқамол баромад мекард.

Умуман, аз соли 1940 сар карда, то ба нафақа баромаданааш вай дар Театри мусиқӣ-мазҳакавии шаҳри Хоруғ дар вазифаҳои гуногун қор карда, дар инкишофи санъати касбӣ, ташаккули театр ва тарбияи кадрҳои нав сахми ниҳоят беандоза дорад. Шогирдонаш имрӯзҳо на танҳо дар Бадахшон, балки дар аксари театрҳои кишварамон қор мекунанд ва ифтихор доранд, ки нахустин сабақҳоро аз мактаби эҷодии Маҳмадназар Ҳотамов омӯхтаанд.

Соли 1946 дар шаҳри Сталинобод (ҳоло Душанбе)

Олимпиадаи нахустини санъаткорони Бадахшон доир гардид. Устод Мирзо Турсунзода, ки он айём сардори Управлениаи санъати назди Совети Комиссарони халқии РСС Тоҷикистон буд, хунарнамоии наврасони Ансамбли этнографии Помирро тамошо карда, дар рӯзномаи «Тоҷикистони сурх» менависад: «Тамошобинони нозуксанҷи пойтахт тамошоро бо шавқ ва мароқи калон пешвоз гирифта, артистони ҷавони пурмаҳорати Бадахшони кӯҳсорро, ки санъати онҳо аз замонҳои қадим гавҳари рахшандаи тоҷи санъаткорони тоҷик гардидааст, сазовори таҳсин ва офарин гардониданд».

Маҳмадназар Ҳотамов дар ин байн зиёда аз 30 оҳанг, ба монанди «Эй офтоби ховар...» (шеъри Усто Пӯлод), «Пиёлаи мо» (шеъри М.Турсунзода), «Базми ҷавонон», «Республикаи ман», «Ман лочинам» (шеъри М.Миршакар), «Боди насим» (ғазали Ш.Шоҳин), «Ба Армияи Сурх», «Бадахшонам» (шеъри Т.Пӯлодӣ), «Хандаи лаъли лабат» (шеъри Ҳ.Юсуфӣ), «Шодии дил», «Булбулакони боғи дониш» (шеъри А.Деҳотӣ), «Бозуи ман», «Савганд», «Азизон», «Толиби сулҳ» ва ғайраҳо эҷод намудааст, ки то ҳанӯз ба репертуари ҳофизон дохиланд. Махсусан суруди эҷодкардааш «Пиёлаи мо» (шеъри М.Турсунзода) қариб, ки ҳар замон дар иҷрои Ансамбли тарона ва рақси Помир аз Радиои Тоҷикистон садо медиҳад.

Ин ҷо сифатҳои Маҳмадназар Ҳотамовро чун хунаrpеша, таҳиягар, оҳангсоз ва ташкилотчӣ зикр намудем, аммо дар байни аҳли фарҳанги Бадахшон ва ҷумҳурии вайро чун раққоси моҳир, устоди рақс ва балетмейстер кайҳо боз эътироф намудаанд. Рақсҳои таҳиянамудааш, ба монанди рақси «Ҷавонӣ», «Шодиёна», «Миёнбанд», «Мӯйсафедон», «Хурсандӣ», «Пахта», «Кабӯтар», «Моҳигирӣ», «Калтак», «Қошуқ» дар саҳнаи театрҳои вилоят то ҳанӯз иҷро карда мешаванд.

Устоди рақси тоҷик, Артисти халқии СССР Ғаффор Валаматзода ҳини гузаронидани ҳар Фестивал -озмуни

ҷумҳуриявии «Бӯстон» рақсҳои таҳиянамудаи вайро бодикқат тамошо мекард ва аҳсан меҳонд, ки бе хатми ягон мактаби хореографӣ чӣ қадар саҳнаҳои ҷолиби рақсӣ ва дорои ҳаёлотӣ боё рӯи саҳна меорад ӯ.

«...Ин мард саропо ҳунар аст. Истеъдоди табиӣ ва модарзод дорад. Тавре ки меғоянд, истеъдоди ҳудодод дорад. То ҳол гумон доштам, ки ӯ консерватория ва ё Донишқадаи санъатро хатм кардааст, вале чун фаҳмидам, ки ӯ дар ягон донишқада таҳсил накардааст, дар ҳайрат мондам.

Нозукиҳои таҳия ва ба саҳна гузоштани рақсҳои оммавӣ, сюитаҳои рақсии идона ва якка, интиҳоби мавзӯ, таносуби ҳаёту саҳна, ки ҳама як фалсафаи нозук аст, дар зеҳн ва ҳаёлоташ аз кучо сарчашма мегиранд?! Чунин истеъдодҳои ҳудододо аҳён-аҳён дучор мешавем. Нотакроранд онҳо, нотакрор...» - навишта буд устои рақси тоҷик Артисти халқии СССР Ғаффор Валаматзода.

Маҳмадназар Ҳотамов Ғаффор Валаматзодаро чун устои рақс эътироф карда, доимо таъкид менамуд, ки мо бояд ифтихор намоем, ки монанди Артистони халқии СССР Игор Моисеев, Маҳмуд Эсанбоев, Галина Уланова, Нинико Рамишвилӣ устои бузурги рақс дорем.

Вай аз Ғ. Валаматзода бисёр чизҳо омӯхтааст. Ва ҳангоми сафари ҳунари ба шаҳри Душанбе ҳатман ба ҳолпурсии устодаш Ғ. Валаматзода мерафт. Маслиҳатҳо мегирифт ва аз корҳо ва рақсҳои нав, сюитаҳои рақсии нав таҳиякардааш устодашро огоҳ мекард. Ғаффор Валаматзода ба концерти санъаткорони Бадахшон рафта, аз тамошои барномаи концерти, рақсҳои нав ва сюитаҳои рақсӣ, ки бештарашро балетмейстери модарзоди Бадахшон Маҳмадназар Ҳотамов таҳия ва ба саҳна гузоштааст, ҳаловат мебурд. Пас дар сӯҳбати хоса ба Маҳмадназар маслиҳатҳо дода, роҳҳои нави эҷодиро мувофиқи даври замон пешниҳод мекард.

Устои рақс Ҳотамов дар давоми ин солҳо 130 номераҳои рақсӣ, 90 рақсҳои умумӣ, 50 сюитаи халқӣ, 10 композитсияи

адабӣ-бадеӣ таҳия намуда, чун ба саҳнагузорандаи рақсҳо ва ҷуғайраи рақсӣ дар аксари конкурс-азназаргузаронии ҷамаи «Бӯстон»-ҳо ҳаваскорони санъати вилоят ва ноҳияи Рӯшонро раҳнамоӣ мекард. Дар аксар маврид рақсу ҷуғайраҳои таҳиянамудааш аз тарафи жюри баҳои баланд мегирифт.

Устод Басир Расо дар мавриди саропо ҳунарманд буданаш борҳо таъкид мекард. «Устоди мо М.Ҳотамов дар санъати рақси аз ҷамаи ҳунарҳо бархӯрдоранд. Сетор, рубоб, ғичак, танбӯр ва найро дар зинаи устодӣ менавозад, дар суруд лаҳни ширадор ва шеваи хосае доранд, ки сомониро ба ваҷд меоранд.

Устод дар рақси миллӣ санъати ҳудуддор доранд. Ҳар кас рақси ӯро бо ҳаракатҳои зебоаш дар саҳна дида ё тамошобини ҷуғайраҳои рақсии ӯ шудааст, «офарин бар ин ҳунари устод» меӯяд».

Соли 1955 дар заминаи Ансамбли этнографии бачагонаи Помир дар назди Филармонияи давлатии Тоҷикистон Ансамбли тарона ва рақси Помир таъсис ёфт, ки беҳтарин ҳунармандони ҷавони Бадахшонро гирд оварда буд. Роҳбари бадеии ансамбли мазкурро ду сол, яъне то соли 1957 Маҳмадназар Ҳотамов ба ӯҳда дошт.

Мавриди зикр аст, ки дар бештар баромаду гузоришҳо ҷамагон танҳо як Ансамбли тарона ва рақси Помирро ном мегиранду ҳалос. Бояд гуфт, ки ду ансамбл-яке Ансамбли этнографии бачагонаи Помир соли 1940 ва дуввумӣ Ансамбли тарона ва рақси Помир соли 1955 ҳар ду дар назди Филармонияи давлатии Тоҷикистон ташкил карда шудаанд ва Маҳмадназар Ҳотамов чун яке аз бунёдгузори ин ду ансамбл ба сифати роҳбари бадеӣ, режиссёр, балетмейстер ва роҳбари мусиқӣ кор кардааст.

Ҳамзамон роҳбарии ин ду ансамблро дар солҳои мухталиф Виталий Смирнов ва Ғуломҳайдар Ғуломалиев ба ӯҳда дошта, дар ташаккули ин ду ансамбли он замон шӯҳратёр саҳми калон доранд. Аз ин рӯ, ҳангоми ном гирифтани роҳбарони бадеӣ, мусиқӣ ва режиссёри ин ду ансамбл фаромӯш намуданашон

хатои маҳз аст.

Роҳбарияти Вазорати маданияти РСС Тоҷикистон тӯли ин солҳо борҳо кӯшиш намуд, ки Маҳмадназар Ҳотамовро барои кор ба шаҳри Душанбе, ба Филармонияи давлатии Тоҷикистон даъват намояд, аммо вай истодагарӣ мекард. Хонаи падарӣ ва падари пирашро танҳо гузоштан намехост.

Боре Гаффор Валаматзода вайро ба наздаш хонда гуфт:

-Маҳмадназар, ту истеъдоди худодод дорӣ, вале афсӯс, ки ин қадар маҳорат ва ҳунаратро танҳо дар доираи вилоят маҳдуд мекунӣ. Беҳтараш ба шаҳри Душанбе бие! Бо Азиза Азимова мактаби рақси тоҷикиро ғанӣ гардонед. Шогирдҳо тайёр кунед...

-Бале, устод Шумо дуруст мегӯед, вале ман шогирдонро дар Бадахшон тайёр намуда, пас ба пойтахт мефиристонам. Охир касе аз пойтахт ба Бадахшон омада, фарз кардем, ҳофиз ё раққосаҳоро тарбия намекунад-ку, - ҷавоб дод вай.

Гаффор Валаматзода хандида гуфт:

-Оре, шояд ҳақ бошӣ. Ба ҳар ҳол ҷои ту дар Филармонияи давлатии Тоҷикистон - дар шаҳри Душанбе аст.

Ҳамин тавр, ин ҳунарманди бадахшонӣ тамоми умр дар Театри мусиқӣ - мазҳакавии шаҳри Хоруғ, Театри халқии ноҳияи Рӯшон ба номи Ғ.Ғуломалиев, Хонаи маданияти қишлоқи Баррӯшони ноҳияи Рӯшон кор ва фаъолият намуда, зиёда аз 50 сол барои пешрафти санъати тоҷик заҳмат кашидааст.

Соли 1980 устод Ҳотамов ба нафақа баромад, вале роҳбарияти ноҳия нагузоштанд, ки ин ҳунарманд бознишин бошад. Бояд аз ҳунари волояш бештар баҳра бурд. Ёро директори Хонаи маданияти деҳаи Баррӯшон таъин карданд. Кори Хонаи маданият ҷоннок гардид. Сафи аъзоёни он аз ҳисоби ҳаваскорони санъат ва хонандагони мактаби миёна зиёд шуд. Сурудҳои нав, рақсҳои дилнишин рӯи сахна омаданд. Ҳотамов чун режиссёр дар сахнаи Хонаи маданияти деҳаи Баррӯшон спектаклҳои «Калтакдорони сурх»-и С.Улуғзода ва

ДАР СУРАТ: *Маҳмадназар Ҳотамов (дар байн) бо шогирдонаш
Хушназар Майбалиев ва Шер Пӯлодов, сурати соли 1950.*

«Кӯпрук»-и Ф.Ниёзиро гузошт, ки писанди ҳамагон гардиданд...

Ҳукумати РСС Тоҷикистон хизматҳои арзандаи Маҳмадназар Ҳотамовро ба инобат гирифта, ӯро бо унвони Артисти хизматнишондодаи РСС Тоҷикистон (1960), орденҳои «Нишони Фахрӣ» (1947), «Байрақи Сурхи Меҳнат» (1957), ду Грамотаи Фахрии Президиуми Совети Олии РСС Тоҷикистон (солҳои 1946, 1955) ва медалҳои «Барои меҳнати шоён» (1941), «Барои меҳнати шоён дар солҳои Ҷанги Бузурги Ватанӣ 1941-1945» (1946) ва медали ҷашнии «Барои меҳнати шуҷоатнок, Ба ифтихори 100-солагии В.И.Ленин» (1970) қадр намудаанд. Вале мукофоти аз ҳама баланд барояш ин шогирдонаш мебошанд, ки ҳар яке ба қавле «Турфа шогирде, ки дар ҳайрат кунад устодро». Инҳо: Артистони халқии Тоҷикистон, барандаҳои Ҷоизаи давлатии Тоҷикистон ба номи

Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ Гурминҷ Завқибеков ва Хушназар Майбалиев, Артистони халқии Тоҷикистон Нукра Раҳматова, Сабзаҷон Шоисмоилова, Голиб Исмолов, Ходими шоистаи санъати Тоҷикистон Ҳукумат Мулкамонов, Артистони шоистаи Тоҷикистон Алиназар Хоҷаев, Қиматшоҳ Ҳимматшоев, Шер Пӯлодов, Устоқадам Машрабов ва Мастибек Паллаев (Усто ва Масто), М.Маликов, Бибимоҳ Маликова, Бовар Хусравов, Палла Завқибеков, Асалбек Назриев, Х.Бандишоев, М.Сӯҳробшоев, Маҳингул Назаршоева, Шералӣ Абдулқайсов, Корманди шоистаи Тоҷикистон Худоёр Қурбонбеков ва дигарон мебошанд, ки имрӯзҳо дар ҷумҳурии шинохта шудаанд.

Агар касе Осорхонаи асбобҳои мусиқии Гурминҷ Завқибековро, воқеъ дар шаҳри Душанбе, тамошо карда бошад, дар даромадгоҳи қисмати аввал ба расми марди нуроние дучор мегардад.

-Ин кас устои ман, устои беҳтарин санъаткорони имрӯзаи тоҷик Маҳмадназар Ҳотамов мебошанд. Ман аз ин марди ҳунари якумр миннатдор ва қарздорам, - меғӯяд. Артисти халқии РСС Тоҷикистон Гурминҷ Завқибеков. -Зеро ман барин даҳҳо ҷавононро тарбия намуда, ба дунёи васеи санъат раҳнамоӣ кардааст.

Дар Хонаи маданияти қишлоқи Баррӯшони ноҳияи Рӯшон 85-солагии содрӯзи Артисти хизматнишондодаи РСС Тоҷикистон Маҳмадназар Ҳотамов ҷашн гирифта шуд. Соҳибҷашнро раиси ноҳияи Рӯшон Зулайхо Сақаева табрик гуфта, аз номи ҳукумати ноҳия ба вай тӯҳфаҳо супурд. Дастаи ҳаваскорони санъати хонаи маданият аз оҳангҳо ва рақсҳои таҳиякардаи соҳибҷашн ба ҳозирон пешкаш намуданд. Устод ба ҳунарнамоии ҷавонон нигариста, ашки шодӣ рехт ва байтеро аз шеърӣ устод Лоҳутӣ бадохатан замзама кард:

**...Бар дил ин лабҳои хандон шодмонӣ медиҳанд,
Пирӣ аз хотир баранд, ин навҷавононро бубин...**

-Дар асл ҳам, устод Лохутӣ он айём дуруст гуфта буданд. Он солҳо чавон будам, танҳо 25 сол доштам. Вале таъсири ин ду байтро пас аз 60 сол ҳис намудам. Ин лаҳзаҳо, ки ҷавонони баррӯшонӣ ҳунарнамоӣ карданд, айёми ҷавонии ман ва ҳунарнамоии санъаткорони навраси Ансамбли этнографии бачагонаи Помир аз соли 1941 боз пеши назарам ҷилвагар шуд..., - гуфт вай.

Пас аз таҷлили ҷашн бо ин марди бузург дар хонааш сӯҳбати дурударозе доштам. Аз шиносоияш бо бузургони миллат Бобочон Ғафуров, Турсун Ёлҷабоев, Назаршо Додхудоев, Мирзо Турсунзода, Боқӣ Раҳимзода, Мирсаид Миршакар, Меҳрубон Назаров, А.И.Просенко, Тилло Пулодӣ, Ғуломҳайдар Ғуломалиев, Шариф Ҷӯраев, Шохназар Соҳибов, Фазлиддин Шаҳобов, Ғаффор Валаматзода, Бобокул Файзуллоев, Аҳмад Бобокулов, Саидали Вализода ва дигарон бо неки ёдовар шуд.

Устод Зафар Нозимовро ба хотир овард. Зеро солҳои 90-ум ҳангоми таъсиси Ансамбли этнографии «Ганҷина» Зафар Нозимов ўро чун донандаи беҳтарини суруду рақсҳои қадимаи бадахшонӣ ба шаҳри Душанбе, ба Филармонияи давлатии Тоҷикистон даъват намуда, шаш моҳ аз маслиҳату кӯмакҳои бахурдор буд.

-Агар ба Душанбе равӣ, Зафар Нозимовро ёфта, аз номи ман вайро бо дарёфти Ҷоизаи давлатии ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ табрик намо, - гуфт бобои Маҳмадназар Ҳотамов.

-Устод, Шумо ба синни мубораки 85 расидед, бигӯед, ки дар ин байн кадом сурудҳо ва рақсҳо беш аз ҳама бароятон хотирмон буд?

Соҳибҷашн бисёр фикр накарда гуфт:

-Ба ин синни 85 расидам, аммо монанди овози Гулбегим, ки расо 60 сол пеш шунида будам, то кунун нашунидаам. Ҳанӯз ҳам овози форамаш дар гӯшҳоям садо медиҳад. Ин садои форама тамоми умр маро роҳбаладӣ мекард...

Суоли навбатиям шояд аз рӯи одоб набуд. Вале ба ҳар ҳол ман меҳостам ба он ҷавоб гирам, зеро ҷавоби ин суолро ҳамдиёрони Маҳмадназар Ҳотамов солҳои сол боз интизоранд.

-Меҳостам дар масъалаи унвонгирӣ ва мукофотҳои давлатӣ каме сӯҳбат намоем. Шумо нахустин мукофот - медали «Барои меҳнати шоён»-ро ҳанӯз соли 1941 гирифта, пас аз 20 сол, яъне соли 1960 унвони Артисти хизматнишондодаи РСФСР Тоҷикистонро сазовор гаштед. Албатта, дар ин байн ду орден ва ду Грамотаи фахрӣ низ гирифтед. Аммо аз соли 1960 то имрӯз, яъне таи 42 соли охир ягон унвони дигареро бароятон сазовор надонистанд. Охир шогирдонатон имрӯзҳо Артистони халқии Тоҷикистон, дорандагони Ҷоизаи давлатии Тоҷикистон ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ ҳастанд. Шумо бояд кайҳо Артисти халқии Тоҷикистон мешудед?

-Бале. Аз соли 1960 то кунун, бидуни медали ҷашнии «100-солагии В.И.Ленин» дигар чизе нагирифтаам. Ҳоло ин ки дар байни шогирдони ман ҳатто Артисти халқии СССР низ ҳаст. Ғуломҳайдар Ғуломалиевро дар назар дорам. Вақте ки дар қироатхонаи Рӯшон соли 1937 ба кор сар кардам, истеъдоди Ғуломҳайдарро пай бурда, барои кор даъваташ кардам. Боистеъдод буд, аммо ба маслиҳату кӯмакҳои устод мӯҳтоҷ буд. Аз ин рӯ, ман ба вай ҳаққи устодӣ дорам, агарчӣ дар синну сол аз ман калонтар буд. Дигар шогирдонамро худат медонӣ.

Дар айёми роҳбарии Бобочон Ғафуров ва Турсун Ўлчабоев ман ва ансамбли мо ҳама вақт дастгирӣ меёфт. Мукофотҳои давлатиро низ дар он замон гирифтем.

Боре котиби аввали ҲК Тоҷикистон Т.Ўлчабоев ба тамошои яке аз концертҳоямон омада, бо ману Ғуломҳайдар Ғуломалиев сӯҳбат намуда гуфтанд, ки масъалаи ташкил намудани Ансамбли тарона ва рақси Помирро дар Москва шахсан бо Н.С.Хрущёв ҳал карданд.

Унвони Артисти хизматнишондодаи РСФСР Тоҷикистонро низ

дар давраи Т.Ўлчабоев гирифта будам. Аз ин пас чандин бор барои унвони Артисти халқии Тоҷикистон пешниҳод шудам, аммо бо ҳар баҳона имсол нашуд, соли дигар мешавад гуфта, оқибат маро ба нафақа гусел намуданд.

Баъзе дӯстонам маро дилбардорӣ мекарданд, ки ба муносибати 85-солагиам унвони Артисти халқии Тоҷикистонро медиҳанд, аммо боз нашуд. Дар ин дунё чӣ қадар дӯст бошад, ҳамон қадари дигар душман дорем. Шояд ман ба яке некӣ кардаму дигареро ранҷонда бошам.

Ман аз ҳаминаш ифтихор дорам, ки шогирдонам шахсиятҳои маъруфи фарҳангианд ва номи маро доимо пос медоранд, - гуфт вай.

Хонаи ин фидоии санъат дар яке аз мавзеъҳои зебо ва баландтарини қишлоқи Баррӯшон ҷойгир аст. Бобои Маҳмадназар 20 сол пеш дар наздикии хонааш, дар мавзеи санглохи Чошчизак боғи дарахтони мевадор ва сояфканро бунёд намуда, имрӯзҳо низ вақтҳои холияшро ҳамроҳи писараш Мутриб ва наберагон барои ободонию боғ мегузаронад. Ва ҳар меҳмоне, ки ба айёдаташ меояд, ҳатман меваҳои боғашро пешкаш менамояд. Ҳанӯз ба пиронсолиаш нигоҳ накарда, ба мардум хурсандиву шодмонӣ мебахшад. Аз ин рӯ, дар деҳа азизи ҳар хонадон аст. Зеро ба яке ҳақиқи устоди дораду дар тӯи бештари сокинони деҳа то бевақти шаб суруд хонда, арӯсу домодро муборак гуфтааст.

Ҳангоми бозгашт маро то дарвозааш гусел намуда гуфт: -Писарам, саломат бош, ки ба айёдати мани мӯйсафед омадӣ. Одам, ки пир шуд, аз маъракаҳо дур мемонад ва дар иштиёқи дидор ва сӯҳбати дӯстон мешавад.

Илоҳо, ба синну соли ман расӣ.¹

Бо устод Маҳмадназар Ҳотамов хайрухуш намуда, оҳиста-оҳиста аз хонааш поинтар фурумадам. Ў ҳамоно аз баландии хонааш ба деҳа, ба поинҳо назора мекард. Ва ин дам чанд байте ба хотирам омад, ки ба ин лаҳзаҳо созгор буд:

Туро донам бузургу солдида,
Валекин чун ҳунар доим ҷавонӣ,
Ҳунар пирӣ надорад, ҷовидон аст,
Ту ҳам пирӣ надорӣ, ҷовидонӣ.

Р.С. Шояд ғанӯз ҳам дер нашудааст ва масъулини Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон хизматҳои кӯҳансолтарин санъаткори тоҷик, яке аз ташкилкунандагони Ансамбли этнографии бачагонаи Помир (соли 1941) ва Ансамбли тарона ва рақси Помир (соли 1956), балетмейстер, оҳангсоз ва ҳофиз бобои Маҳмадназар Ҳотамови 85-соларо қадр намоянд. Хизматҳое, ки ин пири барнодил барои инкишофи санъати тоҷик кардааст, сазовори ҳар гуна мукофотҳо мебошад.

«Садои мардум», №94(1466) аз 16 октябри соли 2002

1 Артисти хизматнишондодаи РСС Тоҷикистон Маҳмадназар Ҳотамов 16 апрели соли 2006 дар синни 90-солагӣ дар зодгоҳаш - деҳаи Баррӯшони ноҳияи Рӯшон вафот кард.

МЕРГАНОВ ДАЛЕР АБДУЛЛОЕВИЧ (ДАЛЕРИ АБДУЛЛО)

Соли 1981 дар ноҳияи Айнии вилояти Сугд таваллуд шудааст. Маълумоташ олӣ. Соли 2003 факултаи журналистика ва тарҷумони Донишгоҳи давлатии Тоҷикистон (ҳоло ДМТ)-ро бо дипломи аъло хатм намудааст. Навиштаҳояш ҳанӯз замони донишҷӯ буданаш дар рӯзномаҳои ҷумҳуриявӣ ба таъб мерасиданд.

Соли 2003 ба рӯзномаи «Садои мардум»-нашрияи Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба кор омад ва чанд муддат ба сифати хабарнигори шӯъбаи иқтисодиёт ва иҷтимоиёт фаъолият намуд.

Аз соли 2005 инҷониб муҳаррири ҳамин шӯъба аст. Узви Иттифоқи журналистони Тоҷикистон, Аълоҷии матбуоти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Аълоҷии фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

БАҲРИ РУШДИ МИНБАЪДАИ БОНК КЎШИШ ХОҶЕМ КАРД,

**-мегӯяд раиси тозаинтихоби Раёсати ЧСК
«Агроинвестбанк» Фаррух Тағоймуродов**

МУАРРИФИНОМА

*Фаррух Тағоймуродов
соли 1968 дар шаҳри Душанбе
таваллуд шудааст.*

*Соли 1990 Донишгоҳи
давлатии Тоҷикистон ба
номи В.И.Ленинро (ҳоло
Донишгоҳи миллии Тоҷикис-
тон) бо ихтисоси «Банақ-
шагирии хоҷагии қишлоқ»
хатм намудааст. Аз ҳамон*

*вақт фаъолият ба сифати мутахассиси баҳши
ҷудо намудани маблағгузорӣ ва қарздиҳии
дарозмуддат дар ЧСК «Агроинвестбанк» оғоз
ёфтааст. Моҳи майи соли 2002 директори мудирияти
молиявӣ-иқтисодии банки мазкур таъин гардида,
соли 2005 ба ҳайси ҷонишини раиси Раёсат –роҳбари
мудирияти молиявӣ - иқтисодии он фаъолият
дошт. Аз моҳи майи соли 2008 то декабри соли 2009
ҷонишини раиси Раёсат - роҳбари Дирексияи
хазинадорӣ ва савдои банки зикршуда ва аз моҳи
декабри соли 2009 то раиси Раёсати банк интихоб
шуданаҳ дар вазифаи ҷонишини раиси Раёсат -
нозири Дирексияи банкдорӣ корпоративии ЧСК
«Агроинвестбанк» кор мекард.*

18 июни соли 2010 ҷаласаи саҳомони ҶСК «Агроинвестбанк» баргузор гардида, мутахассиси ҷавону варзида ва дастпарвари ин банк Фаррух Тағоймуродов яқдилона раиси Раёсат интиҳоб шуд. Бонки мазкур яке аз муассисаҳои муқтадири молиявии мамлакат маҳсуб ёфта, дар рушди бахшҳои ҷомеа нақши муассир дорад. Мо бо Фаррух Тағоймуродов сӯҳбате доир намудем, ки он фарогири фаъолияти банк дар 6 моҳи соли 2010 ва нақшаҳои роҳбари тозаинтиҳоби он аст.

-Фаррух Ғолибович, мехостам дар оғози сӯҳбатамон доир ба ҳолати молиявии банк тайи нимсолаи аввали соли 2010 мухтасар маълумот диҳед...

- Ҷоиз ба зикр аст, ки дар ин муддат дороиҳои (активҳои) банк ба 1 миллиарду 350 миллион сомонӣ ва сармояи умумиаш ба 202,2 миллион сомонӣ баробар гардид. Муҳим он аст, ки ин нишондиҳандаҳо дар муқоиса ба ҳамин давраи соли гузашта мутаносибан ба андозаи 440,4 миллион сомонӣ ва 900000 сомонӣ зиёд аст. Омилҳои мазкур далели онанд, ки вазъи молиявии банк қаноатбахш аст.

-Яке аз самтҳои асосии фаъолияти банкро пешниҳоди қарз ташкил медиҳад. Лутфан мегуфтед, ки дар мӯҳлати зикршуда, ки шиддатнокии таъсири бӯҳрони ҷаҳонии молиявӣ ҳанӯз боқист, ин раванд аз ҷониби банк чӣ гуна амалӣ гардид?

-ҶСК «Агроинвестбанк» барои афзоиши пешниҳоди қарзҳо ба соҳаҳои гуногуни хоҷагии халқ кӯшишҳои зиёде ба харҷ медиҳад. Мувофиқи маълумотҳо дар давоми шаш моҳи соли 2010 шумораи қарзгирон дар низоми ҶСК «Агроинвестбанк» 24,9 ҳазор нафарро ташкил дода, ҳаҷми қарзҳои ҷудошуда ба 443,8 млн.сомонӣ (78,8 фоизаш қарзҳои кӯтоҳмӯҳлат, 21,2 фоизаш қарзҳои дарозмӯҳлат) баробар гардид, ки ин нисбат ба ҳаҷми қарзҳои дар нимсолаи соли 2009 додашуда 119,9 млн.сомонӣ ё 37 фоиз зиёд мебошад.

Аз ҳаҷми умумии қарзхое, ки дар ин давра дода шудаанд, 167,6 млн.сомониаш ба қарзҳои хурд рост меоянд. Дар шаш моҳи соли 2010 ҳаҷми қарзҳои хурд дар муқоиса бо ҳамин давраи соли 2009 ба маблағи 24,3 млн.сомонӣ ё 17 фоиз афзоиш ёфтааст. Гуфтан бамаврид аст, ки ин пешравӣ, пеш аз ҳама, дар заминаи иҷрои дастури супоришҳои Роҳбари мамлакат, Ҷаноби Олӣ, мӯҳтарам Эмомалӣ РАҲМОН рӯи қор омадаанд.

-Баъзан дар восилаҳои ахбори омма андешаҳои дарҷ мегарданд, ки гуё дар аксари маврид бонкҳо, аз ҷумла ҶСК «Агроинвестбанк», бештар ба бахши тижорат қарз пешниҳод менамоянду дигар соҳаҳо аз мадди назар дур мондаанд...

-Ман ба ин андеша қомилан розӣ нестам. Барои он ки суҳанонам асоси воқеӣ дошта бошанд, ба таваҷҷуҳи хонандагони рӯзнома гурӯҳбандии қарзҳои аз ҷониби мо додашударо пешниҳод менамоям. Аз он бармеояд, ки дар 6 моҳи соли 2010 ба бахши савдои хориҷӣ -111,8 млн.сомонӣ (25,2 фоиз), соҳаи кишоварзӣ -69,8 млн.сомонӣ (15,7 фоиз, аз ҷумла 18,4 млн.сомонӣ ба бахши пахтакорӣ), қарзҳои истеъмолӣ -64,3 млн.сомонӣ (14,5 фоиз), соҳаи сохтмон -24,3 млн.сомонӣ (5,5 фоиз), хизматрасонӣ -17,8 млн.сомонӣ (4,0 фоиз), соҳаи саноат -10,4 млн.сомонӣ (2,3 фоиз), нақлиёт -3,3 млн.сомонӣ (0,7 фоиз), хӯроки ҷамъиятӣ -1,2 млн.сомонӣ (0,3 фоиз), миёнаравии молиявӣ - 0,6 млн.сомонӣ (0,1 фоиз) ва дигар соҳаҳои хоҷагии халқ -140,3 млн.сомонӣ (31,6 фоиз) қарз дастрас шудааст.

Мувофиқи таҳлили сандуқи қарзӣ ба ҳолати 30 июни соли 2010 фоизи миёнавазни қарзҳо бо асъори миллӣ 26 фоизи солона ва бо асъори хориҷӣ 27,7 фоизи солоноро ташкил медиҳад, ки нисбат ба соли 2009 бо асъори хориҷӣ қариб тағйир наёфта, бо асъори миллӣ ба андозаи 3,7 фоиз боло рафтааст.

Табиист, ки паст гардидани сатҳи камбизоатӣ дар миқёси ҷумҳурӣ бевосита ба беҳтаршавии вазъии молиявӣ иқтисодии

навоҳии кӯҳистони ҷумҳурӣ вобастагии калон дорад. Аз ин рӯ, ҚСК «Агроинвестбанк» ба ин ноҳияҳо диққати махсус дода, дар давраи баррасишаванда ба минтақаҳои кӯҳии ҷумҳурӣ ба миқдори 4,7 ҳазор адад ва ба маблағи 33,5 млн.сомонӣ (қариб 20 фоиз аз ҳаҷми умумии маблағҳои қарзҳои хурд) қарзҳои хурд пешниҳод намудааст, ки нисбати ҳамин давраи соли гузашта 5,3 млн.сомонӣ ё 18,8 фоиз зиёд аст.

Ба таркиби қарзҳои калон асосан қарзҳои ба ширкатҳои воридсозандаи маҳсулоти ҳаётан муҳим (ғалла, орд, маҳсулоти хӯрокворӣ, доруворӣ, масолеҳи сохтмон, маводи сӯзишворӣ, гази моеъ, нуриҳои минералӣ, техника ва таҷҳизот ва ғайра) додашуда дохил мешаванд. Қисми зиёди амалиёти воридотӣ дар доираи Барномаи маблағгузори тижоратӣ анҷом дода мешавад. Дар нимсолаи аввали соли 2010 аз тарафи ҚСК «Агроинвестбанк» 31 аккредитив бароварда шудааст, ки дар доираи он ба маблағи 1 962,2 ҳазор доллари ИМА маводи сӯзишворию молиданӣ, 1 657,6 ҳазор доллари ИМА маҳсулоти озуқаворӣ, 1 397 ҳазор доллари ИМА доруворӣ, 618,4 ҳазор доллари ИМА таҷҳизот ва техникаи сохтмонӣ, 255,6 ҳазор доллари ИМА маҳсулоти ниёзи мардум ва 169,2 ҳазор доллари ИМА маводи сохтмонӣ ба ҳудуди ҷумҳурӣ аз тарафи мизочони банк ворид шудаанд.

-Фаррух Ғолибович, дар ҳоле ки шумо аз дастовардҳои банк ҳарф мезанед, аз ҳисоботи Ширкати бонифузи байналмилалӣ аудиторӣ «Делойт ва Туш», ки аудити соли гузаштаи ҚСК «Агроинвестбанк»-ро гузаронида буд, бармеояд, ки соли гузашта дар натиҷаи зиёд будани хароҷот нисбат ба даромад банк фаъолияти молиявии худро бо 56,9 миллион сомонӣ зиён ҷамъбаст намудааст. Ин масъаларо чӣ гуна шарҳ медиҳед?

-Сабаби асосии бо зиён ҷамъбаст намудани соли 2009 аз ҷониби банк иштироки фаъолонаи банк дар раванди аз эътибор соқит намудани қарзҳои соҳаи кишоварзӣ маҳсуб

меёбад. Лозим ба ёдоварист, ки бо мақсади иҷрои Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти рақами 406 аз 2 июли соли 2009 «Дар бораи тадбирҳои татбиқи Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 майи соли 2009 таҳти рақами 663 «Дар бораи чораҳои иловагӣ оид ба дастгирии соҳаи кишоварзӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» ҶСК «Агроинвестбанк» қарзҳои хоҷагӣҳои пахтакор ва сармоягузори онҳоро, ки то санаи 1 январи соли 2008 ба маблағи 116 млн.сомонӣ ба вучуд омада буданд, аз ҳисоб соқит намуд.

Қарори мазкур пас аз ҷониби комиссияи дахлдори давлатӣ тасдиқ гардидани рӯйхати қарздороне, ки қарзхояшон бояд аз ҳисоб соқит карда шаванд, инчунин аз ҷониби Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ғоидаи ҶСК «Агроинвестбанк» пешниҳод гардидани векселҳои давлатӣ ба маблағи 85 млн.сомонӣ, бо даромаднокӣ ба андозаи 2 ғоизи солона ва бо мӯҳлати пардохт то охири соли 2018 қабул шудааст.

Доир ба ҳисоботи ширкати аудитории аз ҷониби шумо зикргашта бояд гуфт, ки воқеан ҳам аз рӯи ҳисобҳои аудиторони Ширкати «Делойт ва Туш» мувофиқи Стандартҳои Байналмилалӣ Ҳисобдории Молиявӣ (МСФО) аз рӯи натиҷаҳои чунин амалиётҳои гузаронидашуда талафоти молиявии ҶСК «Агроинвестбанк» беш аз 54 млн.сомонӣ ё худ 46,6 ғоизи маблағи қарзҳои аз ҳисоб соқитшавандаи пахтаро ташкил дод. Ҳамзамон 31 млн.сомонии он талафоти бебозгаште мебошад, ки дар натиҷаи муқаррар намудани дисконти 27 ғоиз аз рӯи вексели давлатии пешниҳодшуда ва боқимонда 23,3 млн.сомонии талафот дар натиҷаи мӯҳлатдиҳии пардохт аз рӯи вексели давлатӣ ва аз рӯи он истифода намудани меъёри ғайрибозории даромаднокӣ ба миён омадаанд.

Азбаски ҳанӯз моҳҳои ноябр - декабри соли 2009 аз тарафи ҶСК «Агроинвестбанк» дар варақаҳои махсуси пешниҳоднамудаи Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қарздорони дахлдор оиди аз ҳисоб соқитсозии қарзҳо

огоҳиномаҳо пешниҳод шуда буданд, талафоти молиявии дар боло зикргардида дар ҳисоботи молиявии аудитории ҶСК «Агроинвестбанк», ки бо санаи 31 декабри соли 2009 ба итмом расид, инъикос ёфтанд.

- Оё ин омил ба иҷрои ўҳдадориҳои ҶСК «Агроинвестбанк» дар назди мизоҷон таъсири манфӣ намерасонад?

-Бо боварии комил зикр менамоям, ки бо зарар ҷамъбаст намудани соли молиявии 2009 ба имкониятҳои банк оид ба иҷрои пурраи ўҳдадориҳои ба зиммагирифтааш дар назди мизоҷон, амонатгуздорон ва қарздиҳандаҳояш ҳеҷ гуна таъсири манфӣ нарасонд ва намерасонад. Зарарҳои банк, ки каме бештар аз 20 фоизи сармояи худии банкро ташкил медиҳад, аз ҳисоби сармояи саҳомӣ, фоидаҳои солҳои қаблӣ ва фондҳои гуногуни ҷамъшудаи захиравӣ ташақкул ёфтаанд ва танҳо ба саҳомони банк таъсир расониданд, ки аз рӯи натиҷаҳои соли 2009 суд (дивиденд)-и саҳмияҳои қаблан аз ҶСК «Агроинвестбанк» харидорӣ намудаашонро намегиранд.

Илова ба ин, дар шароити бӯҳрони молиявии ҷаҳонии дар нимсолаи дуҷуми соли 2008 оғозёфта, барои бартараф кардани ҳолатҳои имконпазири номатлуби молиявӣ, мақомоти идоракунандаи ҶСК «Агроинвестбанк» оид ба зиёд намудани сармояи саҳомии банк бо мақсади фароҳам овардани «таъягоҳи беҳатарӣ» тадбирҳо андешиданд. Танҳо дар соли 2009 сармояи саҳомии банк ба маблағи 100 млн.сомонӣ зиёд карда шуд, аз он ҷумла нисфи ин маблағро сармоягузории Банки Аврупоии Таҷдид ва Рушд ташкил дод, ки ба ин васила банки номбурда бо ҳиссаи иштирок ба андозаи 25 фоиз +1 саҳмия вориди сармояи ҶСК «Агроинвестбанк» гардид.

-Фаррух Ғолибович, саволе пайдо мешавад, ки ба кадом хотир ҶСК «Агроинвестбанк» дар раванди ҳалли қарзҳои бахши кишоварзии мамлакат иштироқи фаъолона дошт? Аз нуқтаи назари шумо, ҳамчун мутахассиси банақшагирии бахши кишоварзӣ, ин иқдоми

Ҳукумати ҷумҳурӣ то чӣ андоза метавонад ба рушди соҳа мусоидат намояд?

-Ҳадафи асосии мо аз иштирок дар раванди зикршуда, пеш аз ҳама, саҳмгузорӣ дар татбиқи сиёсати хирадмандона ва бунёдкоронаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Ҷаноби Олӣ, мӯҳтарам Эмомалӣ РАҲМОН маҳсуб меёбад. Зеро саҳомӣ будани бонк ба ҳеҷ ваҷҳ маънои аз саҳмгузорӣ дар рушди мамлакат дар канор мондан ва ё бетарафӣ ихтиёр намудани онро надорад. Аз ҷониби дигар, аз рӯи натиҷаҳои татбиқи қарори қабулнамудаи Ҳукумати ҷумҳурӣ оиди аз ҳисоб соқитсозии қарзҳои ғуншудаи соҳаи пахтакорӣ, сарфи назар аз зарарҳои молиявии калони аз ҷониби бонк бақайдгирифташуда, иштирокчиёни муносибатҳои тарафайни қарзӣ (хоҷагиҳои пахтакор ва қарздихандагони онҳо) барои рушди оянда ва афзоиши имконияташон ҳавасманд хоҳанд шуд. Омили муҳим дар ин ҷода ба назари ман он аст, ки истеҳсолкунандагони маҳсулоти кишоварзӣ аз бори гарони қарзҳои солҳои пешин ғуншуда озод гардида, имконияти дастрас намудани қарзҳои нави бонкиро пайдо мекунанд, ки тавассути ба роҳ мондани муносибатҳои шартномавии мустақими қарзӣ бо бонкҳо амалӣ мегарданд. Бо ба даст овардани имконияти мустақиман ҷалб намудани қарзҳои бонкӣ ба гардиши хоҷагӣ бе ширкати сохторҳои миёнарав истеҳсолкунандаи маҳсулоти кишоварзӣ ҳуқуқи бо хоҳиши хеш, бо самараи бештар ва таҳти масъулият истифода намудани ин воситаҳои қарзиро пайдо менамояд. Дар баробари ин, бояд зикр намуд, ки ҳам бонкҳо ва ҳам истеҳсолкунандагони маҳсулоти кишоварзӣ ҳавасманди ба роҳ мондани муносибатҳои қарзии байниҳамдигарии дарозмуддат мебошанд ва ҳангоми фаъол гаштани чунин нақшаи сармоягузорӣ кӯшиш ба харҷ медиҳанд, ки ҳамасола сари вақт ва дар ҳаҷми пурра талаботи шартномаҳои қарзиро иҷро карда, шарикӣ боэътимод буданашонро собит намоянд. Дар шароити боло рафтани рақобат ҳар ду ҷониб дарк

менамоянд, ки аз даст додани эътимод боиси аз даст рафтани имкониятҳои оянда мегардад.

Дар ҳамин радиф мавҷуд будани имконияти таҳти таъминоти векселҳои давлатӣ аз бозори байнибанкӣ ҷалб намудани захираҳои қарзӣ шароит фароҳам меоварад, ки банкҳо натиҷаҳои молиявии хешро аз ҳисоби ба даст овардани даромадҳои фоизӣ аз ҷойгирсозии нав ва нисбатан самараноки воситаҳои пулӣ беҳтар намоянд.

-Вобаста ба таъсири бӯҳрони ҷаҳонии молиявӣ баъзе иқтисодшиносон бамаротиб кам гаштани маблағҳои интиқолиро пешгӯӣ намуда буданд. Мегуфтед, ки дар шаш моҳи соли 2010 раванди мазкур дар кадом сатҳ аст?

-Фаъолияти бомуваффақият дар бозори амалиёти интиқолӣ, ки дар он ҚСҚ «Агроинвестбанк» яке аз мақомҳои пешсафро ишғол менамояд, бо гуногунна्वии нақшаҳои хизматрасонии ба мизочон пешниҳодшаванда вобаста мебошад. Маблағи умумии ҳаволаҳои воридшуда аз рӯи тақсимои асъорӣ дар давоми шаш моҳи соли 2010 бо доллари ИМА- 184,7 млн., бо рубли русӣ -4,5 млрд., бо евро-1,1 млн.мебошад. Дар маҷмӯъ, маблағи умумии ҳаволаҳои дар ин давра воридшуда бо эквиваленти доллари ИМА 336,2 млн.долларро ташкил дод.

Ҳаҷми умумии маблағҳои воридшуда дар нимсолаи аввали соли 2010 нисбат ба ҳамин давраи соли 2009 ба андозаи 65,1 млн.доллари ИМА ё 24 фоиз зиёд гардид. Афзоиши воридоти маблағҳои интиқолӣ бо доллари ИМА дар ҳаҷми 6,1 млн. ва бо рубли русӣ ба маблағи 1,5 млрд. ба мушоҳида мерасад.

-Сарвари давлат мӯҳтарам Эмомалӣ РАҲМОН мунтазам дар суханронихояшон банкҳои кишварро баҳри зиёд намудани раванди пешниҳоди қарзҳо вазифадор менамоянд, бигӯед, ки боз чӣ наwgониҳо дар ин ҷода рӯи кор омадаанд?

- Мо ба масъалаи мазкур аҳамияти аввалиндараҷа зоҳир

намуда истодаем ва ин раванд минбаъд низ идома хоҳад ёфт. Масалан, зимни суханронияшон дар мулоқот бо фаъолони Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, ки ба рӯзҳои таҷлили Иди Ваҳдат рост омада буд, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мӯҳтарам Эмомалӣ РАҲМОН бонкҳоро муваззаф намуда буданд, ки ҳаҷми пешниҳоди қарзро ба соҳаҳои гуногуни ин вилоят зиёд намоянд. Мо то ин замон дар миқёси вилоят зиёда аз 12 миллион сомонӣ қарз дода будем ва баҳри иҷрои дастури зикршудаи Роҳбари мамлакат тасмим гирифтем, ки онро то ба 25 миллион сомонӣ расонем.

Бобати навгонӣ ҳаминаро бояд гӯям, ки аз ҷониби бонк ба наздикӣ “«Номгӯи маҳсулоти қарзии ҷаҳонаи ҶСК «Агроинвестбонк»» таҳия ва тасдиқ шудааст, ки барои боз ҳам бештар дастрас гаштани маҳсулоти қарзии бонк ба мизоҷон имконият фароҳам меоварад. Дар Номгӯи мазкур барои ҳар як намуди қарз, аз ҷумла қарз барои муҳоҷирони меҳнатӣ, қарз барои эҳтиёҷоти зарурӣ, барои харидани молҳо, барои донишомӯзӣ, саёҳат ба воситаи қарз, барои дастрас намудани манзил, автокредит ва оид ба шарту шароити пешниҳоди қарз, ҳуҷҷатҳои пешниҳодшаванда аз тарафи қарзгиранда ба корманди қарзии бонк, маблағи қарз, ҳамаҷунин тартиби барасмиятдарорӣ ба таври возеҳ маълумот дода шудааст.

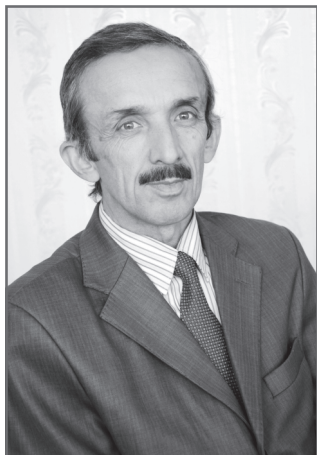
Амалӣ намудани ин иқдом замина фароҳам меорад, ки мизоҷон доир ба қарзҳои аз ҷониби бонк пешниҳодшаванда маълумоти кофӣ пайдо намоянд.

-Ба шумо барои сӯҳбати самимӣ арзи сипос менамоям.

-Саломат бошед. Дар анҷом ҳаминаро меҳодам зикр намоям, ки бо истифода аз нерӯу дониши зеҳнии кулли кормандони бонк, ки мутахассисони варзидаи соҳа маҳсуб меёбанд, барои таъмини рушди минбаъдаи беамайлонии бонк кӯшиш хоҳам кард. Ва итминонам комил аст, ки дар ин ҷода муваффақ хоҳем гашт.

«Садои мардум», № 93(2618) аз 17 августи соли 2010

КАРИМОВ
БУРҲОНИДДИН ИСМАТОВИЧ
(Бурҳониддин Каримзода)

Мудири шӯъбаи номаҳо, ахбор, муносибатҳои байнипарлумонӣ ва робита бо ҷомеаи рӯзномаи «Садои мардум». Узви ҳайати таҳририя. Сӯ сол боз дар матбуот фаъолият дорад. Муаллифи китобҳои «Ҷаҳони одамият» (соли 2004), «Суфие аз Пчеф» (соли 2006), «Қадрӣ инсон ва меҳнати ҳалол» ва «Зиндагӣ дарёст» (соли 2006- бо ҳаммуаллифии М.Шодиев), «Парвози шоҳини Зингӣ» (соли 2009). Тарҷумони китоби Кале Кёнккёля ва Хейни

Сарасте «Тамоми олам хонаи ман шуд» (соли 2006). Узви Иттифоқи журналистони Тоҷикистон.

Аълоҷии матбуоти Тоҷикистон.

БИБИЯМ ИНСОНИ ҚИМАТ БУД

ё чӣ тавр мо аз асли худ дур шудем

Номи бибиам Қимат буд. Воқеан, ба номаш мувофиқ шахси бо қадру қимате буд, ҳамаро дӯст медошт, ҳама ўро дӯст медоштанд, дасташ ба ҳама мерасид.

Аслан бибиам, аз он рӯзе, ки ман худро мешинохтам, танҳо буд, намедонам ҳамсар дошт ё на, модари ман ҷиянаш буд. Аммо барои бисёриҳо биби асосӣ ҳисоб меёфт. Баъзан мо, хешу ақрабо барои ӯ баҳс мекардем. Ман мегуфтам вай биби ман аст, дигарон мегуфтанд, не ӯ биби мост. Баъзан болои баҳсу талоши мо бибиам меомаду мегуфт.

-Ман биби ҳамаатон мешавам, ҳар кас бачаи боодоб шавад, ман биби ӯ мешавам. Мо кӯшиш мекардем, ки дар мусобиқаи боодобӣ пешсаф бошем. Дар ҳақиқат кампири Қимат барои ҳамаи хешу ақрабои мо, ки дар ҳар гӯшаву канори ҷумҳури зиндагӣ доштанд, хеле азизу мӯътабар, шахси ба ҷон баробар ва ба номаш мувофиқ - шахси қимате буд. Ҳама наздикон ўро бо эҳтиром оча мегуфтанд. Бешубҳа, ӯ модари маънавии ҳамаи мо буд. Вай худро бегона намегуфт. Ҳамаро баробар фарзанд мегуфт, тарбия мекард, насиҳат менамуд, панд меод, роҳнамоӣ мекард. Ҳатто ҳамсояҳо, хешу ақрабо ҳар кадом барои ба хонаи худ бурдани кампир талош мекарданд. Ба ҳар хонае, ки ӯ меҳмон мешуд, ғайзу баракат он хона мебаромад, он хонадон пур аз меҳмон мешафт, дастархон лаҳзае ҷамъ карда намешуд, ҳар нафар, ки ба дидани ӯ меомад, чизҳои беҳтаринро меовард то кампирро хурсанд кунад ва дуои ўро бигирад. Ин фазилату фаросат, ин қадру қимат, ин ҳама бузургии бибиамон қабл аз ҳама аз тақводории ӯ, имондорӣ ӯ ва Худотарсияш буд.

Кампири Қимат табиби хубе ҳам буд. Имрӯз ман табибон, духтурони зиёдеро мешиносам, аксарияти онҳо воқеан истеъдоди хуб доранд, шӯҳратманданд, аммо тарзу усули

табобати ҳеҷ кадоми онҳо ба табибии бибиам баробар шуда наметавонад. Ў бисёр иллатҳои гулӯ, гӯш, чашм, ишкамро дар лаҳзаҳои ниҳоят кӯтоҳ даво мекард. Ҳамеша дар кисаҳои камзулу (нимтана) чомааш қиёми гулу гиёҳ дошт. Мӯъҷизаи дасту суханаширо намегӯед. Агар лаҳзае дар сӯҳбаташ менишастед (воқеан ў бисёр гап ҳам намезад) дарди сар, фаромӯшхотирӣ, хастагӣ бартараф мешуд. Дуохонияш низ ниҳоят кӯтоҳ ва хомӯшона буд, аммо зуд таъсир мекард. Имрӯз агар ў дар қайди ҳаёт мебуду ман имкон медоштам, унвони баландтарини илми тибро ба вай медодам...

Рӯзе ба деҳаи мо як духтури рус омад, номашро аниқ дар ёд надорам, ба фикрам Маша ном дошт. Ў ҳамшираи тиббӣ буд ва дар бемористони марказии деҳот кор мекард. Машахола ҳам зани меҳрубону хуб буд, ба беморон дору мегузаронд, ҳаб (таблетка) медод. Одамони зудбовару соддаи мо ба ин зан ҳам зуд одат карданд, барои доругузаронӣ назди ў мерафтанд, кӯдаконашонро, бо вучуди он ки бибиам ва дигар кампиракони мушкилкушо эм кардаву дуо меҳонданд, ҳатман ба Машахола нишон медоданд. «Вай хондагӣ аст, бисёр мефаҳмад»- меғуфтанд ҳамдеҳагони соддаи ман. Акнун онҳо як қисми ғизоҳои беҳтаринеро, ки барои кампири Қимат омода месохтанд ба Машахола мебурданд. Бибиам ҳамаи инро медид, ҳис мекард, вале бахилӣ надошт, чизе намеғуфт. Танҳо баъзан ба мо наздиконаш меғуфт, ки «Азизонам, мо мардуми мусулмонем бояд ҳама қорамон тоза бошад, ба ягон ифлосӣ олуда нашавед, шифо дар дасти Парвардигор аст. Худованд барои тамоми дардҳо даво ато кардааст, табиб бояд инро хуб фаҳмаду одамонро фиреб надихад, тамаъкор набошад. Инсон дар ҳар коре, ки набошад, дар чӣ шароите, ки набошад дар имтиҳони Худованд қарор дорад. Ин аст, ки ҳар фард бояд пеш аз ҳама худро бишносад, тафаккур кунад, андеша намояд».

Ҳангоми тавлиди тифл, дар лаҳзаҳои мушкилтарини модарон бибиам дар паҳлӯи онҳо буд. Ҳар модари зоянда,

агар кампири Қиматро дар он лаҳзаҳо дар паҳлӯяш медид, тарсу ҳаросро фаромӯш мекард ва дардашро сабук мегузаронд. Тифли навзодро ҳам чанд муддат пурра ба ӯ бовар мекарданд. Баъдан ҷои ӯро Машахола ва садҳо Машахолову Валяпа, Нинаойтиҳо гирифтанд. Имрӯз мо дар матбуот бисёр вақт бо суолҳои дучор меоем ки: Мо чӣ тавр аз асли худ дур шудем?...

Кампири Қимат дар мактаб нахонда буд, диплом надошт, аммо рафтораш боандеша, суханонаш босаводона ва хирадмандона буд. Махсусан афсонаҳои бибиамро ҳеҷ фаромӯш намекунам, қаҳрамонҳои паҳлавону ҳақиқатшиор, одамони наққору нотарси ӯ ҳамеша бо мананд ва маро ба роҳи ҳақиқат, ростӣ, инсондӯстӣ, покӣ даъват мекунанд, дар мубориза бо «девҳо», «курбарзангиҳо», «аҷдаҳору шерҳои ваҳшӣ», «одамхӯрон» бароям роҳбару роҳнамоянд. Он солҳо пеш аз ҳоб мо аз забони бибиам афсонаҳои ҷолибро мешунидем ва аз интиҳои хуби он афсонаҳо, ки рӯшанӣ бар торики, ростӣ ба қачӣ, неки ба бадӣ ғолиб меояд, хотирамон ҷамъу осуда, бо рӯҳи болида ба ҳоб мерафтем. Имрӯз шабе нест, ки тариқи телевизион пеш аз ҳоб филмҳои даҳшатовар, зӯрозмоӣ ва фаҳшро пешкаши мо накунад. Ҳамаи инро ба ҷогаҳи ҳоб даромада тамошо мекунем ва бо садои танку тӯп, бомба, дидани фаввораи хуни одамӣ, амалиётҳои занҳову мардони «ошиқ»-у фосиқ моро ғанаб мебарад ва саҳар бо сари варамида, хоҳири мушавваш, чун девона асабӣ бармехезем ва тамоми рӯз чун ваҳшиву бангӣ мегардем. Ҳамаи инро дида, ман бибиам ва садҳо кампиракону мӯйсафедони «бесавод»-амонро ба ёд меоварам, ки воқеан роҳнамову роҳбалади зиндагӣ ва балоғардон, тарбиятгару шифокори ҷомеа, дурандешу оқил буданд. Имрӯз мо чунон «пеш» рафтем, ки дигар пасу пешамонро намедонем, роҳгум задаем. Фосиқиву дурӯғгӯӣ, беодобӣ, зинокориву арақнӯшӣ ба меъёри ҳатмии зиндагии бисёриҳо табдил ёфтааст. Барои занону духтарони бироҳаю сабукпо тамоми шароитҳо муҳайёст. Онҳо метавонанд озодона, бемалол дар дискотекаву маҳфилҳои

сабук шаб то рӯз маишат кунанд, аммо бонувони ботамизу баиффатро зери таънаю маломат қарор медиҳанд.

Бибиам-кампири Қимат телевизорро умуман тамошо намекард, парҳез дошт аз тамошои он, мабодо чашмаш ба тасвирҳо меафтид сад бор тавба ва аз нав таҳорат мекард ва ба намоз мепардохт. Мо ин ҳолатҳоро дида меҳандидем ва баъзан шӯҳӣ карда, рӯ ба руяш телевизор монда, якбора дармегирондем ва мехостем ба вай фаҳмонем, ки охир ин намоишҳо ва филмҳо низ тарбиявию ахлоқианд, ба афсонаҳои нақл мекардааш мувофиқанд (он солҳо дар ҳақиқат тавассути телевизион барномаҳои тарбиявӣ, ахлоқӣ намоиш медоданд, ба филмҳои фаҳшу зӯрозмоӣ умуман роҳ дода намешуд). Ў хафа мешуд, моро сарзаниш мекард ва баъзан таъкид мекард: «Оқибати ин корҳо хуб нест!».

Ана имрӯз мо дида истодаем, ки телевизор моро чӣ тавр тарбия кард ва мекунад. Албатта, ин айби телевизор нест. Ин натиҷаи муборизаҳои абарқудратонест, ки аз чунин воситаи зарурии зиндагӣ истифода карда, тавассути он ба хонаҳои мо фаҳш оварданд, ҷангу зӯрозмоиро талқин намуда, «мазза»-и онро ба мо чашонданд. Агарчӣ тамъи он «мазза» то ба ҳол аз даҳонамон дур нарафтааст, душманони маърифати волои мо бароямон ҳаррӯз хӯрокҳои наву «лазизтар» пешниҳод менамоянд. Хӯроки ҳамсоя (ин ҷо дурусттараш бегона) ширин гуфта, ҳар рӯз интизори расидани «ғизо»-ҳои нав ба навам. Парвардигоро, моро мададгор шав!

Бибиам қариб як аср умр дид ва боре ҳам ба духтур муроҷиат накард, аз саломатиаш боре ҳам шикоят надошт. Соатҳои зиёд пиёда мегашт. Миёни пуштакӯҳҳо, аз Дехбаланд то Симиғанҷ, тавассути Роҳатӣ масофаи тахминан 60-70 км-ро тай карда, ба хонаи мо ба деҳаи Тезгар, ки ба шаҳр наздик аст, пойи пиёда меомад. Барои корҳои таъҷилиӣ баъзан ўро маҷбуран бо мошин ба ин ё он ҷо мебурданд. Ҳангоми тӯю маърақаҳои хурсандӣ, зимни таваллуди тифл, маросимҳои азою мотам бибиам қуввати диламон буд, моро таскин

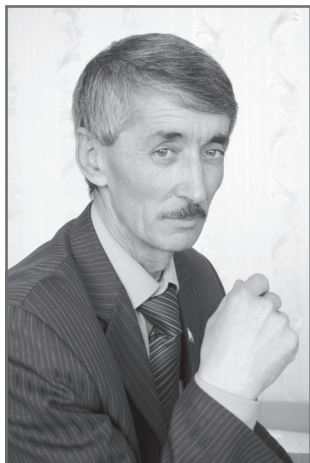
мебахшид, роҳбариву роҳнамоӣ мекард. Ҳамаи ин корҳояшро бетамаъ анҷом медод.

Аз реҳлати кампири Қимат солҳо гузашта бошанд ҳам, ёди ӯ, амалҳои неки ӯ аз ёди мо нарафтааст. Имрӯз ёру дӯстон, хешу ақрабони дуру наздик дар тӯю маросимҳо гирди ҳам меоянд, хешу таборӣ, дӯстиро фаромӯш намеkunанд, зеро инро кампири Қимат ва падару модар, ҳамчунин амаку тағохое, ки аз ӯ сабақи зиндагӣ гирифта, имрӯз дар қатори вай дар олами рӯҳ қарор доранд, талқин мекарданд. Агар мо ин хешу таборӣ, дӯстию бародарию пушти по занем, арвоҳи онҳо меранҷад. Бо вуҷуди он ки чунин шахсони ба дилу дида наздик имрӯз дар байни мо нестанд, аммо меҳру муҳаббати онҳо, қадру қимати онҳо ҳамеша бо мост. Имрӯз ҳам хушдори онҳо, таъкиду насихатҳои онҳо дар гӯши мо садо медиҳанд.

Рӯҳу равонатон шод бод, бибиҷонам Қимат ва садҳо бибиҳои амсоли ӯ.

СОЛЕХОВ НЕЪМАТУЛЛО ҲИКМАТУЛЛОЕВИЧ

Соли 1957 дар деҳаи Озодии занони ноҳияи Ленин (ҳозира ноҳияи Рӯдакӣ) таваллуд шудааст. Соли 1982 факултаи филологияи Институти давлатии педагогии шаҳри Душанбе ба номи Т.Г.Шевченко (ҳоло Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ)-ро хатм намудааст. Солҳои 1982-1989 муаллим, 1989-1995 директори мактаби миёнаи рақами 60-и ноҳияи Ленин шуда кор кардааст. Баъд ба кори рӯзнома гузашт ва чанд муддат ба сифати котиби масъул, муовини сармуҳаррири рӯзномаи «Нидои ранҷбар» (1995-1998), хабарнигор, мудири шӯъбаи ҳуқуқ, парламент ва ҳокимияти давлатии рӯзномаи «Садои мардум» - нашрияи Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон (1998-2003) фаъолият намуд. Аз соли 2003 инҷониб вазифаи муовини аввали сармуҳаррири рӯзномаи «Садои мардум»-ро ба зимма дорад.

ҲАЙРАТ

Фасли гул рафту дигар,
Чатри гул болои сар нест.
Боз шаб дунболи рӯз аст,
Балки он шому саҳар нест.

Оби дарё ях бубаста,
Балки маҷрое дигар нест.
Ранги сабзи рӯи дафтар,
Сабзаи хушбӯи тар нест.

Ошиқон дилсарду ғамгин,
Меҳри фарзанду падар нест.
Дар бисоти одамизод,
Ҷуз ба оҳу чашми тар нест.

Гӯй дар ин мулк ҳоло,
Ғайри гунгу кӯру кар нест.
Мурдари гӯру кафан не,
Зинда бе биму хатар нест.

Ё расид рӯзи ҷазою
Бандагонро з-ӯ хабар нест?
Баъди ин андар биҳиштем?
Ҷуз фараҳ кори дигар нест?

Соли 1991

ТИФЛИ ШЕЪР

Ин тифли шеъри ман,
Кай роҳрав шавад?
Бе ёрию мадад,
Худ ҷойрав шавад.

Бар гирди ин ҷаҳон,
Хоҳам сафар кунад.
Бо нек ҳамнишин,
Аз бад ҳазар кунад.

Бар дасти марди кӯр,
Хоҳам асо шавад.
Бар чашми муштзӯр,
Мушти бало шавад.

Гар бар алайҳи ин,
Ӯ кор мекунад,
Номусу нангу ор,
Ӯ хор мекунад.

Аз саҳфа номи ӯ,
Ман кӯр мекунам.
Ин борро зи дӯш,
Ман дур мекунам.

ҒАЗАЛ

Киштаи мо дар ҳавои гарм аз ҳосил бимонд,
Киштии мо дар фироқи бод дар соҳил бимонд.
Нокасе аз мо гузашту бар муроди дил расид,
Як қадам роҳе маро то бар дари манзил бимонд.
Ҳар қадар мӯи сафедам беш гашту бештар,
Дарк кардам, ҷоҳил андар зиндагӣ ҷоҳил бимонд.

Меваи мо норасида дар дарахти орзу,
Аз сари шохи баланде бар замин моил бимонд.
Дер гардид, то кушодем синаи асрори қуфл,
Обу боду оташ аз мо рафту танҳо гил бимонд.

ДУБАЙТИҲО

Лабрез шуд аз ғами ту паймонаи дил,
Безорам аз ин хонаи ғамхонаи дил.
Кай гуфта будам биё ту бар хонаи ман,
Ту хонаи ман наё, биё хонаи дил.

Ёрон шаби васли мо набудасти дароз,
Ҳарчанд ба он ниёз дорему ниёз.
Дасти дигарон банд ба зулфи ҷонон,
Мо монда ба кунҷи хона бе ҳамдаму роз.

ДОНИ УМЕД

Зи нӯги хомаи шоир,
Ба рӯи мазраи дафтар,
Чу тухми ҳарф меафтад,
Маҳин ҳамчун пари кафтар.

Аз он дарде даво ёбад,
Диле аз он сафо ёбад.
Аз он гумкарда роҳи ишқ,
Раҳи меҳру вафо ёбад.

Гаҳе чун бод мегардад,
Гаҳе монандаи тӯфон.
Гаҳе он ҷон мебахшад,
Гаҳе он меситонад ҷон.

Якero мекунад шоду,
Дигарро эй басо ғамгин.

Суханро низ ҷоне ҳаст,
Суханро вазну ҳам тамкин.

Аз он сад хона обод аст,
Аз он сад манзиле вайрон.
Аз он як оламе хандон,
Аз он як оламе гирён.

Зи дил афтода ҳар доне,
Худоё, ҳосиле бахшад
Сафою нуру ободӣ,
Ба ҳар як манзиле бахшад.

НУРАЛИЕВ МИРЗО РУСТАМОВИЧ (МИРЗО РУСТАМЗОДА)

15 майи соли 1959 дар ноҳияи Фархори вилояти Хатлони Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар оилаи серфарзанди ронанда ба дунё омадааст.

Соли 1975 мактаби миёнаи №10-и ноҳияи Фархорро хатм намудааст. Солҳои 1977-1979 хизмати Ватан-Модарро дар ҳайати Қўшунҳои Шўравӣ дар хориҷи мамлакат адо кардааст. Соли 1985 бахши журналистикаи факултаи филологияи тоҷики Университети давлатии Тоҷикистон ба номи В.И.Ленинро ба итмом расонидааст. Дар соҳаҳои гуногун, аз

ҷумла фарҳанг, матбуот ва мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ фаъолият намудааст.

Аз 15 сентябри соли 2008 инҷониб ба ҳайси хабарнигор дар нашрияи Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон -рӯзномаи «Садои мардум» фаъолият дорад.

Узви Иттифоқи журналистони Тоҷикистон.

ТОҶИКИСТОН

Ман муқаддас бишмарам ҳар як ваҷаб хоки туро,
Ҷонамозе менамоям домани поки туро.
Мекунам шукронаи хору хасу гарди раҳат,
Дӯст дорам қуллаҳои сар ба афлоки туро.

Тоҷикистон, эй диёри нозпарварди Худо,
Ошиқам ман, ошиқат, як ошиқи обу адо!

Ончунонат дӯст дорам, дӯст дорам ончунон,
Дурри яктой маро ту дар ҳама рӯи ҷаҳон.
Нӯшдорӯе ба тан бошад ҳавои дилкашат,
Даштҳои мурда бо оби ту пайдо карда ҷон.

Тоҷикистон, эй диёри нозпарварди Худо,
Ошиқам ман, ошиқат, як ошиқи обу адо!

Эй Ватан, бар мардумони чеҳрагармат ошиқам,
Бар Бадахшону Зарафшон, Оби Гармат ошиқам.
Бар Бухорову Самарқанди ғарибафтадаат,
Бар Ҳисору Ванҷу Хатлону ба Ғармат ошиқам.

Тоҷикистон, эй диёри нозпарварди Худо,
Ошиқам ман, ошиқат, як ошиқи обу адо!

Шукр бо он мекунам, ки олами афсонаӣ,
Бо ҳама озор диданҳо басо фарзонаӣ.
Оламе ҷӯи пайвандиву дидори ту ҳаст,
Даҳр меҳмони ту мебошад, ту соҳибхонаӣ.

Тоҷикистон, эй диёри нозпарварди Худо,
Ошиқам ман, ошиқат, як ошиқи обу адо!

Душманонат бо ҳасудӣ ҳарза мебофанду бас,
Чун заифе ғайбататро мекунам аз пешу пас.
Ғам чаро бояд бихӯрдан, зиндагӣ бошад чунин,
Ҳар кучое шахд бошад, ҷамъ мегардад мағас.

Тоҷикистон, эй диёри нозпарварди Худо,
Ошиқам ман, ошиқат як ошиқи обу адо!

Модари ҷонам, Илоҳо, шоду хандон бинамат,
Меҳани Боми Ҷаҳонам, тоҷи даврон бинамат.
Бар чӣ нисбат бидҳамат, то ки дилам ёбад қарор,
Чун як инсон дар радифи ҳастиву ҷон бинамат.

Тоҷикистон, эй диёри нозпарварди Худо,
Ошиқам ман, ошиқат, як ошиқи обу адо!

ЗАБОНИ ТОҶИКӢ

Гуфтугӯ созед, азизон, бо забони тоҷикӣ,
Бо забони содаву поку равони тоҷикӣ.
Бо забони аз ғализиву бадиҳо рӯзадор,
Бо забони кӯдаки ширинзабони тоҷикӣ.
Бо забоне нарм созад оҳану фӯлоду санг,
Ҳамчу меҳри модарони меҳрубони тоҷикӣ.
Бо забони сӯзу созу бо забони розу ноз,
Нозанину дилрабо чун дилбарони тоҷикӣ.
Бо забони карда мағлӯб душманони ҷони хеш,
Ҳамчуноне бо ҳалуке паҳлавони тоҷикӣ.
Бо забоне, душманонаш даст боло кардаанд,
Бар бузургии забони саҳтҷони тоҷикӣ.
Бо забони панди пири тоҷики равшанзамир,
Кони панду ҳикмату таъбирдони тоҷикӣ.
Бо забони ҷаннату чун булбули дар ишқ маст,
Бо забони ҳастиву рӯҳу равони тоҷикӣ.

Бо сафои зиндагиву хайру эҳсону адаб,
Бо саломи «Сулҳ бар ҳар хонадон!» - и тоҷикӣ.
Бо забони ишқу шеъру бо ғазалҳои аҷаб,
Бо забони ҳамчунон рангинкамони тоҷикӣ.
Баҳри ҳар як миллате бошад забони ӯ азиз,
Лаззате дорад дигар тарзи баёни тоҷикӣ.
Аз барои ин забон бисёриҳо ҷон додаанд,
Арҷ бигзораш агар дорӣ нишони тоҷикӣ.
Одамиро аз ҳалолиҳо ҳамин лафз асту бас,
Дӯст доред ин забонро ҳамчу нони тоҷикӣ.
Асли худ бояд ки бошем, ҳамзабоно, ҳамватан,
Тоҷикӣ пӯшу сухан гӯ, ёри ҷони тоҷикӣ.
Чеҳра бояд тоҷикона, сирати мо тоҷикӣ,
Рустамона дасту бозуву миёни тоҷикӣ.
Дар замоне, ки ҳама олам ҷаҳонӣ мешавад,
Вориди олам бигардед бо ҷаҳони тоҷикӣ.
Бо забони тоҷикиву Тоҷикистон зиндаем,
Ханда бодо ҷовидона дар лабони тоҷикӣ!

РУБОИЁТ

Аз ҷумлаи ворисони Хайём манам,
Ошиқ ба лаби ёру лаби ҷом манам.
Дар ғайбати ман холӣ дили хеш кунед,
Тандодаи пастакони айём манам!

Мо мегузареку кӯҳнадунё монда,
Хуршеду Маҳи ба нури воло монда.
Хайём бирафту Лоиқ аз дунболаш,
Май монда, нагуфтахову Мирзо монда.

Хушбахт касе, ошиқи моҳе бошад,
Мақбули дили оҳунигоҳе бошад.

Ғар ишқ гунаҳ бувад савоб аз дигарон,
Ҳар лаҳза маро Худо гуноҳе бошад.

Шаб мераваду тоза саҳар меояд,
Хуршеди паси парда бадар меояд.
Рӯзе, сияҳ гузашт, дилтанг машав,
Рӯзи дигарат ранги дигар меояд.

Борони муҳаббати ту тасхирам кард,
Гесӯи чу занҷири ту занҷирам кард.
Рӯзе, ки туро дидаму гаштам ошиқ,
Бо шеър Худо тоза ҷаҳонгирам кард.

Вохӯрда турову ошиқи зор шудам,
Бар нозу карашмаат гирифтор шудам.
Бар қошу қавоқи ту, азизам, ҷонам,
Ошиқ шудаму аҷаб гунаҳкор шудам?

Борони муҳаббати вафо меборад,
Бар хонаи дил сулҳу сафо меорад.
Як умри Худо ба ман нисораш бинамо,
Борони муҳаббатат маро мефорад.

ДУБАЙТИҲО

Намемонам, ки чашмат нам бигирад,
Дили софат ғубори ғам бигирад.
Зи шавқе бўсаборонат намоям,
Лаби лаъллат намонам дам бигирад.

Барои гардане гар тавқ бояд,
Барои шеър гуфтан завқ бояд.
Барои дилбареро бўса кардан,
Даруни сина шӯру шавқ бояд.

Туро ман дидаму парвона гаштам,
Чу Маҷнун ошиқи девона гаштам.
Туфайли ишқи ту ман дар Душанбе,
Тамоман шӯхраю афсона гаштам.

Маро бо ҳусни дарёят бидуштӣ,
Маро бо чашми шахлоят бидуштӣ.
Аё Девони кулли шеъри Мирзо,
Ба ҳар як байти Мирзоят бидуштӣ.

Туро дар байни гулҳо дида будам,
Гулро дар гуле ҷо дида будам.
Ту медонӣ барои чӣ, азизам?
Туро бо чашми Мирзо дида будам.

АЗ ҲАЗАЛИЁТ

Хаси зери қадамҳо бӯи райҳонро чӣ медонад,
Тани бе ҳиссиёте дарду дармонро чӣ медонад?
Каси аз кӯчаи одамгарӣ нагзашта ҳам боре
Ғанимат будани дунёву инсонро чӣ медонад?
Ба қадри зар расад заргар, ба қадри одамай одам,
Чу деҳқон нест фарде, қадри боронро чӣ медонад?
Тамоми умр нони муфтхӯрда аз сари мастӣ
Арақҳои ҷабини марди деҳқонро чӣ медонад?
Барои нафс муллоғаштаро беҳуда мепурсӣ,
Худову мақсаду маънии Қуръонро чӣ медонад?

Ба бегӯрӣ, ки доро гашта як чулхундии пешин,
Мурувват, раҳму шафқат, хайру эҳсонро чӣ медонад?
Чӣ бадбахт аст, оне медиҳад худро намоишҳо,
Каримиҳову қудратҳои Яздонро чӣ медонад?
Машав ғамдор, Мирзо, аз бахилиҳо, ки номарде,
Қиёму шӯру шавқу азми мардонро чӣ медонад?

Азизон, ваҳдату сулҳу салоҳе дӯст бояд дошт,
Дурахши Ахтару Хуршеду Моҳе дӯст бояд дошт.
Саҳар аз хоб хестан пас, Худоро шукр бояд гуфт,
Салому воалайки ҳар пагоҳе дӯст бояд дошт.
Шабу рӯзон ҳама дунболи кори рӯзгор астем,
Нишастанҳои бо ҳам гоҳ-гоҳе дӯст бояд дошт.
Хиёнат, гӯрсӯзӣ, шӯрдозиро бақое нест,
Табассумҳои тифли бегуноҳе дӯст бояд дошт.
Худо бар ҳар касе ҳам дӯстдориро намебахшад,
Худованди бузургу хайрхоҳе дӯст бояд дошт.
Ҳама аз хок бар хокем, Мирзо, аз раҳи инсоф
Агарчи нест осон, хоки роҳе дӯст бояд дошт.

Шукри Яздоном, дили дарё бароям додааст,
Гарму софу бегашу дардошноям додааст.
То бипаймоем раҳи дилҳову роҳу зиндагӣ,
Чашми бино, ҷуфти дасту ҷуфти поям додааст.
По ба роҳи қач агар бинҳам қабули авф нест,
Ҳамчу инсон ҳолате ақли расоям додааст.
Зиндагӣ сангин агарчандест, хуш бодавлатам,
Кишвари доимбаҳору дилрабоям додааст.
Пеши ҳар ноасл асло даст пеши бар наям,
Баҳри ҳар дарде Худои ман давоям додааст.
Аз бахилиҳои номардон надорам ҳеҷ бок,
Холиқи арзу само арзу самоям додааст.
Даврае омад, ки аҳли фаҳм нодаркор шуд,

В- арна фазлу дониши бисёр боям додааст.
Бебарориҳо баҳори кору эҷоди мананд,
Ҳар кучое дардидилдоре дуоям додааст.
Нотавонбинӣ макун Мирзои Рустамзодаро,
Дар даруни сина кайҳо халқ ҷоям додааст.

Субҳ барвақт хоستانҳо аз падар бошад маро,
Шукри беҳад бар Худо шому саҳар бошад маро.
Тири душман бурд аз мо додару сонӣ падар,
Доғи қотил чун падар андар ҷигар бошад маро.
Мақри душман кушт Сӯҳробу фано Рустам намуд,
Нафрате бар ҳар палиду бадгуҳар бошад маро.
Гардани шайтон шикастан ҷидду ҷаҳди мо бувад,
Кори некӯе ҳамеша дар назар бошад маро.
Бӯса созам хоки пой ҷумла мардони Худо,
Ҳақ набошад шоҳ агар аз ӯ ҳазар бошад маро.
Эҳтиёҷе нест моро бар тамаллуқкорҳо,
Ризқу рӯзӣ, дасту бозуву ҳунар бошад маро.
Рост рафтан дар замони қачравӣҳо саҳл нест,
Рӯҳи поки рафтагон ҳамчун сипар бошад маро.
Нола карданро набошад суд, мебояд ки зист,
Ҳар ҷӣ биам, аз қазову аз қадар бошад маро.

ДАВЛАТ СУЛТОНОВ

Давлат Султонов 7 июли соли 1953 таваллуд шудааст. Пас аз хатми мактаби миёна соли 1970 ба бахши журналистикаи факултаи филологияи тоҷики Донишгоҳи миллии Тоҷикистон дохил шуда, соли 1975 онро бомуваффақият хатм намуд. Бо роҳхати донишгоҳ ба шаҳри Қўрғонтеппа рафта, соли 1975 дар рӯзномаи шаҳрии «Коммунисти Қўрғонтеппа» ба фаъолияти эҷодӣ оғоз кард. То соли 1978 дар ин рӯзнома ба сифати

хабарнигор, мудири шӯъба, котиби масъул қору фаъолият намуд. Баъдан дар заминаи ин рӯзнома газетаи вилоятии «Ҳақиқати Қўрғонтеппа» таъсис ёфт ва Давлат Султоновро дар он ба кор қабул намуданд. Дар ин рӯзнома мухбир, мухбири калон, мудири шӯъба ва ҷонишини сармуҳаррир шуда қору фаъолият намудааст. Аз моҳи июни соли 2000-ум то ба имрӯз ба ҳайси мухбири махсуси рӯзномаи «Садои мардум» дар вилояти Хатлон кор мекунад.

Узви Иттифоқи журналистони Тоҷикистон, Аълоҷии матбуоти Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. Китобаш бо номи «Падидаи айёми бозсозӣ» (соли 1989) чоп шуда, шеърҳояш дар китобҳои дастаҷамъии «Гулҳои баҳор» (соли 1990), «Гард дар миҷгон» (соли 1991) ва рӯзномаҳои ҷумҳуриявӣ вилоятӣ пешкаши хонандагон гардидаанд. Инак, чанде аз чакидаҳои қалами ӯ.

САРБОЗИ ҒАЛАБА

Пеши назарат набарди ҷанги Гирмон,
Пеши назарат баҳори умри гузарон.
Бигзашта баҳори шасту панҷ аз Ғалаба,
Бигзашта зи саф ҳазорҳо ҳамсафарон.

Имрӯз ба саф сари асо истода,
Бар ҷои ҳазорҳо яке аз нафарон.
Ёде зи гузашти умри худ мекунад ӯ,
Ёде зи далерии бузургон-падарон.

Ёде зи набарди ҷанги зидди Гирмон,
Ёде зи шуҷоати сипоҳони Ватан.
Ёде зи рафиқи дар набард ҷон дода,
Аммо қадаме надода аз хоки Ватан.

Эй марди шуҷои кишвари ҷоноҷон,
Эй аскари нимзиндаи нимбохта ҷон.
Дар пеши ту саф кашидаем бо таъзим,
Мо насли ҷавони зи хатар монда амон.

Эй, ки ба баҳори шасту панҷ омадаӣ,
Сад бор ташаккур, ки Зафар овардӣ.
Бо қиммати ҷон, қиммати тан, қиммати нанг,
Озодие бар насли башар овардӣ.

МАҲИ МАН

Маҳи ман хирмани хуршед ҷамолат бошад,
Асали тозаи кӯҳӣ лаби норат бошад.
Хуш ҳаловат бубарад он ки ба васлат бирасад.
Фараҳафзо хами абрӯи ҳилолат бошад.
Ин паричеҳра кӣ бошад ба чунин зебой?
Рӯзии мост магар ин санами ҳалвой?

Аз ҳама бигзару аз домани ӯ сахт бигир,
То ба васлаш бирасӣ гар ту варо меҳоҷӣ.

СОЛИ НАВ

Соли нав соли накӯ, соли шараф,
Соли нав соли Зафар, соли барор.
Соли нав соли ҳазорон пешрафт,
Баҳри миллат дар набарди рӯзгор.

Соли илму соли фанҳои дақиқ,
Соли кашфи ганҷ аз зери замин.
Соли нақбу соли бо ҳам омадан,
Соли васли роҳҳои сарзамин.

Соли нангу соли ному соли қор,
Соли будан дар миёни қорзор.
Соли бастан пеши Ваҳши пурғурур,
Соли аз зулмат сафар қониби нур.

Соли бунёди Чароғистони хеш,
Соли саҳми худ дар бигзоштан,
Соли Роғунро ба по хезондан
Шӯҳрати ин сарзамин бардоштан.

Соли ишқу соли бахту соли роз,
Соли қонеъ гаштани садҳо ниёз.
Соли тӯю соли хурсандию сур,
Соли баргаштан зи кишварҳои дур.

Соли нав соли диёри тоҷикон,
Соли ваҳдат, соли нусрат, соли нур.
Соли пайдо кардани мавқеи хеш,
Дар миёни ҷумла кишварҳои зӯр.

Соли нав соли барори кори мо,
Соли сарсабзии истиклоли мо.
Соли фатҳи қуллаҳои нав ба нав,
Соли шаъну шӯҳрату иқболи мо.

ЧАРОҒИ РОҶИ ФАРДОӢ, МУАЛЛИМ

Ҷаҳонро ҳуснафзоӣ, муаллим,
Шарафманде ба дунёӣ, муаллим.
Ба тифлон дода умри ҳештанро,
Чи худфарсо, ҳудогоҳӣ, муаллим.
Намуда умри худ сарфи дигарҳо,
Зи худ бигашта, яктоӣ, муаллим.
Давоми умри ту шогирдҳоят,
Ту Саъдиву ту Синоӣ, муаллим.
Бузургият ба пеши ман аён аст,
Ту олимӣ, ту доноӣ, муаллим.
Зи нури донишат олам мунаввар,
Чароғи роҷи фардоӣ, муаллим.
Яман дурре ба мисли ту надида,
Ту арзанда ба дунёӣ, муаллим.
Ба зулматроҳи шаб чун моҳтобӣ,
Чу нури чашми биноӣ, муаллим.
Ба дониш ҳамчу Айнӣ беназирӣ,
Ба маҳбубӣ чу Мавлоӣ, муаллим.
Арасту донишаш аз ту гирифта,
Табибе ҳамчу Синоӣ, муаллим.
Чароғи маърифат гӯям Шуморо,
Ту маҳбубе ба дилҳой, муаллим.
Зи ту шогирд донишро бигирад,
Ҷаҳони бемуаммоӣ, муаллим.
Ба илми худ ту кашшофи ҷаҳонӣ,
Ба дониш беҳ зи муллоӣ, муаллим.
Зи «Донишнома» донишам бидодӣ,

Чу Аҳмад донишафзой, муаллим.
Бузургият ба олам бемисол аст,
Бузургонро ту мавлой, муаллим.
Ҳар он чи гуфта Давлат васфи ту кам,
Аз ин ҳам беҳу болой, муаллим.

ЗИ ДАВРОНИ КУРУШУ АҲДИ ИСМОИЛИ СОМОНӢ

Китоби бахти мо сарчашмаи авҷу барори мо,
Китоби бахти мо серии хони рӯзгори мо.
Китоби бахти мо сардафтари қонуни кори мо,
Китоби бахти мо дар рӯи олам ифтихори мо.

Ману ту зери ин қонун равони роҳи фардоем,
Ману ту зери ин қонун ба мулки хеш маъвоем.
Чу Сарқонун ҳифозатгар бувад дар зиндагӣ моро,
Ману ту дар набарди зиндагӣ ғолиби дунем.

Зи даврони Курушу* аҳди Исмоили Сомонӣ,
Зи Фурқони Муҳаммад- посдори амри Яздонӣ.
Ба қонунҳо фарогир аст қору рӯзгори мо,
Зи қонун мешавад оғоз ҳар авҷу барори мо.

Биё, мисли Ватан қадраш бидонем, эй азизи ман,
Биё, ҳар сатри ўро боз хонем, эй азизи ман.
Ба амри Ҳақтаъоло гар мароми мо ватандорист,
Биё Сарқонунашро пос дорем, эй азизи ман.

*Нахуст эълomiaи ҳуқуқи башар, ки аз ҷониби Куруши Кабир
пешниҳод шудааст, дар назар аст.

ИСМОИЛОВА НИГИНА САЙМУҲИТДИНОВНА

Исмоилова Нигина Саймуҳитдиновна 27 феввали соли 1979 дар ноҳияи Фархори вилояти Хатлон дар оилаи зиёӣ таваллуд шудааст. Солҳои 1986 - 1996 дар мактаби миёнаи №16-и ноҳияи мазкур таҳсил намудааст.

Соли 2005 ба Коллеҷи молиявӣ-иқтисодии шаҳри Душанбе дохил шуда, онро соли 2008 хатм намудааст. Худи ҳамон сол ба шӯъбаи ҳоибонаи факултаи иқтисод ва менеҷмент бо ихтисоси муҳосиб ва аудити Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон дохил шуда, онро соли 2012 бо муваффақият хатм намуд.

Аз 2 октябри соли 2008 ба нашрияи Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон - рӯзномаи «Садои мардум» ба сифати саҳифабанди рӯзнома ба кор омадааст.

АЗ ҲАЗАЛИЁТ

Ман ба ёди дӯстдорон зиндаам,
Дар шикасти рӯзгорон зиндаам.
Ман ба ёди ту бимирам ҳар замон,
Баъд аз ин бо ҷамъи ёрон зиндаам.
Баҳри шеърарам меҳурӯшам худ ба худ,
Мисли абре дар баҳорон зиндаам.
Донаи хурде биафтад дар замин,
Ман ҳамон дони ба борон зиндаам.
Дар таманнои гули рухсори ту,
Бо фироку дарди ҳичрон зиндаам.

Дар миёни кӯҳсорон санги сардам зодаанд,
Дар миёни гулрухон бо ранги зардам зодаанд.
Дар қатори абрҳо бо дидаи чору ҳазин,
Дар миёни барфу борон оҳу дардам зодаанд.
Гарчи аз ҷинси латифам лаҳзаи номусу нанг,
Марди майдонам, чаро ки шермардам зодаанд.
Гоҳ дар шодӣ бубину гоҳ дар ҳасрат, Нигин,
Дар талоши рӯзгорон, гард-гардам зодаанд.

Дарёи дилам бошӣ, маҷрои туро хоҳам,
Дунёи дилам бошӣ, пайдои туро хоҳам.
Маҷрои каму бешам, дар тобу таби хешам,
Дунёи пурандешам, паҳнои туро хоҳам.
Фардо, ки ба худ оӣ, имрӯз ба сад хорӣ,
Дар сина чӣ ғам дорӣ, яктои туро хоҳам.
Мағрур шавам ҳар дам, бо дил ҳама ҷо сардам,
Аз сидқ намегардам, эҳёи туро хоҳам.
Монанди маҳе тобам, чун моҳӣ бари обам,

Махмури майи нобам, дунёи туро хоҳам.
Дунё ба сарам ояд, фардо нигарам бояд,
Фарҳод барам ояд, фардои туро хоҳам.
Ошӯб макун, эй дил, бар хеш машав қотил,
Эй ҷоҳу чаҳу манзил, савдои туро хоҳам.

Шеърӯ оҳангею савту соз меҳоҳад дилам,
Ҳамчу мургони ҳаво парвоз меҳоҳад дилам.
Дар миёни кӯҳҳову даштҳои беканор,
Сайру гаште бо каси ҳамроз меҳоҳад дилам.
Чун ба ин дунё ба сад умеду армон омадам,
Тифлаке чун барраи ширбоз меҳоҳад дилам.
Худнамоиро надорам дӯст, аммо аз ҳавас,
То бигӯям зиндаам, парвоз меҳоҳад дилам.
Ҳар қадар умрам ба поён меравад, он гуна боз,
Аз сари нав зиндагиро боз меҳоҳад дилам.

СУБҲ

Субҳ меорад ба худ боди сабо,
Чаҳ-чаҳи мургону аз ҳар сӯ наво

Субҳ меорад ба худ рӯзи дигар,
Дарди ишқи тозаву сӯзи дигар.

Субҳ меорад ба худ нуру шарар,
Мекушояд чашми моро аз дигар.

Субҳ мекӯбад дари мо ҳар пагоҳ
Шодӣ бахшида ба тифли бегуноҳ,

Субҳ меорад ба худ сидку сафо,
Бар дилу бар хонаҳо нури Худо.

Субҳи мо субҳи умеду ханда бод,
Ҳамраҳи хуршеди мо рахшанда бод!

ШОҲҚОСИМОВ ШОҲТОЛИБ

Фаъолияти журналистии Шоҳтолиб Шоҳқосимов аз соли 1975 оғоз ёфтааст. Солҳои 1975-1985 тарҷумон, мухбири шӯъбаи маориф ва маданияти рӯзнома, 1987-1992 мудирӣ шӯъбаи сохтмону маданият, 1992-1997 мудирӣ шӯъбаи мақомоти ҳокимияти маҳаллӣ ва маънавиёти рӯзномаи «Бадахшон», солҳои 1997-2005 муҳаррири ҳамин шӯъбаро ба ӯҳда дошт.

Ш. Шоҳқосимов аз соли 2002 инҷониб мухбири махсуси рӯзномаи «Садои мардум» дар ВМКБ мебошад. Мавсуф соли 1994 бо унвони фахрии Журналисти шоистаи Ҷумҳурии Тоҷикистон қадр гардидааст.

Ш. Шоҳқосимов аз соли 1981 узви Иттифоқи журналистони СССР ва узви Иттифоқи журналистони Тоҷикистон, соли 1994 узви Конфедератсияи байналмилалӣ Иттиҳодияҳои журналистони ИДМ буда, аз соли 2009 узви Иттифоқи нависандагони Тоҷикистон аст.

ҲОФИЗИ ВАҲДАТСАРО

Водии Язгуломи ноҳияи Ванҷ яке аз хушманзаратарин водихои Бадахшон ба шумор рафта, бо кӯҳҳои сарбафалаккашида, паҳлавонони ҷасур, ҳофизони мумтозу олимони варзида аз қадим вирди забони мардум аст.

Хушбахтии мардуми ин водӣ аз он аст, ки онҳо забони ба худ хос доранд. Чизи дигари муҳим ин меҳмоннавозӣ ва чехраи хандони мардуми Язгулом мебошад. Чун меҳмони онҳо шавӣ, гумон мебарӣ, ки солҳо боз бо шумо ошноӣ доранд. Хуллас, ин мардум дорои фарҳанги баланди қадима мебошад. Мардуми маҳфилороянд ва кас намехоҳад ба зудӣ ин диёри пурфайзро тарк кунад.

То кунун ҳам мардуми Бадахшон номи ҳофизони хушадои язгуломӣ Азорабек, Қашам, Файзуллобек, Шайхун, Шаҳдор, Сӯҳбат, Заҳробек Саққолов, Бангӣ Ҳусейнов, Худоёрхону Исмоилхонро, ки дар ҳунарварӣ ҳамто надоштанд, аз ёдҳо фаромӯш намекунанд. Дар боби истеъдоди нотақрорашон ҳикоятҳои аҷоиб мекунанд. Меғӯянд, ки бо овози латифи худ ҳамеша гули сари сабади маърақаҳо буданд.

Исботи ин фикрҳо давомдиҳандагони касбашон ҳофизони писандидаи мардуми тоҷик Шукрихудо Ҳўҷаназаров, Ҷумъа Исоев, Давлатхудои Амрихудо, Имнатхудо ва Ислоубек мебошанд, ки зодаи водии Язгулом буда, асрори ҳунармандиро дар ҳамин ҷо омӯхтаанд.

Яке аз чунин ҳунарварони водии Язгулом ҳофизи шинохтаи мардуми Бадахшон Ислоубек Доштов мебошад. Вай дар оилаи санъаткор ё худ ҳунарвари мардумӣ ба дунё омадааст. Модараш Зӯҳробегим ҳунари нотақрори навозандагӣ ва ҳофизӣ дошт. Дар водии Язгулом ӯ барин фалаксаро ва мадҳияхон набуд. Ҷинсҳои латифро дар маҳфилаш ҷамъ оварда, ба онҳо навохтану фалахониро ёд меод. Чунин маҳфил дар кулли Бадахшон якто буд ва он ҳам хизмати модараш Зӯҳробегим буд.

Ислombeки кӯчак чун худро шинохт, ба сурудхонӣ дил баст. Ба торҳои дутору сетор захма мезад. Модараш мехост, ки Ислombeк ҳам мутрибу ҳам ҳофиз бошад. Бинобар ин, кӯшиш мекард дар дилаш меҳри санъатро пайдо кунад. Пас аз чанд муддат овозаи ҳофизи Ислombeк дар деҳаи Будун паҳн гашт. Мактабхон гашт ҳамроҳи хоҳараш Равшан. Чун садои форами пурқозиба дошт, аъзои дастаи ҳаваскорони санъати мактаб гашт. Дар ин маҳфил марди ҳунар, ҳофизи нотақор Давлатхудо Амрихудоев дар дили пурмеҳри санъати Ислombeк боз шӯълаи дигареро зам кард. Дар маҳфили ҳаваскорон бидуни дутору сетор ва рубоб ўро навохтани тори қафқозӣ ёд доданд, ки то ба имрӯз ба он дилбастагии зиёде дорад ва маҳфилҳоро бо он гарм месозад.

Ба ёд меорад, ки дар синфи ҳафтум мехонду дар озмуни вилоятӣ баробари дигарон иштирок варзид ва бори аввал дар сахнаи театри вилоятӣ бо шеъри «Ватан».

Бо номи ту сар карда шеър

газали худро,

Нав - нав зафарат ҳар дам

илҳом диҳад бар мо

баромад карда, сазовори ҷойи аввал гардид. Минбаъд Ислombeки ташнаи санъат дар озмунҳои ноҳиявӣ вилоятӣ ширкат варзида, аз истеъдоди баланди сарояндагиву мутрибии худ дарак меод. Инро Ҳофизи халқии Тоҷикистон Наврӯзшо Қурбонасейнов пай бурда, Ислombeкро ба наздаш хонда, маслиҳат дод, ки чанд вақт ҳамроҳи ӯ машқ кунад. Ислombeк сирру асрори навозандагӣ ва оҳангҷодкуниро дар ин ҷо аз худ намуда, барои баромадан ба шоҳроҳи санъат ва баҳри тақомули санъати халқӣ аз устодаш фотеҳа гирифт. Чанд маротиба ҳамроҳи Наврӯзшо Қурбонасейнов ва ҳофизи мардумӣ Муродбек Рамазонов дар консертҳо баромад карда, пайваста касбашро тақмил дод. Дар баробари ин, ҳофизи ҷавон мухлисони зиёдеро пайдо кард, ки ба ӯ илҳоми нави эҷодӣ овард.

Гарчанде Ислombeк аллакай дар ҷодаи санъат қадамҳои

устувор гузошта бошад ҳам, ин ўро қаноат карда наметавонист. Аз ин хотир, лозим донист ба Донишкадаи давлатии санъати Тоҷикистон ба номи Мирзо Турсунзода дохил гардида, маҳорати санъатвариашро сайқал диҳад.

Пас аз хатми донишгоҳ, соли 1974, аввал ҳамчун роҳбари бадеӣ ва баъдан мудири клуби деҳаи Андарбак пурмахсул кор мекард. Ин ҳунарманди ботаҷриба дар баробари ба майдони санъат ворид сохтани ҷавонони соҳибистеъдод дар эҷод кардани оҳанг ҳам муваффақ гаштааст. Имрӯз оҳангҳои зиёди ўро чӣ ҳофизони номдори халқӣ ва эстрадии тоҷик хонда истодаанд.

Яке аз оҳангҳои беҳтарин ва маъруфтарини Ислombек Доштов ин «Саломе сад саломе нури дида» мебошад, ки овозхони шинохтаи гурӯҳи «Шамс» Нобовар Чиноров онро бо истеъдоди ба худ хоси ҳунарварӣ месарояд.

Ҳофизии мумтози Ислombек ғолиби озмунҳои ҷумҳуриявии «Бӯстон» 1, 2 ва 3 мебошад. Овози ширадори ӯ дар Бадахшони Ҷумҳурии Ислombии Афғонистон низ мақбули тамошобинон гашта, дар вулусволиҳои Нусай, Баҳрпанҷа, Файзобод, Султон, Ишқошим мухлисоне зиёд дорад.

Вай ҳама вақт паи эҷоди оҳанг аст. Оҳангҳои эҷодкардаи ӯ «Бечора ғариб», «Ҳоли дил бо ту гуфтанам ҳавас аст» аз ҷониби санъатшиноси эронӣ Сурури Касроӣ беҳтарин доништа шуда, аз ҷониби ширкати Садои Ҷопон сабт гардидаанд. Ҳофизи мумтоз зиёда аз чил оҳанг эҷод кардааст, ки яке аз дигаре беҳтар аст ва мухлисони сершумор доранд. Бештар дар оҳангсозӣ ва интиҳоби шеър бо мутриб ва оҳангсози мумтози ванҷӣ Бурҳон Сулаймонов ҳамкорӣ дорад.

Гарчанде солҳои навадум бар асари нофаҳмиҳо муддате Исмоилбек натавонист рози дилашро бо суруду оҳанги наваҷод ба мардум расонад, вале шабҳо ба танҳои, вақте ки ҳама масти хоб буданд, заҳма ба торҳо мезад, мулоим менавохт ва шеърҳои Шамси Табрезӣ, Саъдӣ, Ҳофиз, Ҷомиро замзама мекард. Бидуни ин боз рисолаи мусиқии Абдурахмони Ҷомиро мутоила мекард.

Соли 1998 дар зиндагӣ ва фаъолияти эҷодии ин ҳунарманд навагоние ба вуҷуд омад. Ҳангоми ба истифода додани НБО-и «Андарбак»-и водии Язғулум, ки шахсан Ҷаноби Олӣ, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон дар ифтитоҳи он ширкат дошт, Исмоилбек Доштов бо тори хеш ба истиқболи Сарвари давлат баромад ва бо садои ширадораш шеъри «Тоҷикистон марзу буми оли Сомони ман аст»-ро замзама кард.

Сарвари давлат ба истеъдоду овози худододи ӯ таҳсини офарин хонда, шахсан Исмоилбекро ба тантанаву ифтитоҳи Шоҳроҳи бузурги абрешии Кӯлоб - Дарвоз - Хоруғ - Мурғоб - Кулма тақлиф намуд ва ба ин базм шукӯҳи тоза бахшид.

- Ин воқеаи фараҳбахшро ҳеҷ гоҳ фаромӯш нахоҳам кард, - меғӯяд Исмоилбек Доштов, - баъд аз ин ман гӯё бо ҷуфтҳои наваҷод дар фазои ҳунар парафшонӣ мекунам. Дар тантанаву роҳи Кулма ҳам суруд хондаму дар ҷашни 1100-солагии Давлати Сомониён ҳам. Аммо аз ҳама беш иди Ваҳдат барои ман муқаддастар мебошад, зеро агар Ваҳдату якдигарфаҳмӣ намебуд, пойдории истиқлолият ба гумон буд. Ин ду чиз бо ҳам тавъаманд ва яке бо дигаре зич алоқаманд мебошад.

Зиндагӣ ба маҷрои хеш ворид гашт. Аз хурд то бузург аз

Ваҳдат васф мекунанд, суруд меҳонанд, ба меъмори Ваҳдат офарин меҳонанд. Хуллас, меваи шахдбори Ваҳдат имрӯз кошонаи моро равшан гардонидааст. Мо дар ҳақиқат аз ин меболему фаҳр дорем, ки дар ватани ваҳдатобод зиндагию қор мекунем. Он моро ба ҳамдигарфаҳмӣ, сулҳу яқдилӣ овард, вагарна ҳеҷ бовар надоштам, ки рӯзе мерасад ман торамо чӯр месозаму дар васфи Ватан суруд меҳонам.

Зиёда аз 13 сол боз ман дар мавзӯи сулҳу ваҳдат суруд эҷод мекунам. Шукр мекунам, ки ман ҳофизам, суруд меҳонам, бо мусиқӣ сарукор дорам, зеро мусиқӣ ва ҳофизӣ мӯъҷизаест, ки на ба ҳар кас ато карда мешавад. Бесабаб Сарвари мо Эмомалӣ РАҲМОН фарҳангро ҳастии миллат нагуфтааст.

Ман басо сарфарозам, ки ҳунаромо Сарвари давлат Эмомалӣ РАҲМОН ва раиси вилоят Қодири Қосим қадр кардаанд. Соли гузашта маро дар қатори садҳо нафар аз ҳисоби Ҳукумат ройгон ба зиёрати хонаи Худо фиристонданд. Аз ин ғамхории бузургеро дар ҳаётам дигар дучор нахоҳам гашт ва арзу сипоси худамро ба Ҷаноби Олӣ Эмомалӣ РАҲМОН ва раиси вилоят Қодири Қосим дар иди Рамазон бори дигар иброз мекунам, - гуфт И.Доштов.

Оре, Исломбек Доштов ҳофизии баркамол ва дӯстдоштаи мардум аст. Мурибӣ хушсалиқа, хизматгору гули сари сабади ҳар маърака мебошад. Хоксор, ботамкин ва донишманд аст. Аз ин хотир, ҳама ўро эҳтиром мекунанд, дӯст медоранд.

Ў фаҳр дорад, фаҳр аз он, ки сурудҳои навэҷоди ӯ тантанаҳои ҷашни Ваҳдатро дар шаҳру навоҳии Бадахшон боз ҳам зеботару ҷозибанок гардониданд.

Ҳоло ҳофизии писандида ба истиқболи 20- солагии Истиқлолияти давлатии Тоҷикистон сурудҳои нав эҷод карда истодааст, ки саршор аз меҳру муҳаббат ба Ватан мебошанд.

Мо ба ҳофизии хушадо Исломбек Доштов дар фатҳи қуллаҳои баланд дар санъати тоҷик комгориҳо хоҳонем.

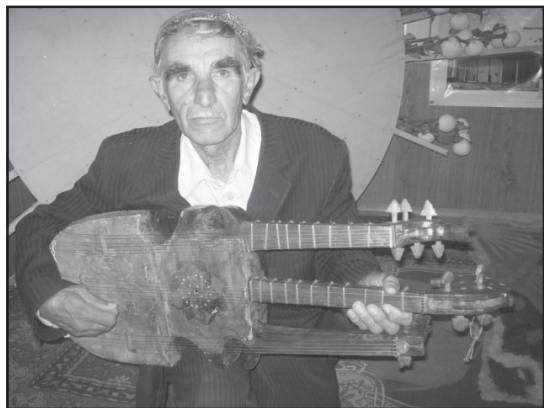
«Садои мардум», №94(2619) аз 21 августи соли 2010

«НАЙРУД»-РО МАСАЙН МАШҲУРИ ҶАҲОН КАРД

Аз водиҳо нафаси гарми тобистон меояд. Аммо дар деҳаи кӯҳии Дашти деҳоти Андароб (ҳоло ба номи Аскар Замир), ки байни дараи Гармчашма ва кӯҳи афсонавии Лаъли ноҳияи Ишкошим воқеъ гардидааст, табиат ҳанӯз ҳам дар ҳукми баҳор-арӯси нозанини сол аст. Мо ба деҳа бегоҳ расидем. Деҳаи Дашт орому сокист. Оромии деҳаро алвонҷӯрии шоҳаҳои ар-арҳои қадбаланд ва садои дилпазири Панҷ, ки аз поёни деҳа мегузашт, ҳалалдор мекард. Чун ба хонаи Масайн расидем, ҳама масти хоб буданд. Танҳо дар як хонаи кӯчак чароғак фурузон буд ва мо дарро кӯфта, иҷозаи даромадан пурсидем. Масайн моро шинохту гуфт: «Ба хона меравем, ин устохона аст. Мо қабул накардем, хоҳиш намудем, ки мақсади асосии мо ин сӯҳбат дар устохона аст, ки ҳунари шуморо ба оламиён муаррифӣ кардааст.

«Ин тавр бошад, нури дида тоҷи сар ба устохонаи бобой. Устохона хислати аҷибе дорад, аввал бобоям, баъдан падарам ва имрӯз маро маъруфи дунё кардааст. Вақте ки деҳа ба хоби ноз меравад, ман воридаи ин устохона мегардаму ба тарошидани ин ё он асбоб сар мекунам. Имшаб боз тарҳи нави як асбоби мусикиро рӯи қоғаз овардам ва пайи амалӣ шудани ин нақшаи кашидаам мебошам. Сари андеша будам, ки чӣ тарз онро бояд бисозам. Ин сози нави мусиқӣ, ки аз созҳои пештара ба кулӣ фарқ дошт, бояд замонавӣ бошад. Ниҳоят, тарҳи кашидаамро аз нав аз назар гузаронида, ҷо-ҷо тағйир довардам...

Соат ба нисфи шаб дакка меҳӯрд. Тарҳи сози нави мусиқии усто, ки ба 20-солагии Истиқлолияти давлатии Тоҷикистон бахшида шудааст, рӯи қоғаз омад. Худи ҳамон лаҳза шуруъ кард ба кори амалӣ, яъне даст ба исканаю теша

бурда, ба тарошида-
ни асбоби мусиқӣ сар
кард.

« Н а й р у д » - и
солҳои пеш сохта-
гиашро ба ман доду: -
Зам-зама кун, -гуфт,
аввалин шуда ту дар
бораи ӯ навишти ва
боз саргарми тароши-
дан шуд.

...Соли 1982.

Якмоҳаи азназаргузарони ҳаваскорони санъати ҷумҳурӣ буд. Дар маркази вилоят - шаҳри Хоруғ баромади ҳунарпешагони ноҳияи Ишкошим баргузор гардид. Пас аз рақсу сурудҳои диловез барандаи барнома эълон намуд, ки ҳоло ду навои бадахшониро бо «Найруд» мудири Хонаи фарҳанги деҳаи Андароб Масайн Масайнов менавозад. Тамошобинон аз шунидани калимаи «Найруд» дар ҳайрат монданд. Най ва руд асбобҳои машҳури бадахшонӣ, аммо номи «Найруд»-ро бори аввал мешунаванд. Ҳамин замон Масайн дар сахна пайдо шуд. Ӯ дар даст асбобе дошт, ки он аз асбобҳои муқаррарӣ фарқ мекард. Ҳамин ки ба навохтани оҳанг сар кард, овозҳои аккордеон, най ва рубоб бо ҳам ҷӯр шуданд. Ачабо, ин чӣ сеҳрест? Аз як асбоб якбора се овоз мебарояд? Ё ки навозандагон аккордеонро дар паси пардаи сахна менавозанд? Бодикқат гӯш доданд, маълум шуд, ки ҳамаи се овоз аз ҳамин як асбоб баромада, ҳангоми навохтани оҳанг ба ҳам ҷӯр мешаванд. Ҳама моту мафтун. Барои он ки дар дили тамошобинон шубҳа намонад, Масайн як оҳангро бо рубоб, оҳанги дигареро бо аккордеон, сеюмиро бо най навохт. Асбобро аз нав ҷӯр карда, оҳанги чорумро тавре навохт, ки овози се асбоби гуногун бо ҳам ҷӯр ва омехта шуданд. Тамошобинон ба маҳорати ҳунарпешаи боистеъдод ва ихтироъкор таҳсину офарин хонда, ба ҳунарнамоияш

дурудароз кафкӯбӣ карданд.

Масайн Масайнов зодаи Кӯҳистони Бадахшон аст. Дар оилаи устои чӯбтарош ба дунё омадааст. Падараш Раҳмонбек илова ба касби рубобсозиаш ба хонасозӣ низ машғул будааст. Пас аз кори деҳқонӣ вақти бештарашро дар устохонаи бобой гузаронида, бо меҳру муҳаббати зиёде тору рубоб, сетору най месохт. Аҷибаш ин буд, ки ӯ асбобҳои офаридаашро савдо намекард, бозор намебурд, балки онҳоро ба ёру дӯстон, мутрибону навозандагон ройгон ҳада мекард.

-Ана ҳамин рубобро гирифта, навозеду маро ҳамеша ёд кунед, - мегуфт амаки Раҳмонбек, ҳар боре ки асбоби мусиқашро ба дӯстони наздикаш ҳада мекард.

Азбаски овони тифлии Масайн дар оғӯши гарми падару модар ва манзараи зебои кӯҳистон гузашт, баъзан шабҳои дарозро ҳамроҳи падар дар корхона рӯз мекард, ба кори падараш зехн мемонд. Оҳиста-оҳиста дар анҷоми баъзе корҳо ба вай ёрӣ мерасонд. Баъдан мустақилона ба сохтани рубоб машғул шуд. Гумони падар он буд, ки меҳри устои рубобсоз шудани ӯ танҳо ҳаваси кӯдакона асту бас. Бо мурури замон ҳавасаш хомӯш мегардад. Вале ҳамааш баръакс шуд.

Масайни ташнаи ҳунар ҳам менавохт, ҳам месуруд ва ҳам рубоб месохт. Орзуи ширини кӯдакӣ фарзанди кӯҳистониро ба останаи Омӯзишгоҳи мусиқии шаҳри Душанбе овард. Таҳсилу омӯзиш, шинос шудан бо эҷодиёти арбобони санъати мусиқӣ ва таълими омӯзгорони мушфиқу саҳтгир меҳру муҳаббаташро нисбат ба пешаи интихобнамудааш боз ҳам зиёд кард. Баъди хатми омӯзишгоҳ соли 1962 Масайн дар Мактаби мусиқии ба номи Қурбоншо Ноёбшоеви шаҳри Хоруғ ба таълиму тарбияи кӯдакон машғул шуд. Кӯшиш мекард, ки дар дили шогирдонаш меҳру муҳаббат ба санъати мусиқӣ бедор кунад, онҳоро бо мӯъҷизаҳои нотакрори олами зебои шинос намояд. Ранҷи омӯзгори ҷавон зоеъ нарафт. Бисёр шогирдонаш касби устодашонро пеша карда, дар вилояту ҷумҳури ном бароварданд. Аммо бо ин ҳама орзуи устои

рубобсоз шудан аз дили ӯ дур намерафт. Бо серкор буданаш вақти холии худро ба ҳидоят ва маслиҳати падараш бо устоҳои забардасти рубобсоз Муродалию Ниёзмамади хоруғӣ мегузaronд. Ҳар боре ки асбоби нави мусиқиро меид, авзои Масайн дигар мешуд. Соҳибашро ҷустуҷӯ мекард, хоҳ аз водии Бартанг буд, хоҳ аз Рӯшон, хоҳ аз Шугнон, хоҳ аз водии Шохдара.

Боре Масайн ҳатто ба деҳаи дурдасттарини кӯҳистон Ямги ноҳияи Ишкошим рафтааст. Дар деҳаи Ямг асбоби мусиқии нодир ба номи «Баландмақом» нигоҳдошта шудааст. Ин асбоб таърихи қадимаи худро дорад. Онро қариб дусад сол зиёдтар олим ва шоир -Мубораки Вахонӣ офаридааст. Он вақт шоир бо ин рубоб оҳангҳои офаридаи худро навохта, шеърҳои эҷодкардаашро месаронид, ки дар онҳо дарду алами мардуми ситамдидаи кӯҳистон, қаҳру ғзаби шоири равшанзамир нисбати беадолатии замона ифода меёфт. Замона дигар гашту оҳанги рубоби қадима ҳам дигар шуд. Ҳоло он аз зиндагии одамони хушбахти кӯҳистон нақл мекунад. Талоши усто Масайн буд, ки «Баландмақом»-и сохтааш имрӯз дар Бадахшон машҳур аст. Вагарна «Баландмақом» аз ёдҳо фаромӯш мешуду ба ғушаи фаромӯшӣ мерафт. Масайн ўро аз нав сохта зинда кард.

Пас аз чанд сол дар деҳаи Андароб хонаи маданият сохтанд ва Масайн аз сардори идораи фарҳанги онвақтаи вилоят Хоркаш Мирзошоев хоҳиш кард, ки ўро ба кор гиранд. Ба зодгоҳаш омад. Истеъдодҳои халқиро муттаҳид намуда, дар назди Хонаи маданият дастаи ҳаваскорони санъат ташкил кард. Хонаи маданиятро ба макони ҳақиқии истироҳати мардум табдил дод. Ана дар ҳамин ҷо орзуи деринааш ҷомаи амал пӯшид. Рӯзона дар Хонаи маданият кор мекарду шабона дар устохонаи падар. Барои ёфтани ҷӯби мувофиқ деҳа ба деҳа мегашту дилхоҳашро ҷамъ мекард. Аввалан, мисли падар асбобҳои оддиро муқаррарӣ месохт. Сониян, дар дили ин ҳунарманд як ҳисси навҷӯӣ пайдо гашту дар наздаш вазифа

гузошт, ки асбобҳои офаридааш аз дигарҳо куллан фарқ кунанд. Бо ин нияти нек қалам ба даст гирифтун нақшаҳои гуногуни асбобҳои мусиқӣ рӯи қоғаз омаданд. Сониян, ин нақшҳо дар чӯби дарахти тут ва чормағз шакли қолаб мегирифтанд. Ва нахустин асбоби офаридаи Масайн «Торуд» буд. Ин асбоб ба сифати ҳам тор ва ҳам уд хизмат мекард. Бо вучуди ин мардум ба истеъдоду маҳорати навовари Масайн дер боз қоил намешуданд. Рафта-рафта ҳунари Масайн айён гашт. Яку якбора шӯҳрати ӯ аз вилоят берун рафт. Хонааш серодам гардида, аз тамоми ғӯшаю канор ба тамошои созои ӯ омаданд.

Соли 1978 бо «Торуд»-аш дар Конфронс оид ба фолклори халқҳои СССР дар шаҳри Москва баромад карда, соҳиби диплом гардид. Аз он вақт асбобҳои бехтаринаш зеби осорхонаи ҷумҳурии гардиданд. Ин буд, ки ҳисси навҷӯӣ дар дили устои моҳир хомӯш нагашт, баръакс шӯъла пошид, дар наздаш вазифа гузошт, ки як асбоби сохтааш бояд хизмати якчанд асбоби мусиқиро ба ҷо оварад. Боз омӯзиш, ҷустуҷӯи нав лозим омад. Ҳамаи асбобҳои мавҷударо, бахусус асбобҳои электроники мусиқиро, омӯхту ба офаридагонаш мукотиба низ дошт. Хуллас, баъди ду соли ҷустуҷӯ боз нақшаи як асбоби нав рӯи қоғаз омад. Ин дафъа аз деҳаи Поршинев чӯби аълосифати дарахти тутро оварду нақшаи рубоби куллан нав дар он шаклу сурат гирифт. Дар даруни он баландгӯяки радио, дар беруни он бошад, батарея, ҳафт адад регистр ва асбоби электроники «ФАЭМИ»-и ро хеле дигаргун карда гузошт. Аз асбобҳо ба садопардаҳои рубоб ноқилҳои зиёди электроники пайваست карда шудаанд. Барои дар як рубоби на чандон калон ҷой додани ҳамин қадар асбоб боз як соли расо заҳмат кашид. Баъзан шабро дар устохонааш рӯз кард. Дили модари кампир ба ҳоли Масайн месӯхт. Борҳо бевақтии шаб асосанон ба устохона даромада, рубоби нимтайёро аз дасташ мегирифтунро ба хонаи хобаш мебард. Писари дилдодаи санъат аз раъяш нагашт. Бедорхобиаш барабас нарафт. Як субҳи содиқ «Найруд» ҳам овоз баровард. Аввалин шуда, овози форами

«Найруд»-ро модараш шунид.

-Ин чӣ мӯъҷизаест, писарам, ки офаридаӣ? Аз як асбоб якбора се овоз мебарояд, - бо тааҷҷуб пурсид модар ва илова намуд: -Илоҳо барака ёбӣ, писарам, арвоҳи падаратро шод ва номашро зинда намудӣ.

-Оре, «Найруд»-и Масайн ўро машҳури дунё кард. Вақте ки моҳи августи соли 1987 дар Фестивали эҷодиёти халқҳои СССР дар шаҳри Москва ва моҳи ноябри ҳамон сол дар концерт бахшида ба 100-солагии шоири ширинкалом Абулқосим Лоҳутӣ дар Москва иштирок ва бо «Найруд» баромад кард, ҳамаро бо ҳунараш мафтун сохт. Барои равнақи эҷодиёти халқӣ, такмили маҳорату истеъдоди санъаткориаш Масайн бо дипломи Вазорати фарҳанги собиқ Иттиҳоди Шӯравӣ қадр гардид. Бо супориши вазири фарҳанги СССР дар музейи Глинка бо Масайн вохӯрӣ ташкил карданд. Овози ӯ ҳамаро дар ҳайрат гузошт, ҳатто чанд оҳанги навохтаашро сабт ҳам карданд.

Худи ҳамон сол аз Институти таъриху санъати шаҳри Москва А.Эргашев ва Света Юсупова ба деҳаи Дашти ноҳияи Ишқошим омада, асбобҳои сохтаи ўро таҳлил карда, ба кадом аср тааллуқ доштанаашро пурсон шуданд. Вале бештар таваҷҷуҳи онҳо ба созҳои навсохти Масайн, ки он вақт аллакай даҳто буданд, ба худ ҷалб намуд. Се намуди онҳо «Торуд», «Масруд» ва «Дилруд» дар Намоишгоҳи комёбиҳои хоҷагии халқ (ВДНХ)-и СССР дар шаҳри Москва ҷойи ҳешро ёфта буданд. Соли 1988 бошад, ҳангоми дар ҳайати ансамбли тарона ва рақси «Лаъли Бадахшон» ба шаҳрҳои Бурко, Нафасо, Малии Африка ба сафари ҳунарӣ рафта буд, мардуми ин ҷо дар баробари санъати волои халқӣ ба рубобҳои сохтаи Масайн, аз ҷумла «Торуд», «Масруд», «Найруд», «Гултор» ва «Дилруд» таваҷҷуҳи хоса карданд.

Ин ба устои навовар Масайн илҳоми тоза бахшид. Тамоми ҳастиашро ба ихтироъкорӣ ва такмили асбобҳои халқӣ бахшид. Ў маҳорати баланди худододӣ дорад. Мисли меъмор аввал нақшаи рубоби навсохташударо рӯи коғаз меорад, сонӣ

сураташро мекашаду баъди сохтанаш расми онро дар албоми худ ҷой медиҳад. Имрӯз шумораи асбобҳои сохтаи мутрибнавовар ва ҳофиз Масайн Масайнов аз 40 адад зиёдтаранд. «Тавлакрубоб», «Хушруд», «Торуд», «Масруд», «Дилруд», «Баландмақом», «Тараб», «Найруд», «Панҷтор», «Симруд», «Гултор», «Хушмақом», «Қумрии вахонӣ», «Даструд», «Зилбам», «Тақтақ», «Панҷруд», ки сирф моли усто Масайн мебошанд, имрӯз машҳури ҷаҳонанд. Ҳоло ин созҳо дар Олмон, Англия, Амрико, Фаронса, Канада, Итолиё ва Қазоқистону Москва маҳфузанд ва мақоми худро ёфтанд. Аммо тӯҳфаи аз ҳама азизтараш ба ҷашни фархундаи Ваҳдати миллӣ, ки дар Бадахшон баргузор гардид, ин рубоби «Панҷруд»-и Масайн ба ҳисоб рафт. Дар ҳақиқат ҳам тӯҳфаи хубе буд барои ҷашни ваҳдат. Ин рубоб ғайриоддӣ буда, аз торҳои он овози сеҳрангези сулҳу ваҳдат, зиндагии осудаи мардум танин меандозад. Барои Масайн шарафи бузурге афтод, ки «Панҷруд»-и худро ба Президенти мамлакат Эмомалӣ РАҲМОН тӯҳфа намояд. Сарвари давлат супориш дод, ки асбобҳои мусиқии сохташудаи Масайн ҳатман дар осорхонаи пойтахт -шаҳри Душанбе маҳфуз бошанд, то ин ки таърихшиносону сайёҳони ҷаҳон онҳоро тамошо кунанд, омӯзанд ва ба дастони сеҳрофарини тоҷикон қоиладор гарданд, ки чӣ гуна фарҳанги пурғановат доранд.

Шодию сурури Масайн ҳадду канор надорад. Вақте ки гурӯҳ-гурӯҳ ашхоси шиносу ношинос ворида хонааш мегарданд, хоҳ-нохоҳ аз Масайн хоҳиш мекунанд, ки бо ин ё он асбоб суруде сарояд ё оҳанге навозад.

...Шаб ногаҳон саҳар мегардад. Пардаи торикии шаб дарида шуда, атрофро оҳиста-оҳиста сафедӣ фаро мегирад. Масайн захмаи рубобро ба исканаю теша иваз карда, албомашро мекушояд ва нақшаҳои гуногуни рубобҳоро сӯяш гузошта, ба офаридани асбоби нави мусиқӣ оғоз менамояд.

«Садои мардум», №103(2628) аз 14 сентябри соли 2010

ҲУСЕЙН НАЗРУЛЛОВ

Узвӣ Иттифоқи нависандагонӣ Тоҷикистон, Аълочи матбуоти Ҷумҳурии Тоҷикистон, барандаи ҷоизаи Иттифоқи журналистони вилояти Суғд ба номи Ҳоҷӣ Содиқ Ҳусейни Назрулло (Назруллоев) 20 майи соли 1954 дар шаҳри Ёротеппа (ҳозира Истаравшан) таваллуд шудааст. Соли 1971 пас аз хатми мактаби миёнаи рақами 3-и шаҳр ба факултаи филологияи тоҷики Университети давлатии Тоҷикистон (ҳоло ДМТ) дохил шуда, пас аз хатми бомуваффақияти он соли 1976

фаъолияти кориашро дар Институту забон ва адабиёти тоҷики ба номи Абӯабдуллоҳ Рӯдакии Академияи илмҳои Тоҷикистон ба ҳайси ходими хурди илмии шӯъбаи мероси адабӣ сар карда, сипас аз соли 1982 то соли 1996 дар Кумитаи давлатии назди Шӯрои Вазирони Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба телевизион ва радиошунавонӣ дар вазифаҳои муҳаррири хурд, муҳаррир, муҳаррири калон, мудири шӯъбаи идораи барномаҳо барои ҷавонон ва адабӣ кор карда, аз соли 1991 то соли 1996 сармуҳаррири идораи барномаи II (студияи «Фурӯғи Ориёно») -и Радиои Тоҷикистон буд.

Баъдан то соли 2000-ум дар ноҳияи Зафаробод дар вазифаи мудири шӯъбаи масъалаҳои иҷтимоӣ-фарҳангии Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ноҳия фаъолият карда, аз моҳи сентябри соли 2000-ум то моҳи октябри соли 2003 котиби матбуоти раиси шаҳри Истаравшан ва сарвари студияи телевизиони маҳаллии «Курушкада» шуда кор кардааст. Аз оғози соли 2004 то имрӯз хабарнигории рӯзномаи «Садои мардум»-нашрияи Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар вилояти Суғдро ба уҳда дорад.

Солҳои 1978-1981, 1984-1986 дар Ҷумҳурии Афғонистон ба ҳайси тарҷумон хизмат кардааст. Ҷанговари байналмилал. Бо ифтихорномаҳои Президиуми Совети Олии СССР, КМ ВЛКСМ, Гостелерадиои СССР ва медалҳои Иттиҳоди Шӯравӣ, Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Афғонистон мукофотонида шудааст.

Узви Иттифоқи нависандагони Тоҷикистон (с.2010), Иттифоқи журналистони Тоҷикистон (с. 1983), Конфедератсияи байналхалқии журналистони ИДМ (с. 1993), Аълоии матбуоти Ҷумҳурии Тоҷикистон (с. 2002), барандаи ҷоизаи Иттифоқи журналистони вилояти Суғд ба номи Ҳоҷӣ Содиқ (с.2006) мебошад.

Муаллифи китобҳои «Замини Акбар» (Хуҷанд, с.2000), «Юбилейный Истаравшан глазами Вароруда» (ба забонҳои русӣ ва англисӣ, Истаравшан, с.2002), «Роҳи муқаддас» (бо ҳаммуаллифии Ҷ.Маҳкам, Истаравшан, с.2002), «Истаравшан-2500» (бо ҳаммуаллифии Б.Воҳидпур ва Ҷ.Маҳкам, Душанбе, Нашриёти «Ҳумо», с.2004), «Нақуниҳод» (Истаравшан, с.2006), «Баракати Истиқлол» (Истаравшан, с.2007) ва «Афғонистон: Оташ дар хонаи ҳамсоя» (Хуҷанд с. 2009) мебошад.

ШУКРОНА

ё худ достоне хурд аз рӯзгори як раҳнаварди
роҳи маърифат
(Очерк)

Эй хушбахт мардуме, ки хуш хӯрданду хуш
гуфтанду ба дигарон баҳра расонидаанд.
Саодати ду ҷаҳон насиби ин қавм аст, ки
қавми хирадманд бошад.

(Аз пайгоми Ҳазрати Алӣ)

Ин қисса, ки гуфтем хурд, дар асл дароз асту тӯлонӣ, қаҳрамонаш ҳам ҷавон не, марди солдидаю солхӯрда. Ҳар лаҳза, ҳар рӯзи зиндагии ӯ худ достони дигар, қиссаи дигар асту монанди рӯзгори қаҳрамонаш яқсону яқранг, яқнавохту яқмаром нест. Он молмоли дарду розҳост, пайраҳаҳояш шебу фароз, рӯзгораш талху ширин, иборат аз нокомию комгориҳо, шикасту пирӯзиҳо будааст. Вале ӯ шукргузор аст, шукрона мекунад аз Парвардигор, аз сарнавишту қисмат, аз пешомад, аз ҳама талхию шириниҳо.

Ӯ чун ҳастиву мавҷуди хешро шинохт, худро дар канори занҳои яккаву танҳо, вале мардсифат, қавииродаву матин ва дар навбати худ дилсӯзу меҳрубон дарёфт.

-Буваҷон, дадаи ман канӣ? Чаро ба суроғи мо намеояд? – маъёсу кунҷқобона мепурсид ӯ аз модараш.

Модараш Муҳаббатой, ки зани ҳалиму ситорагарме буд, сари кӯчаки ӯро сила мекарду оби дидаи шашқатори худро бо нӯги рӯймоли сар пок карда мегуфт:

-Дадаи ту, бачам, ватанро аз душман муҳофизат мекунам гуфта ба олами ҷовидон рафт. Туро ба ману очаҳоят гузошта рафт (Модар очаҳоят гуфта хушдоману модари худро дар назар дошт, ки баъди хати сиёҳ гирифтанд дар як ҳавлии

падари и шавҳар дар гузари Чорсадаи шаҳри Ўротеппа (ҳозира Истаравшан) якҷоя истиқомат мекарданд).

-Падарат Мирфозил ном дошт, ҷавонмарде буд паҳлавон ва мувофиқи номаш фозилу бомаърифат. Одами ҳукумат буд, дар молия кор мекард. Соли 1941 ҷанг сар шуду ӯ аз аввалинҳо шуда ба муҳофизати Ватан бархост. Аз майдони корзор тез-тез хат мекард: «Модарҷон, мо имрӯз ба тӯй даромада истодаем, албатта, ғалаба хоҳем кард. Аз ман хавотир нашавед, зиндаву саломат ҳатман бармегардам!»-менавишт ӯ. (Ў «тӯй» гуфта, ҷангро дар назар дошт чун дар кавалерия (армияи савора) хизмат мекард, мисли ҷовандозон ба майдони набард даромадани худро дар назар дошт). Бачаяки яккаву ягонаам, соли 1943 дар остонаи ҷанги Сталинград шаҳид гардид, - мегуфт очаи Бонуи нусхаи ягонаи писарашро ба оғӯш гирифта, аз сару рӯяш нарм-нарм мебӯсиду пасон дар фироқи писари ҷавонмаргаш зор-зор мегирист. Ҳалқаш қоқ мешуд, як қулт чойи хунук менушиду охи сарде аз дили пурдард бароварда, боз Миробиди хурдакро ба оғӯш мегирифт мӯйҳои пахмоқу ҷӯлидаашро силакунон мегуфт:

-Ту аз авлоди озодагонӣ. Бобоят Мирбадеъ ном доштанду муллои зӯр буданд, таҳсилкардаи мадрасаи Бухоро. Илоҳо, калон шавӣ, мисли дадаат паҳлавон шавӣ, олим шавию номбардори падару бобоят бошӣ, - дуо мекард ӯ.

Ў ҳамин тавр танҳо дар ихотаи ду модаркалон, модару хоҳараш ба воя расид. Хоҳараш Мунаввара баъди рафтани падар ба дунё омад. Онҳо рӯзҳои сахтро ба сар карда, аз саҳарии солеҳон то нисфи шаб, гоҳо тавассути чароғи равшанӣ, гоҳо дар рӯшноии маҳтоб тӯппию рӯймол медӯхтанд. Ва модараш ба сар ҷомаи кӯҳнаи падарро мегирифт маҳсули меҳнаташонро ба бозор бурда мефурухт. Заҳми сӯзани занҳо ҳамаро бо «қутти лоямут» таъмин мекард. Шиками сернадоштанд, онҳо. Танашон ҳам либоси навро намедид. Ҳамин тавр Миробид ҳафтсола шуду ба мактаб рафт.

-Бачаякам, - гӯён бо навозиш ўро ба канор мекашид

модаркалони дигараш, ки Мукаррамой ном дошту модари модараш буд, зани таҳсилдида, шеърдону шеърхон, озодаву қобил буду худ ҳам шеър менавишт. Ва ӯ мегуфт: «Ту медонӣ, ки набераи кистиву бобоят чӣ гуна шахс буданд?», ба нигоҳи Миробиди 10-12 сола бо суол нигоҳ мекард ӯ ва боз худ ба суолаш посух мегардонд:

-Бобои модариат Мирзоқобилбой ном доштанду аз бойтарин мардони Ёротеппа буданд. Шахси доною босавод, тақводору худочӯй буданд, хизматашон барои мардуми шаҳр калон буд. Аксари масҷидҳои Ёротеппа, ҳатто масҷиди «Ҳазрати Шоҳ»-ро ҳам раҳмати бобоят сохта буданд. Афсӯс, ки соли 1937 бобоятро «душмани халқ» гуфта кулак карданд (ба Сибир бадарға карданд). Мо тасодуфан эмин мондем, акнун он кас дар қучоянд, зиндаанд ё не, танҳо Худо медонаду халос, - ҳасрат мекард пиразан.

Пешаи ӯ омӯзгорист. Дирӯз ҳам ҳамин тавр буд, то зинда ҳастам, ҳамин тавр хоҳад монд, - мегӯяд қаҳрамони мо.

Миробид Бадиев 68 сол дорад. Вақте ки ба мактаб рафт, солҳои баъди ҷангӣ буд, мактабиён он солҳо мисли имрӯза ҷузвдонҳои фасону зебо, сару либоси шинами мактабӣ надоштанд. Миробид дар тан куртаву шими кӯҳна, дар сар тӯпии ироқии нимдошт ва дар даст ҷузвдони латтагию китобҳои фарсуда дошт. Он вақт аксари бачаҳо ҳамин хел буданд, навиштанро бо ранги давоту ручкаи перодор сар кардаанд.

Ёд дорад устои аввалинашон Каримови Талиро. Дастӣ онҳоро ӯ рост кардааст. Устоде буд ҳалиму меҳрубон, аз тарафи дигар саҳтгиру серталаб. Ба ҳусни хати бачаҳо эътибори калон меод. «Ҳусни хати зебо ними дониш аст» - мегуфт ӯ ва аз бачаҳо зебонависиро тақозо мекард. Аз ин рӯ, ӯ ҳозир ҳам ҳусни хати зебо дорад.

Дар ҳамсоғӣ ӯро ҷавонмардони бисёре буданд. Чун

сағираву ятим буд, ҳама бо ӯ хуш сухан мегуфтанд, тасалло медоданд, «нағз хон, одам шав» гӯён насиҳат мекарданд. Аз байни онҳо Мирзоҷон Содиқов бештар писандаш меомад, чунки гирумону тарзи рафтораш ашрофона буд. Дар ҳақиқат ин марди шодравон минбаъд корманди масъули ҳукумат, ҳизб ва роҳбари чандин корхонаҳои калон шуд ва яке аз шахсони бонуфузи Истаравшан буд.

Ана ҳамин орзую пайравиҳо ӯро баъди хатми мактаб ба остонаи Донишқадаи омӯзгории шаҳри Ленинобод (ҳозира Хучанд) бурданд.

Аслан, ӯ ҳарчанд мактабро хуб тамом кард, рӯзона хондан намехост, зеро азобу машаққати модар, модаркалонҳою хоҳараш Мунаввараро медиду дар дил аҳд карда буд, ки рӯзона дар ягон ҷой кор мекунад саробонии оиларо ба ӯҳда мегирад ва ғоибона меҳонад.

Не, писарам, ман намемонам, ки ту яккаю ягона писарам моро гуфта бесавод монӣ, рӯзона меҳонӣ, ману хоҳарат як бало карда рӯзгорро мечалонем, ба ту ҳам ёрдам мекунем, - бо қатъият гуфт модар.

Шояд таъсири дарсгӯиҳои устодон Зокиров ва Қодиров боис шуданд, ки ӯ риштаи физикаю риёзиётро интихоб кард. Имтиҳонҳои дохилшавиро бомуваффақият супориду донишҷӯ шуд ва соли 1962 дар даст диплом, бо сари баланд ба зодгоҳаш баргашт. Дар Ленинобод устодони донишқадагаш меҳостанд, ки ӯ пас аз хатми донишқада дар ҳамон ҷо ба кор монад. Зеро он солҳо кадрҳо кам буданду эҳтиёҷ ба кадрҳои музофотӣ калон.

-Аз ту Миробид, олими хуб мебарояд, чунки дониши нағз дорӣ, муҳимаш ҳунари нишастану хондан ва пайгирона кор карданро соҳиб ҳастӣ, - талқин мекарданд онҳо.

-Не, ҳазор раҳмат барои илтифотатон, ман ду модаркалони пиру модару хоҳари танҳо дорам. Модарам ману хоҳарамро

гуфта умри худро қурбон кард, акнун бояд ман ба хидмати ӯ бирасам, - гуфт бо қатъият Миробид.

Мактаби миёнаи рақами 1-и шаҳри Истаравшан, ки номи нависандаи маъруфи рус А.М.Горкийро дорад, аз кӯхнатарин ва бонуфузтарин мактабҳои шаҳр маҳсуб меёбад. Дар даврони Шӯравӣ дастпарварони он аз ҳама бештар ба мактабҳои олиии шаҳрҳои бузурги Россия ва дигар ҷамоҳири Шӯравӣ дохил мешуданд. Чунки дар ин ҷо беҳтарин устодони шаҳр, аз қабили Набиҷон Қодиров, Раззиюллоҳ Неъматуллоев, Раззиюллоҳ Абдуллозода, Эҳсон Обидов, Эргаш Зокиров, А.С.Сарапп, Абдуворис Қаюмзода ва дигарон дарс мегуфтанд. Аз ин рӯ, то имрӯз аз ин мактаб бештар аз 60 нафар номзадҳои илм, 17 нафар докторони илм, 4 академики АИ Тоҷикистон ба воя расидаанд.

-Миробид Бадиев, ки аз шогирдони хуби ман аст, аввал як сол ба ҳайси омӯзгори физикаю математика дар деҳаи Суркат кор кард. Баъд бо тақопӯ ва пойфишории директори ҳамоноқтаи мактаби мо Собирова, ки зани ҷасуру ташкилотчӣ буд, Миробидро ҳамчун фарзандаш дӯст медошт, соли 1963 ба мактаби мо ба кор омад. Камтаҷриба буд, таҷриба омӯхт, ҳамеша дар ҷустуҷӯ омӯзиш буд, аз болои худ кор мекард, дар натиҷа яке аз беҳтарин устодони ин мактаб гардид, - меғӯяд бо ифтихор устои 87-сола Набиҷон Қодиров, ки зиёда аз 70 сол боз ба бачаҳо аз фанни риёзиёт дарс меғӯяд, зиёда аз 60 сол боз дар як мактаб, яъне дар мактаби таҳсилоти умумии рақами як, кор мекунад.

Миробид Бадиев аввал устои хуби физика ва баъд устои хуби математика аст. Барои он аввал устои физика меғӯям, ки ӯ ба ин фан иштиёқи калону бештаре дорад, қариб 45 сол боз хаста нашуда аз ин фан дарс меғӯяд. Як назар ба утоқи фаннии ӯ андозед, тамоми асбобу анҷом ва таҷҳизоти заруриро барои дарсҳои айёни аз ин фан то ҳол маҳфуз

доштаасту ҳоло ҳам коршояманд, - меғӯяд устои устодон ва ба суханонаш меафзояд:

-Ба назарам, чунин утоқи фаннӣ шояд дар ягон мактаби кишвар набошад!

-Устод Бадиев дар тӯли таҷрибаи наздик ба 50 - солаи корӣ ба дилу дидаи ҳазорон устодону шогирдон роҳ ёфтаанд. Шогирдонашон нақл мекунанд, ки тӯли ин умри бобаракат ягон зарра тағйир наёфтаанд. Ширинсухан, дилсӯз, дар баробари ин бисёр қиддию серталаб буданд ва ҳамин тавр мондаанд. Аз ин рӯ, синфхонаи он кас ҳамеша ором, ҳама машғули донишандӯзӣ, - меғӯяд сарвари имрӯзаи дабистон зани кордону ботаҷриба Муаззама Абдуваҳҳובה ва ба суханонаш чунин илова мекунанд:

- Он кас шогирдони зиёд доранд, ки устодро бисёр эҳтиром мекунанд. Устодро имрӯз ҳама мекобанд, меёбанд ва аз сӯҳбатҳояшон бархӯрдор мегарданд.

Миробид Бадиев дар маҳаллаҳои ба номи Карл Маркс зиндагӣ мекунанд. Ҳавлии Бадиев ҳамон ҳавлии падарӣ, воқеъ дар гузари Чорсада. Ин гузар аз гузарҳои қадимтарини шаҳр аст. Сокинонаш ҳама таҳҷой. Онҳо шояд анъанаҳои ҳазорсолаи хешро давом дода истода бошанд. Дар ин ҷо ҷойҳои машҳуре бо номи «Ҳавзи морон» ҷойгир шудааст. Ин ҷойи тарабафзо низ қадимӣ аст ва меғӯянд, ки он ҷои дӯстдоштаи мардони машҳури Истаравшан, мисли Шаҳдию Фано, Назмиву Ҷавҳарӣ, Абдуллозода, қадамҳои устод Турсунзода будааст.

Ӯ дар гузари Чорсада, дар ҳавлии бобой, ки имрӯз тарҳу намуди зебо дорад, болохонае созондааст, ки барояш ҳам ҷои тоату ибодат, ҳам дафтари корӣ ва ҳам ҷои меҳмонқабулкунӣ мебошад.

Дар рафҳо китобҳои зиёде ба тартиб чида шудаанд. Чашмам ба ҷилдҳои «Фарҳанги забони тоҷикӣ», асарҳои Б.Ғафуров, қомусҳои шӯравии тоҷикӣ, луғатҳои зиёд меафтад: «Бурҳони қотеъ», «Ғиёс-ул-луғот», «Луғати фурс» ва ғайра.

Вақте ки ба наздаш баромадам, ӯ айнак дар чашм китоби калони мунаққашу зебоеро варақ мезад.

-Бинед, «Қуръони карим»-ро. 1479 саҳифа дорад, дар Покистон - Исломобод нашр шудааст, ба забони асл - арабию тарҷумаи тоҷикӣ-кириллӣ. Фармуда будам, писарам Фозилҷон аз Душанбе фиристодааст.

-Ба луғатомӯзӣ ҳам шавқ доред, - пурсон мешавам аз ӯ аз китобҳои бисёр чашм канда натавониста.

-Ин меҳр аз устоди шодравонам Аброр Азизов боқӣ мондааст. Худораҳматӣ марди донову донишманд буданд. Аз мо талаб мекарданд, ки забони модариамонро нағз донем ва тоза ҳарф занем. Ман ин нуктаро тамоми умр аз шогирдон ва аз фарзандонам талаб менамоям. Худам то имрӯз омӯхтанро давом дода истодаам.

Дирӯз писари дуҷомам Зоҳидҷон як рӯзномаеро овард, ки «Фараж» ном доштааст ва аз ман маънии ин калимаро пурсид. Медонед, кофта аз «Фарҳанги забони тоҷикӣ» ёфтам. Он гиёҳе будааст бисёр талху барои дарди шикам фоидаовар, - гуфт бо хурсандӣ устод ва чашмонаш аз шодӣ мекурахшид.

-Ман аз қаҳрамони худ дар бораи писаронаш пурсон шудам.

-Медонед, ҷӣ, ба сухан сар кард ӯ. Ман ҳарчанд аз аҷдоди мардуми босаводу бадавлат ба дунё омадаам, вале аз падар хурд ятим монда азобу машаққат, хорию зориҳои зиёдро дидам. Бачагӣҳои мо бо бекасию бекӯиҳо гузашт. Азоб ҳам кашидем, калон шудем, нағз аст ё бад аст, меҳнат кардем, ана ба рӯзҳои нек ҳам расидем. Дар кадом як китобе хонда будам, ки муаллифаш мегуфт: «Басо муҳим аст, ки мо дар ҷомеа дар муқобили худ одамо дида тавонем. Басо муҳим аст, ки дарду ғами ӯро чун дарду ғами худ эҳсос кунем. Дар

ин сурат мо ҳақдорем, ки худро аз зумраи одамиён шуморем». Дар муқобили омӯзгор шогирд меистад. Шогирде, ки ҳоло бача, тифли ноболиғ аст, вале ӯ ҳам инсон аст. Ман, ки дар бачагиҳоям дарду ранҷи ятимӣ, бекасии ва нодориҳоро кашида будам, ҳаракат кардам, ки шогирдонамро, аз ҷумла фарзандони худро ҳамчун инсон тарбият кунам, ҳамчун инсон ба воя расонам. Дар бобати тарбияти писарон ҳаракат кардам, ки ҳамаашонро хононам ва соҳибмаърифат кунам. Писари калониам Ғуфронҷон Донишқадаи хоҷагии халқӣ ба номи Плеханови шаҳри Москва, писари дуюмам Зоҳидҷон Академияи бофандагии ба номи Косигини шаҳри Москва, Субҳонҷон бошад, Донишқадаи технологии шаҳри Душанбе ва писари хурдиам Фозилҷон риштаи иқтисодии Донишгоҳи давлатии миллии Тоҷикистонро хатм кардаанд. Шукр, ки ҳамаашон соҳиби хонаву дар, касбу кор. Танҳо аз писарон 12 набера дорам. Ҷамъ 14 набера. Худоро ҳазорон бор шукр меғӯям.

Чун сӯҳбатамон кӯр мегирад, ман аз бобати рӯзгори имрӯза, таҳаввулоти ҷомеаамон пурсон мешавам.

-Агар гӯем, ки давлати Шӯравӣ давлати хуб набуд, ношукрӣ мешавад, - бо таҳаммул ба сухан сар мекунад ӯ. Ман мебинам, ки табассуму қаноатмандӣ аз чеҳрааш ба яқборагӣ гум мешавад.

-Вале мо ба қадри чунин як давлати бечорапарвар, ятимпарвар, ки зиндагии ҳамаро баробар карда буд, нарасидем. Нонро, ки неъматӣ бебаҳост, хор кардем. Охир ношукриҳо кори худро карданд.

Аҳмад Махдуми Дониш байти аҷибе дорад:

***Агар теги олам бичунбад зи ҷой,
Набуррад раге, гар нахоҳад Худой.***

Давлати Шӯравӣ ба амри Парвардигор аз байн рафт, шояд бар асари он ношукриҳо. Ба сари Тоҷикистони мо рӯзҳои саҳт омад, мо қариб фанову маҳв шуда будем. Қариб буд давлатамон аз байн равад. Бинед, ки боз ҳам бо хости Худо ва сарварони оқилу доно кишварамон тинҷ шуд. Бинед, ки

имрӯз дар Тоҷикистон чӣ корхое шуда истодаанд. Корхонаҳои азим, нақбҳо, неругоҳҳои барқӣ ва шохроҳҳо бунёд шуда истодаанд, аз ҳама муҳимаш дар Тоҷикистон сулҳ ҳукмфармоист. Оянда кишварамон боз ҳам обод мешавад. Вале дар ҷомеа камбудию нуқсонҳо ҳам бисёранд. Одобу ахлоқ чандон хуб нест. Амалҳои ношоиста дар ҷомеа зиёд.

Ба чунин дараҷа футур рафтани ахлоқро дар байни мардум, хусусан ҷавонон, мо ҳатто дар солҳои қаҳтию Ҷанги Бузурги Ватанӣ ёд надорем. Меҳру шафқат ва одаму одамгарӣ кам шуда истодааст. Ҳол он ки зиндагиамон зиндагии бад нест. Файзи истиқлол баракати худро давра ба давра нишон дода истодааст. Як китоби аҷибест, ки «Наҷҳ-ул-ҳидоя» ном дорад. Он аз суҳанони раҳнамои Пайғамбари Ислому Муҳаммад (с) иборат аст. Дар он гуфта мешавад: «Ононе, ки лаб ба суҳан мекушоед, ҳақиқатро иброз доред, вафо ба аҳд кунед, дуздӣ накунад, пок бошед, ҳавасҳои нопок дар сар напазиред, даст аз задан боздоред ва аз бардоштани он чизе, ки ҳаром аст ва нобоб, ҳазар кунед».

Вақте ки мо ба умқи ин гуфтаҳои бузургворона мерасем ва аз рӯи он амал мекунем, ба беҳбудӣ ва одамият мерасем.

-Беҳтарин хостаҳои шумо аз рӯзгорон кадомҳоянд? - ин аст охири суоли ман ба ӯ.

-Ман ҳамдаме меҳрубонтар аз шукру ризо ва меросе саршортар аз илму ҳунар ва ҷамоле дилработар аз одоб намешиносам, - посух медиҳад ӯ.

Аз сӯҳбати ҷонбахши омӯзгор берун шудаму ба хулосае омадам, ки ҳақ бар ҷониби Одамушшуаро Абӯабдуллоҳи Рӯдакист. Охир, ӯ беҳуда нагуфтааст:

***Агар дар ҷаҳон набвад омӯзгор,
Швад аз беҳирад тира рӯзгор!***

«Садои мардум», №26 (2257) аз 4 марти соли 2008

ТЕМУРШОҲИ ФАЙЗАЛӢ

15 декабри соли 1955 дар деҳаи Хураҳаки деҳоти Лохутии ноҳияи Ховалинг дар оилаи колхозчӣ ба дунё омадааст.

Соли 1972 мактаби миёнаи рақами 28-и ноҳияи Восеъро хатм карда, то соли 1974 колхозчи колхози «Коммунизм»-и ноҳияи мазкур буд.

Солҳои 1974-1976 дар кишвари Хабаров дар сафи Қувваҳои Мусаллаҳи СССР хизмати ҳарбӣ кард.

Солҳои 1977-1982 дар факултаи филологияи тоҷики Донишгоҳи миллии

Тоҷикистон таҳсили илм намуда, сипас то соли 1983 дар Омӯзишгоҳи касбӣ-техникии рақами 16-и ноҳияи Восеъ ба пешаи омӯзгорӣ, машғул гардид.

Аз моҳи октябри соли 1983 то моҳи майи соли 1993 дар рӯзнамаи ноҳиявии «Мубориз» мухбир, мудирӣ шӯба ва котиби масъул шуда кор кардааст.

Солҳои 1993-2000 муассис ва сарвари корхонаи хусусии таъбу наشري «Баҳор»-и ноҳияи Восеъ буд. Аз моҳи марти соли 2000 то моҳи сентябри соли 2007 ҳамчун муассис ва роҳбари гимназияи хусусии «Ориёно»-и ноҳияи мазкур фаъолият намуд.

Аз моҳи январи соли 2007 то моҳи августи соли 2009 дар минтақаи Қӯлоб ба сифати мухбири ҳафтаномаи «Омӯзгор» иҷроӣ вазифа кардааст. Аз моҳи августи соли 2009 мухбири махсуси рӯзнамаи «Садои мардум» дар гурӯҳи навоҳии минтақаи Қӯлоб аст.

Темуршоҳи Файзалӣ муаллифи як қатор мақолаҳои танқидию таҳлилий буда, дар охири солҳои ҳаштод силсилаи зиёди мақолаҳоро дар мавзӯҳои ҳудшиносию таърихӣ, бахусус оид ба ҳаёту фаъолияти Мир Сайид Алии Ҳамадонӣ, рӯйи ҷоп овардааст. Ӯ муаллифи маҷмӯаи «Аз додҳо то ёдҳо» (соли 2000) мебошад.

САРИ ХОСОР - ШВЕЙТСАРИЯИ ШАРҚ

ЧАҲОНГАШТА БОШУ ЧАҲОНХҶҶРДА НЕ

Шахсан мо, наврасону ҷавонони солҳои 60 ва 70-уми асри гузашта, ҳама хубу неки оламо, пеш аз ҳама тавассути ҷаҳонгардиҳои устод Турсунзода медуидему мешинохтем. Он замон назару нигоҳи ӯ ба дунё бешак барои мо чун телевизионҳои имрӯзаи моҳворагӣ ва Интернет воситаи хуби ҷаҳоншиносӣ маҳсуб меёфт. Бари девори синфхонаҳо ва даҳлезҳои мактабҳои монро расмиҳои устоду харитаи сафарҳои ӯ зебу зинат мебахшид. Дар он ҳангом қариб ҳама афкори умум бештар дар атрофи сафарҳои устод печида буд.

Соли 1985 дӯсти дар кумитаи комсомолии ноҳия масъулбудаам иҷборан ба дастам роҳхати «Ҳалқаи тиллоии Рус»-ро дода, бо хоҳиши зиёд хостори истифодаи ҳатмии онро шуд. Бо таассуф ёдовар бояд шуд, ки он вақт бо иллати тангназариҳои марбут ба замон, садҳо чунин роҳхатҳои туристии ройгон истифода нашуда, масъулони онҳо аз идораҳои болоӣ танбеҳу сарзанишҳо мешуниданд. «Хоҳиш»-и дӯстамро ночор пазируфтаму дар тӯли 20 рӯз «Ҳалқаи тиллоӣ»-ро ройгон тамошо намуда, якбора ҳама диду андешаҳои дар радиои ҳамагон як байти машҳури устод Турсунзода қарор гирифт.

***Рӯи олам гаштан одам дидан аст,
Неку бадро дар ҷаҳон санҷидан аст.***

Баъди ин сафари туристӣ рӯи хоктӯдаи қалъаи Шохҳои Хулбук барои мо, ин ёдгории таърихии асрҳои 1X ва XI миллатамонро бо зеҳну нигоҳи дигар тамошо намудам. Манораҳои шикаста ва ба замин яксони онро бо манораҳои побарҷой ва дар ҳимояи давлат қарордоштаи қалъаҳои шаҳрҳои қадимаи марбути «Ҳалқаи тиллоии Рус» - Кострома, Владимир, Суздал, Ярослав ва Москва дар оинаи таърих ва

гузашти айём муқоиса карда, дар тааҷҷуб мемондам. Ва дар ин лаҳза мебинам, ки бостоншиноси он вақт шинохта, марҳум Эркиной Гуломова ва тарроҳ Владимир Бажутин ба гармию тафсонии ҳавои рӯз нигоҳ накарда, ба обу арақи шорида саргарми корҳои тадқиқотӣ ва ҷустуҷӯи янд. Баъди шиносӣ ва изҳори андеша Э. Гуломова бо як лаҳзи хеле тунди кинояомез гуфтанд:

-Ҳа, мебинам, ки шумо, кӯлобиҳо, акнун бедор мешавед. Рафта ин андешаҳо ва аҳамияти Ҳулбукро ба Раисбобоятон гӯед...

То ба он ҷое ки ба асрори воқеияти ин тундгуфториҳои бостоншинос огаҳӣ доштам, аз ин муносибати ӯ заррае наранҷидам. Ӯро тавассути пеш овардани ҳар гуна далелҳои воқеӣ ором карда, аз чунин муносибати дурушт барои хеш сабақи бедорназариро худшиносӣ омӯхтам...

Аслан солҳои 80-ум солҳои рушд ва нумӯи соҳаи туризми шӯравӣ маҳсуб меёфт. Сатҳи андешаҳои бисёриҳо баъди дидани ин ва ё он мамолик дар нисбати вазъи ҷаҳони охири асри XX батамом дигар мешуд. Зиндагии кишвари Шӯроҳоро ба мамолики Шарқ Ғарб муқоиса карда, хулосаҳои гуногун мебароварданд. Чунончӣ, ҳатто як ронандаи оддии ҳамсои мо, ки бисёр мухлиси кинофилмҳои ҳиндӣ буд, баъди сафари Ҳиндустон таассуроти бардоштаашро ба дӯстони худ ба ин зайл баён менамуд: -ин Ҳиндустони афсонавӣ ҳам пур аз пойлучону гадоён аст. Зиндагии шоҳонаи аксари онҳо дар кинофилмҳояшон будааст...

Имрӯз бо боварӣ метавон гуфт, ки яке аз ҳамон омилҳои рӯи кор омадани сиёсати бозсозии горбачёвӣ низ маҳз ҳамон рушди ғайриҷашмдошти туризми шӯравӣ маҳсуб меёфт. Ва агар дар ҳамин шакл аҳамияти ин мавзӯро пайгирӣ намоем, пас ба хулоса ва он нукта мерасем, ки маҳз ҳамин одаму оламдиданҳои аксар соҳибназарон афкори ҳештаншиносии мардумро такон дода, дар ниҳоят як омили ба истиқлол наздик шудани миллатҳо гардид. Имрӯз ин омили миллату

давлатсоз, таҳти раҳнамоии Сарвари давлат Эмомалӣ РАҶМОН ба тарзу нигоҳи тоза рушд намуда, тамоми сатҳи ҷомеаро фарогир гаштааст. Дар радифи ин андешаҳо халқамон хуб як мақоле дорад: «Ҷаҳонгашта бошу ҷаҳонхӯрда не».

ТУРИЗМ ҲАМ ЯК НАВЪИ САНОАТ АСТ

Имрӯз соҳаи туризм як навъ воситаи муфиди ғанӣ намудани бучети як қатор давлатҳо маҳсуб меёбад. Хушбахтона, Ҳукумати кишвар, бо назардошти имкониятҳои васеи табиӣ таърихӣ хеш, баҳри тараққӣ додани ин соҳаи камхарҷу манфиатовар, тадбиру чораҳои мушаххас меандешад. Бунёди як қатор меҳмонхонаҳои замонавӣ дар пойтахту дигар шаҳрҳои кишвар ва эълон намудани ноҳияҳои хушманзараи Варзобу Балҷувон ва дараи Ромит ба сифати минтақаи туризми байналмилалӣ аз ҷумлаи он ҳама амалҳои неканд. Сарфи назар ба ин ҳама талошҳои Ҳукумат, мутаассифона, сайёҳони хориҷӣ ба Тоҷикистони хушманзараи ба сармоя эҳтиёҷманди мо ниҳоят кам меоянд. Чаро чунин аст? Ва ё кадом омилҳо дар ворид гаштани сайёҳону истироҳаткунандагон ба кишварамон ҳалал мерасонанд? Ва тавре то ҷое огаҳӣ дорем, коршиносон, бахусус он андешаву эродҳои дар матбуот батабърасида ин мушкилотро ба як қатор омилҳои, аз қабилӣ тарғибу ташвиқи нокифоя, ҳамкориҳои камарзиш ва ноӯҳдабароёна ба муассисаҳои туристии кишварҳои хориҷӣ, беҳавсалагии мутасаддиёни ширкатҳои сайёҳии давлатӣ ва шахсӣ, гаронии нархи меҳмонхонаҳо, душвориҳо дар кори бақайдгирии ҳуҷҷатҳои гурӯҳҳои сайёҳӣ, набудани мағозаҳои фурӯши армуғонҳои миллӣ, воситаҳои махсусгардонидашудаи нақлиёт, сатҳи пасти фарҳанги пазирой ва боз ба ҳамин монанд ба як зумра омилҳои дигар мансуб медонанд. Ба андешаи мо, баробари он омилҳои халаловари дар боло ёдгашта, омилҳои дигаре низ вуҷуд доранд, ки бе ҳалли он соҳаи саёҳату истироҳат

беҳ нахоҳад шуд. Яъне, ин омил ба яккатозӣ ва ҳамоҳанг набудани ширкатҳои сайёҳиву истироҳатии кишварамон марбут аст.

Охири моҳи июли соли сипарӣ гурӯҳи калони хабарнигорон аз воситаҳои ахбори омма, дар як рӯзи фориғ аз семинари омӯзишӣ ҳамроҳ бо чанд тан аз ҳамкасбони хориҷиамон дар яке аз муассисаҳои фароғатии соҳили рӯди Варзоб бо мақсади истироҳату дилхушӣ гирди дастархон нишастем. Баъди анҷоми нишаст ҷавони хушсимои пешхизмат танҳо нархи машруботашро ба қимате ҳисобӣ намуд, ки ҳама дар як мижа задан хушёру ҳайратзада шуданд. Дар тааҷҷуб афтодани ҳамкасбонро дида, хабарнигорзани қазоқ, шояд барои тасаллияту дилбардорӣ бошад, ки бо оҳанги маънидорона гуфтанд:

-Ин нағмаҳо дар муассисаҳои истироҳатии дигар кишварҳо низ ба чашм мерасад...

Магар бо чунин фарҳанги пазиroy соҳа рушд мекунад?

Хушбахтона, бо дамидани субҳи осоишу оромӣ таваҷҷуҳ ва имкони молии баъзе қисмати мардум нисбат ба осоишгоҳҳо дар ҳоли болоравист. Мебинем, ки осоишгоҳҳои соҳилҳои баҳри Тоҷик ҳама рӯза милоли истироҳаткунандагонанд. Дар ҳама минтақаҳои диёрамон вобаста ба обу ҳок ва табиати дилрабою гиёҳҳои шифобахшаш, муассисаҳои табобатӣю истироҳатӣ бунёд меёбанд. Дар атрофи як осоишгоҳи Хоҷа Оби Гарм даҳҳо нуқтаҳои истироҳатии хусусӣ бунёд шудаанд, ки ин худ як шаҳодати равшани афзудани рағбати мардум нисбат ба сайру истироҳат аст.

-Худи ҳамин макон ҷойи таваллуди ман аст, ана дар назди ҳамин дарёча хонаи падариам қарор дошт,- рӯи як гилемчаи нимдошт бо умеди қабули истироҳаткунандагони чандсоатае интизорӣ кашида, - меғӯяд кампири Идимоҳ.

Кампир худро соҳибмулки асли ва воқеии мавзеи Хоҷа Оби Гарм махсуб доништа, қотеъона арз намуд, ки дар сурати пайдо кардани катчае нияти кушодани як нуқтаи оддӣяки

истироҳати ро барои ду-се нафар ҳатман фароҳам месозад.

Манзури мо аз пеши назар овардани ин мушоҳида зикри он нукта аст, ки ҳатто акнун як зани солхӯрдаи камбизоати кӯҳистонӣ ҳам то андозае аз сайру саёҳат манфиат бардоштанро дарк карда, аз пушти амалӣ намудани ниятҳои хеш қадри имкон талош мекунад. Ва мо тӯли 10 рӯзи охири моҳи июли соли гузашта, дар озоишгоҳи бо усули замонавӣ фаъолиятдоштаи «Сароб»-и Хоҷа Оби Гарм, ҳамагӣ як зану шавҳарро аз Россия ба сифати хориҷиён мушоҳида карда тавонистему халос. Барояшон буғи гарми радону оби сарди Варзоб ниҳоят писанд афтада буд. Онҳо дар сӯҳбат арз намуданд, ки сифат ва унвони озоишгоҳи мазкурро барояшон нафаре аз мардикорони диёрамон қисса карда будааст.

ДАР БАЛҶУВОН ҚАРОРИ 276 ЧӢ ГӢНА АМАЛӢ МЕГАРДАД?

Аз 3 июли соли 2002 таҳти рақами 276 Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Барномаи маҷмӯи рушди ноҳияи Балҷувон ба сифати минтақаи туризми байналмилалӣ дар давраи солҳои 2002-2012» ба тасвиб расида буд. Аз қабули ин барнома 8 сол сипарӣ мешавад. Мо бо мақсади дар кадом сатҳ қарор доштани барномаи мазкур озими Балҷувон шуда, бо як қатор масъулони ноҳия ҳамсӯҳбат гардидем. Ҳамсӯҳбатон аз рафти иҷрои ин барнома изҳори таассуфу нигаронӣ намуда, барои тақвияти андешаҳои хеш дар ихтиёрамон маълумотномаи рафти иҷрои чорабиниҳои Қарори рақами 276-ро вогузор намуданд. Дар сутуни эзоҳ ва ё худ дар қисмати охири маълумотнома сатрҳои зайлро мехонем: «Ҷаласаҳои сайёри ҷонишинони Сарвазири Ҷумҳурии Тоҷикистон З. Вазиров, А. Ғуломов, Ҳ. Юсуфӣ, раиси Кумитаи ҷавонон, варзиш ва сайёҳии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон М. Неъматов ва муовини ӯ Л. Файзуллоев оид ба иҷрои Барнома дар ноҳия гузаронида шуд». Тибқи мактуби муовини Сарвазири Ҷумҳурии Тоҷикистон Р. Қурбонова, аз

6 апрели соли 2009 барои татбиқи амалии чорабиниҳои барномаи мазкур ба мақомоти дахлдор дастур дода шудааст. 19 сентябри соли 2009 дар Иҷлосияи 20-уми Маҷлиси вакилони халқи вилояти Хатлон қараёни иҷроии барномаи мазкур баррасӣ гардид. Қамъи иҷроии чорабиниҳои ин барнома 6,43 фоизро ташкил медиҳад. Сутуни эзоҳи маълумотномаро на иҷроии қорҳои мушаххас, балки аслан қилсилаи мактубҳои раиси ноҳия унвонии вазорату қумитаҳои дахлдор ишғол қардаанд. Аз ин маълумотнома ба осонӣ ба ҳулосае расидан мумкин аст, ки умуман дар тӯли 8 сол масъулон қисмати зиёди муҳлати ин барномаро на барои иҷроии қорҳои мушаххасу амалӣ, балки бештар барои масъалаю чорабиниҳои характери тавсиявидошта зоеъ намудаанд.

- Ҳатто ҳамин соқинони мавзеи ҳуди Сарихосор, ки асрҳо боз аз набудани роҳ азобу шиканча мекашанд, бо андешаи он ки баъди ба минтақаи сайёҳӣ табдил ёфтани мавзеъ гуё муҳити атроф ва зиндагиашон осеб мебинад, дар сохтани роҳ чандон хоҳиш надоранд,- бо таассуф меғӯяд яке аз масъулони ноҳияи Балҷувон.

-Беҳтарин солҳои умр ва ҳаёти босамари меҳнатии ҳудро дар роҳи ободӣ ва барқарорсозии дуҷумбора ва ё ба қавле тақрири мавзеи Сарихосор ба ҳарч додаам,- меғӯяд сарвари хоҷагии деҳқонии деҳоти Меҳнатободи ноҳияи Восеъ Қувваталӣ Саидов. -Ба тозагӣ тавассути қвотаи президентӣ аз сафари Ҳаҷ баргаштам. Бидуни ҳама он меҳру муҳаббати ватандорӣ ва тавсифу муболиға гуфтаниам, ки мавзеи Сарихосор ин Швейтсарияи Шарқ аст. Ин мавзеъ бо табиати дилфиреби ҳуд метавонад қои писандидаи сайёҳони табиатдӯсти қулли кишварҳои дунё гардад. Барои расидан ба ин мақсадҳои наҷбу манфиатовар дар навбати аввал бунёди роҳи мошингард зарур аст. Аз як нукта бисёр таассуф меҳӯрам,- меғӯяд Ҳоҷӣ Қувваталӣ дар идомаи андешаҳои ҳуд,- ки дар тӯли 70 сол се маротиба қӯшишҳои давлат барои сохтани роҳи мошингарди Сарихосор бо сабабҳои гуногун

барабас меравад. Чунончӣ, шурӯи сохтмони роҳдар соли 1940 бо сабаби оғози Ҷанги Бузурги Ватанӣ ва навбати дуҷуми он дар соли 1991 бо иллати пошхӯрии шӯравӣ ва оғози муноқишаҳои дохилӣ қатъ мегардад. Мутаассифона, акнун дар навбати сеюм он бӯҳрони молиявии ҷаҳонӣ пеш омад ва тавре мебинем, иҷрои чорабиниҳои Барномаи Қарори Ҳукумати кишвар ҳатто 10 фоизро ташкил намекунад. Шояд миёни мардуми ба азобу ранҷи бераҳӣ хӯгирифтаи аз ҳама оламу одам беҳабар як ва ё ду нафаре пайдо шаванд, ки аз сохтани роҳ изҳори нигаронӣ намоянд, вале саросари сокинони мавзеъ, ки дар шароити ободӣ ба камол расидаанд, пурра ҷонибдори бунёди роҳанд,-дар хулосаи андешаҳои худ меғӯяд Ҳоҷӣ Қувваталӣ.

-Солҳои зиёд сарвариҳои хоҷагии ҷангали мавзеи Сарихосорро ба ўҳда доштам.Ба наздикӣ аз сафари Ҳаҷ баргаштам ва акнун қимати хоку об ва табиати рангини ин мавзеъ бароям азизу муқаддастар гаштааст,- бо қаноатмандии бепоён арз мекунад мудирӣ шўъбаи молияи ноҳияи Балҷувон Зариф Саъдиев.

Ҳангоми боздид аз Балҷувон ва сӯҳбат бо мардуми касбу кори гуногун як хулоса бардоштем: -яъне, бо шиддат гирифтани бӯҳрони молиявии ҷаҳонӣ ва шурӯи муташакиллонаи бунёди Неругоҳи барқӣ обии «Роғун» чорабиниҳои Барномаи Қарори 276 иҷро нашуда мемонанд. Аммо, хушбахтона, ба наздикӣ Сарвари давлат Эмомалӣ РАҲМОН бар хилофи ин гуна хулосабарориҳо, дар вохӯриаш бо роҳбарони бонкҳо ва вазорату идораҳои соҳаи иқтисод қотееона дастур дод, ки бунёди тамоми иншооти иҷтимоию иқтисодӣ ва фарҳангӣ дар ҳамаи ғўшаҳои мамлакат мутобиқи нақшаҳои мавҷуда бемонеа идома дода шаванд.

Тавре ишора намудем, бунёди минтақаҳои байналмилалӣ туристӣ аз лиҳози бардоштани манфиатҳои иқтисодӣ аз бунёди дигар соҳаҳои муҳими хоҷагии халқ ҳеҷ гуна камӣ ва мондани надорад. Манфиатҳо бошад, дар ҳама шакл мудом

таъминкунандаи зиндагии хубу бомаром аст. Аз ин хотир, вазорату муассисаҳои масъули ҷумҳурӣ ва бахусус Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлонро зарур аст, ки аз натиҷаи иҷрои Барномаи Қарори 276 хулоса бароварда, ташкили корро дар мӯҳлати боқимонда оқилона ва хеле самаровар ба роҳ монад. Дар ин амали бисёр хайру бузурги оғознамудаи Ҳукумати кишвар метавонад ҳуди Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилояти Хатлон, ки дар қаламраваш 25 шаҳру ноҳия аст, бештар саҳмгузор бошад. Оё барои ин миқдор шаҳру ноҳия ва муассисаҳои гуногуни вилоятиву минтақавии он танҳо барои ба истироҳат ҷалб намудани ҳуди сокинону коргаронашон сохтани ҳадди ақал як муассисаи фароғатӣ магар ҷойи мушкилию бадӣ дорад? Дар натиҷа ҳам як гӯшаи Ватан обод мешавад ва ҳам умеди воридшавии сармояи хориҷӣ аз ҳисоби сайёҳӣ меафзояд.

Мебинем, ки таи чанд соли охир зиёратгоҳи мазори Ҳазрати Султон, ки соҳиби табиати дилкашу рӯҳафзо ҳасту ба мавзеи Сарихосор ҳамшафат, бо ташаббус ва дастгирии Сарвари давлат, инчунин ашхоси хайрхоҳ ба як макони диданибоб табдил гаштааст. Ҳамарӯза даҳҳо зиёраткунандагону истироҳаткунандагон аз тамоми гӯшаву канори ҷумҳурӣ ва берун аз он ба ин макон омада, аз обу ҳавои ҷонбахшаш баҳра мебардоранд.

Дар хулосаи андешаҳо як нуктаро бе муҳобот зикр карданием, ки айни замон аз мавзеи Сарихосор дида, дигар дар ҳеҷ гӯшаву канори кишварамон чунин як мавзеи муносибу арзанда ва қўллайтаре дар боби рушди соҳаи сайёҳӣ вучуд надорад.

«Садои мардум», №6(2541) аз 6 феввали соли 2010

АБДУЛЛОЕВ МУХТОР

18 январӣ соли 1967 дар ноҳияи Исфара таваллуд шудааст. Миллаташ тоҷик. Маълумоташ олӣ. Соли 1991 Донишгоҳи давлатии Санкт-Петербурги Федератсияи Россияро бо ихтисоси журналист хатм намудааст. Солҳои 1985-1987 дар сафи Қувваҳои Мусаллаҳ хизмат кардааст. Солҳои 1991-1999 мухбир, мудирӣ шӯъбаи рӯзномаи «Ҳақиқати Ленинобод» (ҳоло «Ҳақиқати Суғд») буд.

Ҳамчунин дар шӯъбаи рӯзноманигории Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобочон Ғафуров ба донишҷуён сабақ додааст. Аз соли 1999 инҷониб ҳамчун мухбири махсуси нашрияи Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон - «Садои мардум» дар вилоят фаъолият дорад.

Ду маҷмӯаи бо номҳои «Атияти умр» (соли 1999) ва «Лолаи хуршед» (соли 2000) ба таърифи расидааст.

Аълоии фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Аълоии матбуоти Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

ОЁ МО МИЛЛАТПАРАСТЕМ?

Шеваи чархи ситамгар доимо очизкушист,
Алҳазар, эй дӯстон, аз душмани номарди мо.
Сайидо

1. Миллатпарастӣ маънои миллатчӣ будан надорад!

Рости гап, дар ин бора амиқ ҳарф задан барои зиёиёни тоҷик бегона гаштааст. Умумигӯӣ, жожхоиҳо, бо номи миллат тафохур карданҳо лак-лаканд. Ҳар нафаре, ки ба минбаре раҳ меёбад, ҳатман аз «гузаштаи пурифтихори миллат», «Рӯдакиву Сино», «худогоҳӣ», «худшиносӣ», «меҳанпарастӣ» ва ҳоказо ҳарф мезанад. Ин раванди норавою беҳосил афсӯс, ки чун заҳрпечак ҷомеаро фаро гирифтаву кайҳост ба дарди ҷомеа нофोरам гашта. Ин «опимон» ба қавле беамаланд ва боястӣ ин мафҳумҳои муқаддас чун Хуршеду Маҳ, Обу Ҳаво нақши муҳиме дар ҳар нафаси мо дошта бошанд. Агар аз Хуршед гармӣ ва оташ наояд, дунё сарду зулмат мегардад. Мисли ҳамин бояд, ки вожаи миллат дар ҳар қатраи хун, набзи ҷони ҳар фарди соҳиби миллату забон мудом ҷӯш бизанад! Ман фикр мекунам, ки миллатпарастӣ ҳаргиз маънии миллатчӣ будан надорад. Ба назари ман, душманони миллии мо ин вожа, яъне «миллатчӣ»-ро ончунон ба манфиати милли ва ғаразҳои маънавӣ, моддии худ хуб ба кор бурдаанд ва бо теғу яроқ ончунон моро тарсонида, дар зеҳну шуурамон ҷой додаанд, ки дигар дар тинатамон эҳсоси милли тавлид нагардад. Албатта, ин таъсири садсолаҳост ва камоли беақлӣ аст, агар насли имрӯзро гунаҳкор донем. Вале чаро мо дарси ибрат намегирем ва аз таърих сабақ намеомӯзем?

Алъон, ки дар дунёи муосир майли миллатгароии бисёр давлатҳо боло рафтааст, сари ин масъала мо бояд биандешем!

2.Миллатпарастӣ ва ё худпарастии давлатҳои абарқудрат

Тафохури миллӣ аз кучо боло мегирад? Давлатҳо ва миллатҳои абарқудрати ҷаҳон ва ё ба истилоҳ ҳокиму олитабор бо рафтору кирдорашон ба ин савол посух додаанд ва имрӯз дода истодаанд. Ин давлатҳо дар Замини муқаддас ба корҳои ношоиста, ҷангҳои ноадолатона, хиёнаткорихое даст мезананд ва аз ин фахр мекунанд, ки эшон бузурганду касе пишаки онҳоро пишт гуфта наметавонад. Чаро ИМА бо сиёсати хориҷии имрӯзааш нуқтаи назар ва ё манфиати касе, давлатеро ба эътибор намегирад? Бигирем ҷанги Ироқро. Ин қазия то ҳол ҳарчанд барои ИМА бебаророна идома дорад ва миллиардҳо доллар масраф мегардад, вале Қасри Сафед аз ин ҷанг даст кашидани нест. Америкоӣён, ки дар ИМА зиндагӣ доранд, аксаран тарафдори ин ҷанганд, зеро дар сари онҳо як фикр аст: кишварашон душманони миллиро мекубад, террористонро дар Ироқу Афғонистон маҳв месозад. Ин афкори ҷомеаи миллии америкоист ва онҳо аз ин фахр мекунанд, ки кишварашон бузург асту иқтидори бо душман мубориза бурдан ва ҳимояи озоишро ороиши шаҳрвандони худро дорад. Ин тафаккур барои ҷомеаи ИМА зарур аст ва онро, яъне он давлату миллатро муттаҳиду мутафохур месозад. Ба наздикӣ Исроил дар Фаластин куштори зиёди бегуноҳонро ба фарҷом расонид. Он қадар тазоҳуроту митингҳо, афкори ҷомеа алайҳи ин одамкушӣ баён гашта бошад ҳам, Исроил то он даме ба ҳадафаш нарасид, аз он даст накашид. Ин барои миллати яҳуди зарур буд ва ин миллат аз ин иқдомаш дар ақсои ҷаҳон сарашро болотар кард, на паст. Ин ҷо низ манфиати миллати худро андеша карданд. Онҳоро кӣ миллатчи гуфта метавонад? Гуфта тавонад ҳам, аз дасташ чизе намеояд ва ба ин гуфтаҳо яҳудиҳо парвоя ҳам намекунанд.

Солҳои охир боиси таассуф аст, ки эҳсосоти ғаразнокӣ миллӣ, миллатгарой (албатта, аз назари мо- М.А.) дар Федератсияи Россия ғолиб омадааст ва ин миллату ин давлат

низ дар сахнаи ҷаҳон бузургманишӣ дорад. Албатта, чуноне гуфтем, ин ба манфиати миллати рус аст, на ба манфиати давлатҳо ва ё миллатҳои дигар. Биёед, як назаре кунем. Русҳо дар ҷангҳо алайҳи чеченҳо, гурҷиҳо ғолибият ба даст оварданд, ки агар аввалӣ ба мустаҳкам гаштани якпорчагии Россия мусоидат карда бошад, дуввумӣ миллати русро муттаҳид ва сарбаланд намуд. Россия дар «ҷанг»-и иқтисодиаш бо Украина нишон дод, ки дар Аврупо дигарон аз вай дастнигариӣ бештар, ниёзмандӣ доранд ва Россия бояд мақоми шоистаеро дар ин минтақа молик бошад. Аз ин кирдорҳои Ҳукумати Россия русҳо оё розианд? Албатта ва ҳатто фахр ҳам мекунанд!

Кишвари ҳамсои мо Ўзбекистон низ аз ин кирдор истисно нест: дар Ўзбекистон ҳаммиллатҳои моро таҳқир мекунанд, фишору тазйиқҳо ба сари ҳар фарди тоҷик чун борон мерехт ва ҳоло низ ҳол чунин аст. Чаро? Ин ҳам як навъи боло бардоштани ғурури миллиашон! Имрӯз онҳо роҳҳоро бастаанд, барку газро бо ҳар баҳона намедиханд, ҳатто худнамоӣ карда, ба интиқоли барқе, ки аз Туркменистон тавассути марзашон бояд интиқол гардад, монеъ мешаванд. Аз ин ҳар фарди ўзбек меболад: мо бузургем ва мо метавонем дигарҳоро ба ду зону шинонем ва ҳоказо.

Неруи миллиро бояд тақвият дод. Дар ин ҷода талошҳои пайгиронаи Президенти мамлакат Эмомалӣ РАҲМОН бояд аз тарафи роҳбарони дигар, бахусус вазоратҳо, вилоятҳо ва шаҳру навоҳӣ ҳамаҷониба дастгирӣ ёбад.

3. Президент: «Хуни тоҷикӣ дорӣ», «Садкаи миллат шавӣ!»

Ин суҳанони Президентамон аст, ки мо борҳо дар ҷаласаҳои Ҳукумат шунидаем. Беҳуда Президенти мамлакат хуни дил хӯрда, ин суҳанонро намегуянд. Ба фикрам, имрӯз проблемаи миллату давлатро аз Президент дида, касе хубтар намедонад ва чун Президентамон ҷонсӯзтар барои миллату

давлат ва ояндаи он касе нест. Вагарна роҳбарони иддае аз вазоратҳо, вилояту шаҳру навоҳӣ Президентро, давлату миллати худро фиреб намедоданд.

Ғами кисаи худро хӯрдан, аз тақдири миллат бепарво будан, муқаддасоти миллиро пос надоштан дар ботини бархе роҳбарони сатҳи боло реша давонидааст. Дуздии моликият, қонунвайронкуниҳо, беадолатихоро асосан ашхоси мансабдор содир мекунанд ва ё сабабгори ин падидаҳои номатлубанд. Як бечора даҳ бор сари як масъала ба идора ва ё ташкилоте меояд, аммо касе аз масъулин ба додаш намерасад. Оё ин ҳама аз назари мардум пинҳон мемонад, оё мардум ин мавзӯро мавриди таҳлил ва гуфтугӯ қарор намедихад? Раиси вилояти Суғд Қоҳир Расулзода ҳам дар ҳар ҷаласаи васеи вилоятӣ рӯи рост аз бенангӣ, номуси миллии надоштани баъзе масъулон ҳарф зада, масъулро ба рафтори нек, доштани дасту дили пок, меҳанпарастӣ даъват мекунад. Вале бо ин сарзанишҳо он тафаккуре, ки солҳои сол дар ақли мардум, бахусус роҳбарони мо ташаккул ёфтааст, метавон барҳам зад?

4. Ҷанги шаҳрвандӣ-фоҷиаи миллат

Дар даврони тозаистиқлолӣ, яъне солҳои нахусти мустақилии кишвар, Тоҷикистони дар дуруҳа монда, ба ҷанги бародаркуш кашида шуд. Метавон ин ҷанги бемаъниро фоҷиаи миллат ном бурд, зеро аз рӯи нифоқу хусумат, завқу шуур тоҷик тоҷикро кушт, хонаи ҳаммиллати худро ба коми оташ зад, ҳатто ба ҳастии миллат ва давлат хатаре таҳдид кард. Хайрият ақли солим ғолиб омаду ҷанги бародаркуш хотима ёфт. Сари ин мавзӯ дигар чизе намегӯем, вале танҳо гуфтанием, ки ҷанги шаҳрвандӣ моро, миллати тоҷикро рӯҳафтода кард, дигарон ба мо бо чашми бад менигаристагӣ шуданд, душманони миллат ин фоҷиаи миллиамонро, ки ҳатто худашон аланга дода буданд, ба манофеи миллии ва сиёсии худ маккорона истифода карданд. Ва маҳз таҳқируниҳои

тоҷиконро дар Ёзбекистону Россия қанги шаҳрвандӣ мӯҷиб гардида. Чӣ илоҷ, ҳақиқат талх аст, аз он гурехтан нашоёд! Дар солҳои мавҷудияти СССР рӯирист ба таҳқири миллатҳо роҳ дода намешуд. Агар касе, ҳатто намояндагони бузургмиллатҳо ба таҳқир ва ё танқиди милли даст мезаданд, аз ҷониби ҷомеа саҳт муҳокима ва маҳкум мегаштанд. Ба ёдатон солҳои 90-уми асри XX, яъне даврони суқути СССР-ро биёред. Он солҳо падари миллатгароёни рус А.Солженитсин дар рӯзномаи «Литературная газета» мақолае дарҷ намуда, халқҳои Осиёи Миёна, аз ҷумла тоҷиконро ба «шикамбаи зиёдатӣ» ташбеҳ дода буд. Он замон бисёр олимону рӯзноманигорон зидди ин андеша мақолаҳо дарҷ намуда буданд. Баъдтар чӣ шуд ва ҳоло вазъ чӣ гуна аст? Аз телевизионҳои Россия рӯирист миллатҳои дигарро таҳқиру масҳара мекунанд, аз ҷумла тоҷиконро. Вале касе садо намебарорад ва баробари русҳо қоҳ-қоҳ зада меҳадад. Чунончӣ, шомӣ 23 январӣ соли 2009 ҳаҷвнигори рус Регина Дубовитская тариқи телевизиони «Россия» бо як суханаш ҳамаро «мафтун» кард: «Дар Москва як хонаро фурухта, аз Тоҷикистон як шаҳр харидан мумкин». Ё Михаил Задорнов аз ҳадд гузаронда буд. Ба қарибӣ ӯ дар баромадаш ба ин маънӣ изҳор дошт: «Оилаи тоҷик -ибора аз 10 нафар, ҳуҷра ба иҷора мегирад».

Ин бадбахтии миллат нест магар, ки ҳама зуҳуроти номатлубро ба он миллат нисбат медиҳанд.

5.Бунёди НБО-и «Роғун» миллатро неру мебахшад

Оре, миллатро бояд неру бахшид, ончунон ки гул бе об меҳушқад, инсон бе ғизои маънавӣ ва моддӣ маҳв мегардад, бе хуршед рӯз нест.

Тоҷикистон иқтидорҳои фаровон дорад, мо ҳам метавонем дар дохили кишварамон мусофирони бурунмарзӣ ё миллатҳои ғайрро тазйиқу таҳқир кунем. Аммо чуноне як нафар рӯзноманигор бамаврид таъкид дошт, дар дунё аз милисаҳои

Тоҷикистон дида, қобилтару меҳмонпараст милисае шояд набошад.

Боре ҳам надидаем, ки миллатҳои ғайр аз тарафи шаҳрвандони тоҷик таҳқир дида бошанд! Офарин ва ҳам офарин!

Бунёди НБО-и «Роғун» низ миллатро ҷаҳд бол хоҳад бахшид, неру, қуввату тавоноӣ хоҳад дод. Инро мо бояд ҳамагон дарк кунем ва то метавонем сарҷамъона дар бунёди ин НБО саҳм гузорем, зеро роҳи наҷоти миллат алҳол ҳамаин аст. Ҳатто месазад, ки ба рағми он «барқдуздон», ки Президенти мамлакат саҳт танқидашон кард, ҳамагон ба қадри ҳол аз музди меҳнатамон ба фонди ин соҳтмон гузаронем.

Ин маъниро ҳамаватанони бурунмарзии мо, ононе, ки бештар мавриди таъйиқҳо ва таҳқирҳо қарор мегиранд, хуб дарк кардаанд. Чунончӣ, дар шумораи 24 январи соли 2009 рӯзномаи «Садои мардум» номаи гурӯҳи тоҷикистониён ба Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дарҷ гардидааст, ки онҳо хостори саҳми амиқи молиявӣ гузоштан дар бунёди НБО-и «Роғун» кардаанд. Чӣ икдоми наҷибу шоистаи пайравӣ кардан.

Боқӣ андеша кун ва ҳиммат аз туст, эй ҳаммиллат.

ХУДОЙНАЗАРОВ МУҲАММАДЗОКИР МАМАДРОЗИҚОВИЧ (МУҲАММАД ЗОКИР)

29 августи соли 1962 дар ноҳияи Рӯдакӣ (собиқ Ленин) таваллуд шудааст. Маълумоташ олӣ. Соли 1989 факултаи филологияи руси Донишқадаи забонҳои Тоҷикистонро хатм намудааст.

Фаъолияти меҳнатиаш соли 1989 ба сифати омӯзгори фанни забон ва адабиёти рус дар Омӯзишгоҳи маданӣ-маърифатии Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон (воқеъ дар ноҳияи Рӯдакӣ) оғоз ёфтааст. Солҳои 1983-1985 дар сафи Қувваҳои Мусаллаҳи Иттиҳоди Шӯравӣ хизмат кардааст.

Солҳои 1990-1991 котиби озоди Кумитаи комсомолии ноҳияи Рӯдакӣ (собиқ Ленин), 1991-1994 омӯзгор, минбаъд муовини директор оид ба корҳои тарбиявии мактаби миёнаи рақами 14-и ноҳияи Ҳисор шуда кор кардааст.

Моҳи августи соли 1995 ба идораи навтасиси маҷаллаи «Истиқбол» ба кор даъват шуда, аввал ҳамчун хабарнигори махсус, минбаъд муовини сардабир оид ба корҳои тижоратӣ кор кардааст.

Моҳи феввали соли 2004 ба идораи рӯзномаи «Садои мардум» ба кор даъват шуд ва ҳамчун хабарнигори махсуси рӯзнома дар шаҳру ноҳияҳои тобегӣ марказ ба кор шурӯъ карда, то моҳи декабри соли 2011 дар ин вазифа фаъолият намуд. Аз моҳи декабри соли 2011 муовин ва аз моҳи июни соли 2012 вазифаи котиби масъулро ба зимма дорад.

Узви Иттифоқи журналистони Тоҷикистон, Аълоҷии матбуоти Ҷумҳурии Тоҷикистон аст.

БИРҶЯД РҶӢИ МАРҚАД БУТТАИ ГУЛ...

23-юми январи соли 2000 аз заминларзаи Шарора 20 сол сипарӣ гардид. Вале имрӯз мазори шаҳидон ба подачаро табдил ёфтааст.

Шарора он рӯз тӯй дошт. Тӯйи арӯсӣ. Шарораи хотираҳо Шарорае аз ёдҳо. Нишоне аз даҳшату мусибатҳо. Ҳама шодӣ дошт дар тӯйи ӯ. Дугонаҳояш ўро ҳалқавор печонда, зери садои мусиқии дилангез, рақсу бозӣ аз ҳучра берун оварданд. Янгааш Розия, ки имрӯз модари ӯст, аз тори сараш бўсид. Амакаш Ҳабибулло, ки имрӯз падари ӯст, даст ба дуо бардошт. Барояш бахти сафед орзу кард.

Паҳлуи домоди ҷавон, дар ихотаи дугонаҳо Шарора ба кӯча баромад. Ҳама шодӣ дошт. Ўн из. Вале дилаш каме хичил, озурда буд. Агар дар тӯйаш падару модар, бародаронаш имрӯз хузур медоштанд, олам дар назараш ранги дигар мегирифт. Вале эшон дар паҳлуаш нестанд. На чандон дур, дар болои шаҳрак ба хоби абадӣ рафтаанд...

Фоҷиае, ки бист сол пеш ба сари сокинони шаҳраки Шарораи ноҳияи Ҳисор омад, на танҳо тоҷикистониён, балки мардуми аксар кишварҳои сайёра аз он огоҳӣ ёфтанд. Ва ҳудро ғамшарикӣ мардуми тоҷик донистанд.

Ба ҷои ҳодиса комиссияи ҳукумати ташриф овард. Дар ибтидо хоستانд аз тағи ҳок ҷасадҳои ҳалокшудагонро кашиди бароранд. Лек ҳини кофтан имкони пурра баровардани ҷасадҳо набуд. Бештар узвҳои ҷудогонаи бадани инсониро пайдо мекарданд ҷӯяндагон. Пас бо таклифи қозии вақти мусулмонони Тоҷикистон ҳоҷи Акбар Тӯраҷонзода қарор шуд ҷасадҳо зери ҳок тавре мондаанд, ба хоби абадӣ раванд. Ҳамин тавр ҳам шуд. Дар муддати кӯтоҳ гирди мазори шаҳидон, як қисм хонаҳои барҷомонда, фермаи чорводорӣ бо говдӯшону чорвоаш зери ҳок монда, бо плитаҳои бетонӣ девор гирифта шуд.

Мазори шаҳидон осорхона эълон гардид. Осорхонаи кушода дар рӯи замин. Паҳлуи мазор бошад, лавҳаи хотира сохтанд. Лавҳаи оҳанин. Дар як канори он санги хоро гузошта, ба хотири шаҳидон чанд сатр навиштанд. Дар атроф дарахтҳои сӯзанбарг шинонда, курсиҳо гузоштанд. Роҳравҳо бунёд намуданд, то ин ки зиёраткунандагон омада, зери сояи дарахтон рӯи курсиҳо дам гиранд. Ба хотири шаҳидон дуо хонанд, онҳоро ба ёд оранд.

Барои оилаҳои зиндамонда, дар ҷои дигар манзил сохта, онҳоро аз дохили мазори шаҳидон кӯчонданд. Ин гуна амал низ баҳри сокинони деҳаи Оққули боло, ки чун шаҳраки Шарора зарар дида буд, ба сомон расонида шуд.

Вазъи имрӯзаи оромгоҳи шаҳидони заминларзаи Шарора ба чӣ ҳол аст? Бо мақсади огоҳӣ ёфтан озими шаҳраки Шарора шудем. Аз марказ ба қисмати болоии шаҳрак, ки мазор он ҷо воқеъ аст, пой пиёда равон гаштем. Аз паҳлуи девори бетонии мазор гузашта, ба роҳи калон баромадем. Чанд ҷойи девор сӯрох буд. Як нафар аз ҳамроҳонамон гуфт, ки мардум сӯрохҳоро махсус кардаанд, то чорвояшонро даруни мазор ронда, чаронанд.

Ба роҳи калони мошингарди Ҳисор-Душанбе баромада, ҷониби даромадгоҳи мазор роҳ гирифтем. Назди даромадгоҳи мазор ҷавонеро дидем, ки нияти даруни мазор даромадан дошт. Ҳамроҳамон ўро дида, хушҳол гашт:

-Ана, роҳбалади мо ба пой худаш омад, - гуфт вай. - Қорамон осон мешавад. Ин кас Холмурод, тағои Шарора.

Якҷоя ворида мазор гаштем. Бо мурури вақт даруни мазор дарахтон рӯида калон шудаанд. Асосан дарахтони сояфкани сиёҳбед. Чанд адад дарахтро буридаанд. Ҳамроҳи Холмурод мазорро аз назар мегузаронем. Сараввал ў моро ба назди санги ёдгории меорад. Санг болои теппаи хок, ки поёнаш нишебист, устувор шудааст. Танаи санг номи чанд нафар сабт ёфтааст.

-Ин ҷо хонаи волидони Шарора вучуд дошт,- сӯи санг ишоракунон меғӯяд Холмурод Баротов. - Акнун ҳамаашон зери хок хобанд. Ғайри Шарора. Вақте ки сафедии рӯз фаро расид,

ҳама барои дарёфти наздикону пайвандони хеш шитофтанд. Лекин ҳама чоро ҳок пӯшонда буд. Дар ҷои хонаи ободи апаам теппаи хокро диданд. Ана ҳамин теппае, ки ҳоло наздаш истодаем. Ҳама чӣ кор карданро намедонистем. Дар поёни теппаи хоки дар ҷои хонаи апаам пайдошуда, ҳайрон ашк аз чашмонам мерехт. Ногоҳ аз зери ҳок овози гиряи тифл ба гӯши ҳама расид. Гӯё ҷараёни барқ ба ҷисмам таъсир кард. Ба худ омада, каландро ба даст гирифтам. Ҳамроҳи дигарон ба кандани ҳок даромадам. Хоки лойолуд мулоим, канданаш осон буд. Пас аз фурсате як плитаи бетонӣ пайдо шуд, ки овоз аз пушти он мебаромад. Болои плита боз як плитаи дигар меҳобид. Дарҳол аз ду тарафи плитаи якум хокро дур кардем. Миёни плитаҳо тарқише пайдо гашт. Тарқишро аз хоки лойолуд тоза ва гаҳвораро пайдо намудем. Дарунаш тифли шашрӯзаи апаам гиря дошт.

Холмурод аз нақл бозистод. Гиря гулӯгираш карду охи бадард кашид. Таклиф намуд аз вазъи мазори шаҳидон ҳамроҳаш дидан намоем. Бо пайроҳае, миёни теппачаҳо ба поён роҳ гирифтем. Ҳар ҷо - ҳар ҷо қабрҳо ба назар мерасид.

-Инҳо қабр нестанд, - фаҳмонд Холмурод.- Хешону пайвандони нафарони тағи хокмонда сохтаанд. То дигарон бидонанд, ки ин ҷо одамон хобанду аз болояшон гаштугузор накунанд.

Ба поёни мазор расида, назди девори бетонӣ қарор гирифтем. Пушти девор одамон истиқомат доранд. Аз девори мазор истифода бурда, пушти он ҳар гуна иморат сохтаанд. Чанд ҷои девор сӯрох, ҷониби мазор даричаҳо ба назар мерасид. Даруни мазор бошад, барои бунёди манзил қитъаҳои заминро тахту ҳамвор ва ниҳол шинондаанд.

Аз назди даричаҳо болои теппаҳои мазор пайроҳа сохтаанд, сокинони гирду атроф. Роҳбаладамон ҷонибе ишора кард. Манзараи хузнангезе ба назар расид. Ахлоту хокистари зиёде ба чашм намуд.

-Ба ҳаёлам ин мардум умуман дил надоранд, - бо таассуф гуфт Холмурод Баротов.

Пас ҷониби яке аз ҳавлиҳои даричадор овоз дод. Ҷавоне рӯи ҳавлӣ пайдо гашт. Холмурод ба ҷавон фаҳмонд, ки майли дидани соҳибони хонаро дорем. Ҷавон аз нав дохили бинои истиқоматӣ шуд. Мӯйсафедде асо ба даст рӯи ҳавлӣ баромад. Аз дарича берун шуда, бо азобе болои теппаҳо, назди мо роҳ гирифт. Маълум шуд, ки ӯ Шариф Мирон ном дошта, чор сол пеш ба ин ҷо кӯчида омадааст. Хонаро аз кӣ харидааст, дар ёдаш нест. Чун дар бораи дарича кушодану ба партовгоҳ табдил додани як гӯшаи мазори шаҳидон ҳарф задем, худро тавре вонамуд кард, ки аз ин корҳо умуман хабар надорад. Дар ҳоле ки нафаре умрида, зоҳиран тақводор мисли бобои Шариф чунин амалҳои ношоам, беҳурматино нисбати шаҳидон раво бинад, пас аз дигарон чӣ ҷойи ғила?

Бо дили озурда, хоҳири парешон аз пеши мӯйсафеди Шариф дур мешавем. Роҳравон Холмурод ба пастие ишора мекунад, ки он ҷо оҳани зиёд хоҳидааст.

-Ин трактори пуриқтидоре буд, - нақл мекунад ӯ. - Дар болои теппаҳо меистод. Ҳамроҳи хок лағжида ба ин ҷо омад. Он вақт имкон буд тракторро бардошта гиранд. Аммо ин корро накарданд. Ба хоҳири арвоҳи шаҳидони ин ҷо хуфта. Трактор наппа-нав буд. Акнун чиро мебинед? Чанд оҳанпора. Мурдаҳоро зерӣ по карда, мисли лошаҳӯрон тамоми қисмҳояшро қанда бурданд. Дигарон не, мардуми гирду атроф.

Вай ҳамчунин нақл кард, ки соли ҷанги шаҳрвандӣ силоҳбадастон ба ҷӣ корҳое, ки даст назаданд. Қатлу ғорат, таҷовуз, кашида гирифтани молу ҷиҳози мардум, хароб намудани иншооти гуногун қатрае аз баҳри сиёҳкориҳои эшон буд. Вале нафаре аз онҳо ба мазори шаҳидони Шарора наздик нашуд. Ҳол он ки чизи бурдан ҳисоб нашошт. Шифер, тахта, дару тирезаҳои хонаҳои осебдида. Ба хоҳири шаҳидони мазор ҳатто ҳасеро беҷо накарданд. Ҳама кор баъд сурат гирифт.

Бо пайроҳаи барфолуд боз ба ҷои аввала бармегардем. Яъне, назди санги ёдгори ба хоҳири волидони Шарора. Аз ин ҷо мазор хеле хуб мушоҳида мегардад. Мо 28 хонаро ҳисоб карда баромадем. Хонаҳои, ки замоне соҳибонашон кӯчондаю

соҳиби манзили дигар шуданд. Истиқомат ин ҷо мамнӯъ эълон шуда буд. Вале имрӯз дар ин биноҳо одамон истиқомат доранд. Бо иҷозати кӣ?

Ба хонаи канора, ки атрофаш панчара гирифта шудааст, наздик мешавем. Соҳибони манзилро овоз медиҳем. Марде ҷониби мо ба баландӣ раҳсипор мешавад. Пас аз саломуалейк ва ҳолпурсӣ ному насабашро пурсон мешавем. Вай Мирзомурад Каримов ном дошта, чанд сол пеш аз мавзеи Обигарм ба ин ҷо омадааст.

Тамоми ҳуҷҷатҳои лозимаро дорад. Сертификати замин, шиносномаи техникии манзил ва ғайра. Бо мӯҳру имзо. Ҳуҷҷатҳоро аз назар гузаронда ҳайрон мондем. Тамоми шахсони ба ҳуҷҷатҳои М.Каримов имзою мӯҳргузошта хуб медонанд, ки дар ин мавзеъ бунёди манзили истиқоматӣ манъ аст. Вале ин корро раво дидаанд. Бо кадом сабаб ва дар кадом асос? Бигузор муаммои ин масъаларо идораҳои танобкаш ошкор созанд.

Аз Мирзомурад Каримов пурсон мешавем, ки даруни мазор чӣ тавр истиқомат дорад? Ҳангоми хоб худро нороҳат ҳис намекунад?

-Э, дар ҷойи мо як ғуристони кӯҳна буд, кофтанд, устухонҳо баромад. Лекин хона сохтанд. Ҳеҷ гап нашуд, - чунин ҷавоб шунидем аз ӯ.

Дар паҳлуи М.Каримов инчунин мулло ва ҳоҷие хона сохтаанд. Яқинан ҳар се худро мусулмони комил меҳисобанд. Лек нороҳат намудани рӯҳи гузаштагон, беҳурматӣ нисбати эшон магар далолат аз мусулмонист?

Аз дохили мазори шаҳидон берун мешавем. Роҳбаладамон Холмурад ба паҳлуи девори мазор ишоракунон меғӯяд:

-Ин ҷо айвони болопӯшидаи дарозе вучуд дошт. Барои зиёраткунандагон. Батамом канда бурданд. Ҳарчанд кобед, ягон нишоне аз он намеёбед. Аз он тарафи роҳ дарахтонро мебинед, ки ҳангоми обод намудани мазор шинонда буданд. Понздаҳтояшро буриданд. Ҳамааш ниҳоли сабз. Аз сардори

шӯъбаи ҳифзи муҳити зисти ноҳия Насрулло Маҳмадалиев сабаб пурсон шудам. Гуфт, ки ин кор бо иҷозати ман сурат гирифтааст.

Канори роҳи мошингард қадамзанон девори мазорро пас гузошта, ба назди лавҳаи хотираи шаҳидон расидем. Ҷойи хеле зебо, аммо ба гӯшаи фаромӯшӣ афтода. Атроф ифлос, аз нишастгоҳҳо нишоне нест. Дарахтон бе нигоҳубин. Маълум, ки мансабдорони Ҷамоати шаҳрак ва ноҳия аз ин мавзеъ хеле кам хабар мегиранд.

Лавҳаи хотира паҳлуи девори мазор бунёд ёфтааст. Даруни девор бошад, фермаи говҳои дӯшо вучуд дошт. Чанд адад плитаҳои бетони деворро канда бурдаанд. Ва мо ба дарун назар меафканем. Замини тахту ҳамвор ба назар мерасаду халос. Бисту се нафар говдӯшзанону духтарон ҳамроҳи чорво дар он субҳи козиб, ин ҷо зери хок монданд.

Боз каме роҳ гашта, ба қисмати поёнии мазор мерасем. Ин ҷо деворҳои бетони аз ҷойи пешина гирифта, хеле ба дарун гузоштаанд. Ду оила дар ин замин манзили истиқоматӣ бунёд кардаанд. Тавре роҳбаладамон Холмурод Баротов нақл кард, ин ҷо як айвони болопӯшидаи ферма беосеб вучуд доштааст. Ҳамаашро канда, бурдаанд. Танҳо таҳкурсии бетони ба назар мерасиду халос.

Аз дидаю мушоҳидаҳо маълум гардид, ки дар шаҳраки Шарора манзилсозӣ босуръат идома дорад. Кучое, ки хоҳанд, месозанд. Масалан, паҳлуи мазори шаҳидон, дар замини обӣ чанд хонаи навсохтро дидем, ки ба бунёди онҳо ҳатто як сол нашудааст. Ва боз сохтмони манзили бешумор идома дорад дар ин ҷо.

Пас аз дидани вазъи ҳузнангези мазор озими маркази шаҳрак шудем. Дар Ҷамоати шаҳрак раиси онро пайдо карда натавонистем. Ба гуфти муовин Малика Маҳмадова раис дар беморхона бистарӣ будааст. Пас сабаби ба гӯшаи фаромӯшӣ афтидани мазор ва дар он ҷо манзил сохтани мардумро аз вай пурсон шудем. Вай бошад, гуноҳро ба гардани кормандони Кумитаи заминсозии ноҳия ва муҳандиси заминсози Ҷамоати

шаҳрак Холбӣ Юсуфова бор намуд. Гуё маҳз онҳо масъалаи бунёди манзилро ҳал ва шиносномаи техникии манзилро медиҳанд. Вале М. Маҳмадова иқрор нашуд, ки шиносномаи техникии манзил, баъди бо сертификати ҳуқуқи истифодаи замин таъмин шудани шаҳрванд дода мешавад. Сертификати ҳуқуқи истифодаи заминро пас аз баровардани қарори Ҷамоати шаҳрак ба ниёзмандон медиҳанд. Дар зер қарор бошад, имзои раис ё муовини ӯ ҳатман гузошта мешавад. Пас ин ҷо кӣ гунаҳгор аст?

Дар ҷаласаи Ҷамоати шаҳраки Шарора имом-хатиби масҷиди ҷомеи шаҳрак ҳоҷӣ Сайвалӣ масъалаи қайд намудани бистсолагии фоҷиаи Шарора ва обод намудани мазори шаҳидонро меҳаҳад ба миён гузорад. Вале роҳбари дастгоҳи Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии ноҳияи Ҳисор Бобосафар Шарифов ба ӯ ҳатто имкони сухан гуфтан намедиҳад. Мабодо дар мазори шаҳидон қатори дигарон ҳешону наздикон, пайвандони роҳбарони ноҳияи Ҳисор ва шаҳраки Шарора хуфта бошанд, пас чунин бепарвой, сангдилиро нисбати эшон раво медида бошанд?

Боре як дӯстамон аз хотироташ бобати зиёрати деҳаи Хатини кишвари Белорус ҳикоят кард. Деҳаро замони ҷанги дуҷуми ҷаҳонӣ фашистон батамом валангор сохта, сокинонашро зинда оташ заданд. Деҳа имрӯз осорхона аст. Дар ҳавои кушод. Тавре дӯстамон нақл кард, Хатин чунон тозаю озода аст, ки ҳаваси кас меояд. Ҳама ҷо гулпӯш. Дар мо - чӣ? Мазори шаҳидони Шарора имрӯз ба подачаро табдил ёфтааст. Ва андак саҳлангории дигар, мардум тайёранд болои хуфтагони мазор манзил бисозанд. Ин аст қадрдони мо.

... Шарораро таклифи ба мошин нишастан намуданд. Вай лаҳзае ба болои шаҳрак, ҷониби мазори шаҳидон дида дӯхт. Хаёлан бо волидони он ҷо хуфтааш дар гуфтугӯ шуд. Аз эшон фотиҳа хост ва хайрухуш намуд. Пасон ба мошин нишаст.

БЕРДИЕВА ГУЛРҶ БОЕВНА

Бердиева Гулрӯ Боевна 10 сентябри соли 1963 дар деҳоти Роҳати ноҳияи Рӯдакӣ (собиқ ноҳияи Ленин) таваллуд ёфта, соли 1980 баъдаз хатми мактаби миёнаи рақами 88-и ба номи Аҳмади Дониш дар Комбинати абрешими шаҳри Душанбе ба сифати ресанда ба кор шурӯъ менамояд. Солҳои 1997 - 1998 дар кӯдакистони №79-и шаҳри Душанбе мураббӣ шуда кор мекунад. Тӯли солҳои 1998 - 1999 дар Радиои Тоҷикистон, 1999 - 2005 дар рӯзномаи «Ҷумҳурият», аз соли 2005 то ҳол дар нашрияи Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон - рӯзномаи «Садои мардум» ифои вазифа менамояд.

Ҷ соли 1999 Коллеҷи омӯзгории шаҳри Душанбе ва соли 2005 факултаи журналистикаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистонро хатм намуда, Аълоии матбуоти Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

*Ҳар як тоҷику тоҷикистонӣ бояд ба
қадри давлатдории имрӯзаи худ расад.*

Э. РАҲМОНОВ

КОШОНАИ МЕҲР

Гузориш аз хонаи бачагони рақами 2-и шаҳри Душанбе

*Ватани ман ҷони ман,
Ҳам нури чашмони ман,
Оғӯши дилрабоят,
Қуввати дармони ман...*

Вақте ки ин мисраъҳоро аз забони кӯдаки маъсум Фирӯз Забирови хурдакак мешунавӣ, аз саргузашти талхи ин тифлак ва хоҳараку додаракаш огаҳ мешавӣ, пеши назар беихтиёр ҷанги бемаънии шаҳрвандӣ бо ҳама ваҳшониенташ ҷилвагар мешавад. Агар ин ҷанг намебуд, шояд Фирӯзу хоҳарчаву додаракаш ятим намонданд. Дар ин ҷанг, ки ба сари мардуми мо чӣ балоҳое наовард, чӣ қадар модарон бе фарзанд, занҳо бе шавҳар, чӣ қадар тифлакон ятим монданд.

Бале, тифлақони ятиммонда, бесаробон, вале ба чунин гуфтан забони кас намегардад, зеро ин тифлақони имрӯз чашм ба роҳи падару модар чор ояндаи ҷомеаи мо мебошанд. Мо бояд ба ҳар душворӣ ҳам бошад, имрӯз аз ақли солим кор бигирем, дар ҳар ҳолат ба ин тифлақони маъсум ғамхору мададгор бошем. Дар Эъломияи ҷаҳонии ҳуқуқи башар ҳам омадааст: **«Модарон ва кӯдакон ба васојату кӯмак ҳақ доранд. Ҳамаи кӯдаконе, ки дар ақди никоҳ ва ё берун аз он таваллуд шудаанд, бояд аз ҳимояти иҷтимоӣ яқсон бархӯрдор бошанд».**

Гарчанде дар ҷумҳуриямон вазъи иқтисодӣ чандон хуб набошад ҳам, ҳастанд инсонҳои наҷибе, ки ба тифлақони бесарпаноҳу ятим дасти меҳру шафқат дароз намуда, ба онҳо

ҳиссу ёди модариашонро адо мекунанд. Ҳангоми ба хонаи бачагони рақами 2 ворид шудан ва шиносӣ бо аҳволи 47 нафар кӯдакони аз навзод то чаҳорсола ман бо духтарону занони аёлманду солоре вохӯрдӣ, ки қору заҳмату пешаи онҳо лоиқӣ аҳсан мебошад. Маро ҳамшираи калони шафқати хонаи ятимон Мукаррама Мирзоева хуш пазириро намуда, бо вазъи буду боши тифлакони шинос намуд. Дохили ҳуҷраҳои ҳам ҷои хоб ва сайругашти кӯдакони тозаву озода буд. Апаи Мукаррама 13 соли умри бобаракаташро сарфи навозишу табобати чунин тифлакони кардааст. Ин зан худ модар аст, бар замми он модари модарон аст. Ҳамроҳи сардухтури хонаи бачагон Муборак Сафаралиева Абдурахмонова ба 12 нафар занону духтарони ҷавон, ки аз паи нигоҳубин, табобати тифлаконианд, сарварӣ мекунад. Ба парастории кӯдакони, инчунин ҳафт нафар хоҳарони шафқат низ машғуланд, ки ҳамаашон соҳиби маълумоти олӣ ё миёнаи касбианд.

-Шароити кӯдакони хуб аст, ҷойҳои хоби бароҳат, се вақт ӯрокаи серғизо ва мувофиқ ба синну солашон ҳама гуна бозичаҳо мерасанд. Аз дорувор танқисӣ намекашанд. Ташкилоту созмони хайрхоҳ ба онҳо доруро сари вақт медиҳанд. Аз дорухонаи рақами 404-и шаҳри Душанбе бо дархост доруҳо расонда мешаванд. Вале ҳамон тавр, ки апаи Мукаррама изҳор кард, ӯ аз як чиз ризо нест.

- Мебинем, ки бисёр занҳо бо тифлакони ширхораву хурдсоли парпеч сари кӯчаҳо ба талбидан дасти тамаъ дароз мекунанд, - меӯяд апаи Мукаррама. - Вале аз ҷӣ бошад кӯдаконашонро ба мо намедиҳанд, ки тарбия, табобат ва калон карда, бозпас ба худашон диҳем. Чунки дар хонаи бачагони мо ҳамаи шароитҳо ҳаст. Ояндаи ҷомеа ба насли солими он зич вобаста аст. Мо дар симои ин тифлакони, ки имрӯз дар паноҳи давлати тозаистиклоламон калон мешаванд, ояндаи худро тасаввур мекунем...

Вақте воридаи гурӯҳи аз ҳама хурдсоли он даргоҳ шудам, маро ҷавонзани зебо бо лабони пуртабассуми моил ба

шафқати модари мураббӣ Раҷабгул Боронова хурсанд намуд. Дар дасти ӯ Нодирабону Бангиеваи шашмоҳа бо чашмакони ялақосӣ сӯям менигарист, меҳр мечуст. Бояд гуфт, ки Нодирабону тифли навзоди волидайнӣ нобиноӣ ҳисорӣ буда, пеш аз ӯ низ фарзандони он оила ин ҷо парвариш ёфтанд. Дунёро бинед, ҳам волидайнӣ нобино ва давоми насли онҳо ҳама дар паноҳи давлатанд ва мо, бояд шукргузори он бошем, ки чунин давлату давлатдорӣ дорем, ба қадри некиҳои он бирасем. Аз ҳама муҳимаш шафқату ғамхории модаронаи мураббӣ дар паноҳи давлат ҳаст. Онҳо барои рӯҳияи солим ба воя расидани ин наврасон тамоми тadbирҳои заруриро меандешанд.

Вақте ки Елена Максимоваи хурдакӣ бо лафзи ширини кӯдакона ба забони тоҷикӣ:

Меҳмонакон ассалом,

Хурду калон ассалом, - меғӯяд, хоҳ-нохоҳ таваҷҷуҳи ҳар бинанда ва шунавандаро ба худ ҷалб хоҳад кард. Пас маълум мешавад, ки мураббии онҳо Наргис Мӯйинова барои тарбияи интернатсионaлии тифлакони гурӯҳаш саъй кардааст ва муваффақ ҳам шудааст.

Ман, ки лаҳзае чанд дар муҳити ятимакон будам, он кадр ба андеша рафтам, ки роҳи бурунрафт аз он кошонаи меҳрро қариб фаромӯш кунам. Ба онҳое, ки дили бузурги пурмеҳри модарӣ доранд, ҳазор аҳсан. Дар ҳақиқат кор дар ин даргоҳ бо вучуди душвору тоқатфарсо будан, басо пурифтихору сӯтуданист. Ба онҳо барори кор меҳоҳам.

ҲАБИБУЛЛОЕВА ФИРЌЗА ҲАКИМҶОНОВНА

Ҳабибуллоева Фирўза Ҳақимҷоновна 20 майи соли 1985 дар ноҳияи Вахш таваллуд шудааст. Таҳсилоти миёнаро дар мактаби миёнаи № 89-и ноҳияи Синои шаҳри Душанбе гирифтааст. Маълумоташ олӣ. Соли 2008 факултаи журналистика ва тарҷумонии Донишгоҳи давлатии миллии Тоҷикистон (ҳоло ДМТ)-ро хатм кардааст.

Аз соли 2008 инҷониб дар нашрияи Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон - рӯзномаи «Садои мардум» ба ҳайси хабарнигори шӯъбаи номаҳор, ахбор, муносибатҳои байнипарлумонӣ ва робита бо ҷомеа фаъолият дорад.

Узви Иттифоқи журналистони Тоҷикистон мебошад.

БАСО ДУХТАР, КИ СОҲИБТОҶ ГАРДАД...

Замоне, ки Парчами Ҷумҳурии Тоҷикистон баланд мегардид, дили Мавзуна ба тапиш даромад. Вучудаширо як ҳиссиёти гуворое фаро гирифт. Симои ҳамватанонаш, ки ба ифтихораш рост истода, қарсақ мезаданд, пеши чашмонаш хира-хира менамуд...

Мавзуна Чориева - дастпарвари Муассисаи давлатии «Мақтаб-интернати ҷумҳуриявии таҳсилоти умумии тамоюли варзишии

ба номи Иброҳим Ҳасанов» дар Мусобиқаи VII қаҳрамони ҷаҳон оид ба бокс миёни занон, ки дар шаҳри Хуан Дауи Ҷумҳурии Халқии Хитой баргузор шуд, бо гирифтани ҷойи сеюм сазовори медали биринҷӣ гардида, қатори дигар варзишгардухтарони беҳтарини қитъаи Осиё ба Бозиҳои XXX тобистонаи олимпи Лондон-2012 роҳат гирифт. Ин шарафи бузург буд ҳам барои ӯ ва ҳам барои ҳамватанонаш. Аммо ҳуди ӯ аз ин бурд чандон қаноатманд набуд.

- Агар ками дигар кӯшиш мекардам, шояд ҷойи аввал ё ҷойи дуввум насибам мешуд, - аз дил мегузаронд ӯ.

- Ҳеҷ гап не, - тасалли меоданд ӯро ҳамсафаронаш, санҷиши ҷиддӣ дар пеш аст. Рӯҳафтадагиро як тараф мону ба Бозиҳои XXX тобистонаи олимпи Лондон-2012 омода шав. Ту бояд шукр кунӣ, ки чунин шараф насибат шудааст...

Ба варзиш машғул шудани Мавзунаро ҳидояту роҳнамоии падараш Ғоибназар (рӯҳаш шод бод), ки худ дар ҷавонӣ паҳлавони номдор буд, сабаб шудааст. Ҳанӯз панҷсола буд,

ки дар тӯю маъракаҳои деҳ бо ҳидояти падараш ба майдон баромада, бо писарчаҳои ҳамсинну солаш гӯшті мегирифт ва аксар вақт ғолиб мешуд. Дар чунин мавридҳо писарчаҳои мағлубшуда ба пичингу кинояи калонсолон тоб наоварда, инони ихтиёр аз даст медоданд ва ҳунгосзанон ғия мекарданд. Ба назари онҳо аз дасти духтарчае шикаст хӯрдан шармандагӣ буд.

Дертар Мавзуна ба бокс майлу рағбат пайдо кард. Ҳарчанд ба ин намуди варзиш машғул шудани духтар, хусусан духтари тоҷик, ба назар ғайриоддӣ намоён ҳам, падараш монеъ нашуд. Балки падараш устои аввалинаш буд.

Мураббии дигараш дар шаҳри Кӯлоб Носир Азимов ҳанӯз аз рӯзҳои аввал дар симои ин варзишгардухтар қаҳрамони ояндаро медид. Барои ӯ маҳз риштаи боксро интихоб кардани Мавзуна худ қаҳрамони буд. Аз ин рӯ, бо ӯ аз рӯзҳои аввали ба тамрингоҳ омаданаш ҷиддӣ машғул шуд. Ҷаҳду талош, азми қавии ҳуди Мавзуна ва хизмати мураббии аввалинаш буд, ки оғишта-оғишта ва зина ба зина маҳораташ сайқал ёфта, дар мусобиқаҳои сатҳҳои гуногуни ҷумҳурии ширкат меварзидагӣ шуд.

- Падари бузургворам, рӯҳаш шод бод, дар аксар мусобиқаҳо ҳамроҳам буданд. Гоҳи шикаст маро дилбардорӣ ва рӯҳбаланд сохта, гоҳи ғолиб омаданам баробарам хурсандӣ менамуданд, - мегӯяд Мавзуна ва чанд лаҳза сукут меварзад. Дар чеҳрааш нишонаи ҳузн намоён мешавад. Албатта, аз даст додани падар кори осон нест. Хоса барои духтар. Бале, ҳарчанд ки Мавзуна иродаи қавии мардонро соҳиб гашта бошад ҳам, қалби ҳассосу нозуки духтаронаашро тағйир дода наметавонад.

- Соли 2010, - идома медиҳад ӯ, - барои ширкат намудан дар як мусобиқаи бонуфуз омодагӣ мегирифтам. Мисли ҳамешагӣ падарам маро ҳамроҳӣ мекард. Ӯ хеле хушҳол буд, орзу дошт, ки ғолибияти духтарашро дар ин мусобиқа бо ҷашмони хеш бубинад. Вале, афсӯс, сад афсӯс, ки ба орзуаш нарасид, риштаи умраш дар Россия қанда шуд. Ман ӯро худам ба зодгоҳ овардам. Мавзуна охи бадарде кашид ва нигоҳашро

аз ман гурезонд. Баъди чанде аз ҷой ҷаҳида хест ва панҷ-шаш мушти пайдарҳаме ба ҳалтаи чармини овезон зада, аз назди ман дур шуд. Шояд нахост, ки ашки чашмонашро бубинам...

Соли 2011, вақте ки Мавзуна Чориеваро бо сабаби ба бемории эхинококк гирифтор шуданаш ҷарроҳӣ карданд, ҳеҷ кас гумон надошт, ки ӯ аз нав ба майдон мебарояд. Вале иродаи мустаҳкам ва азми қавии ӯ имкон доданд, ки баъди шифо ёфтан боз майдондорӣ кунад. Акнун Мавзуна ифтихори миллат, Устои варзиши дараҷаи байналмилалӣ, узви тими мунтахаби Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба бокс аст.

Дастовардҳои варзишии зиёде дорад. Барои тамоми дастовардҳои ӯро дар мусобиқаҳои дохилиҷумҳуриявӣ ва хориҷ аз он номбар кардан саҳифаҳои зиёдеро пур бояд кард. Бо вуҷуди ин, чанде аз дастовардҳои сатҳҳои гуногуни ҷаҳониашро меҳоҷам ёдовар шавам. Аз ҷумла ӯ соли 2010 дар шаҳри Алмаатои Ҷумҳурии Қазоқистон дар мусобиқаи қаҳрамонии Осиё иштирок намуда, ҷойи якум ва медали тилло, соли 2012 дар шаҳри Улан-Батори Мугулистон зимни ширкат дар мусобиқаи қаҳрамонии дигари Осиё ҷойи дуввум ва медали нуқраро соҳиб гардидааст.

Мусобиқаи VII қаҳрамонии ҷаҳон оид ба бокс миёни занон соли 2012 дар Ҷумҳурии Халқии Хитой бошад, шўҳрати ин духтари тоҷикро боз ҳам болотар бурд. Тавре ёдовар шуда будем, ин тоҷикдухтари қаҳрамон дар мусобиқаи мазкур миёни варзишгарони 90 мамлакати дунё ба гирифтани ҷойи сеюм ва медали биринҷӣ сазовор доништа шуд.

Мавзуна Чориева, ки ҳамагӣ 19 сол дорад, алҳол донишҷӯи курси дуввуми Донишқадаи тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон ба номи Сайидмўъмин Раҳимов мебошад ва таҳти роҳбарии Мураббии шоистаи Ҷумҳурии Тоҷикистон Шамсиев Мирзо Каримович ба Бозиҳои XXX тобистонаи олимпи Лондон-2012 омодагӣ мебинад. ӯ аз миёни варзишгардехтарони тоҷик нахустин нафарест, ки дар риштаи бокс Тоҷикистонро дар бозиҳои олимпи мазкур муаррифӣ менамояд. Мо ба ӯ барору комёбӣ меҳоҷем.

«Садои мардум», №74-75(2901-2902) аз 16 июни соли 2012

АБДУЛВОҲИДОВА ШАРОФАТ БОБОҶОНОВА

18 ноябри соли 1988 дар шаҳри Кӯлоб дар оилаи хизматчи ба дунё омадааст. Солҳои 2005-2010 дар шӯъбаи рӯзманигории факултаи филологияи Донишгоҳи (славянии) Тоҷикистону Россия таҳсил кардааст.

Солҳои 2009-2011 ба сифати муҳаррири идораи барномаҳои фарҳангии фарогатӣ дар «Симои мустақили Тоҷикистон» (СМТ) ифои вазифа намуда, солҳои 2011-2012 дар КВД Комплекси таъбу нашри «Шарқи озод» ҳамчун мусахҳеҳ фаъолият кард.

Айни замон хабарнигори шӯъбаи сохтори давлатӣ, қонунгузори ва тартиботи ҳуқуқии рӯзномаи «Садои мардум» мебошад.

ПАРВИЗ ҲАТМАН БО МЕДАЛ БАРМЕГАРДАД

Моҳи феввали соли 1882 аввалин шуда, дар Япония Дзигоро Кано бо якчанд шогирдони худ мактаби хусусӣ кушод ва онро дзю-до номгузорӣ кард. Маънии дзю-наrm, маҳин ва до бошад, тарзи дурусти худро ба даст гирифтан аст.

Ин намуди гӯштии ҳоло дар саросари дунё маълуму машҳур гаштааст. Дар Тоҷикистон низ паҳлавонони зиёде ба ин намуди варзиш машғуланд. Яке аз ин паҳлавонон Парвиз Собиров аст.

Парвиз Собиров соли 1980 дар ноҳияи Темурмалики вилояти Хатлон таваллуд шудааст. Дар ин ноҳия шахсиятҳои шинохтаи зиёде ба воя расидаанд, ки онҳо номбардор ва ифтихори миллати худ ҳастанд. Ҷаҳонпаҳлавон Сайидмӯъмин Раҳимов, ки раиси Федератсияи дзю-дои Ҷумҳурии Тоҷикистон буд, низ дар ҳамин ноҳия ба дунё омадааст. Маҳз дар пайравии Сайидмӯъмин Раҳимов на танҳо дар ноҳияи Темурмалик (собиқ ноҳияи Совет), балки дар собиқ вилояти Кӯлобу шаҳри Душанбе даҳҳо ҷавонону наврасон ба машқ ва омӯзиши гӯштии самбову дзю-до пардохтанд.

Парвиз Собиров бо шавқӣ беандоза аз синни 15-солагӣ ба дзю-до машғул шудааст. Устоди аввалини ӯ дар ин ҷода Сабзаалӣ Сабзаев ба шумор меравад. Аз соли 1997 инҷониб таҳти роҳбарии паҳлавон ва мураббии машҳур Носир Бозоров машқ мекунад. Суханони падарашро, ки пеш аз вафот ба

устоди Парвиз гуфта буд, ҳеҷ аз хотир бароварда наметавонад: - «Ман фарзандамро аввал ба Худо ва баъдан ба ту месупорам».

Тибқи гуфтаҳои Носир Бозоров, Парвиз дар байни ҳамсолони худ аз ҷиҳати сабури ва пуртоқати ва аз ҷиҳати рӯҳию ҷисмонӣ фарқ карда меистод.

- Аз ин сабаб ман ба тарбияи ӯ ҷиддӣ машғул шудам, - меғӯяд мураббии Парвиз.

Чун устодаш ба ӯ эътимоду боварии қавӣ дошт, дар ҳамаи мусобиқаҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ ҳамроҳияш мекард ва аз муваффақиятҳои ӯ меболид.

Ҳанӯз соли 2000-ум буд, ки Парвиз Собиров меъёри Устоди варзиши Ҷумҳурии Тоҷикистонро иҷро кард. Таърифи фаъолияти варзишиаш зиёда аз даҳ маротиба қаҳрамони Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба ғуштии тарзи самбо ва дзю-до гардидааст.

Соли 2005 бошад, барои Парвиз фаромӯшношуданӣ буд, зеро ӯ дар мусобиқаи қаҳрамонии Осиё оид ба дзю-до дар шаҳри Тошканд иштирок намуда, сазовори ҷойи сеюм ва медали биринҷӣ гардид. Мутаассифона, бо сабаби лат ҳӯрдани пояш муддати ду сол ӯ натавонист дар мусобиқаҳо иштирок кунад. Бо вуҷуди ин мушкилот, вай машқҳои варзиширо идома меод.

Баъзан ҳолатҳои ҳам буданд, ки Парвиз аз соҳаи интихобнамудааш пушаймон мешуд, вале ҳар гоҳ ки баъди ғалабаи навбатиаш Парчами Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давлатҳои ҳамсоя ба шарафи ӯ баланд мешуд, рӯҳбаланд гардида, қувваи тоза мегирифт ва бо ҷаҳду талош аз нав ба машқ мепардохт.

Аз соли 2008 сар карда, Парвиз Собиров барои иштирок дар бозиҳои олимпӣ тайёри мебинад. Соли 2009 дар мусобиқаи қаҳрамонии Осиё дар Таиланд ширкат варзида, ҷойи дувумро ишғол намуд ва соҳиби медали нуқра гардид.

Соли 2011 дар Рио-де-Жанейро ҷойи панҷум ва дар мусобиқаи байналмилалӣ, ки дар Австралия барпо шуд, ҷойи дуюмро ба даст овард. Соли равон дар мусобиқаи қаҳрамонии

Осиё, ки дар шаҳри Тошканд баргузор шуд, Парвиз боз ҷойи дуумро ишғол намуда, соҳиби медали нуқра гардид.

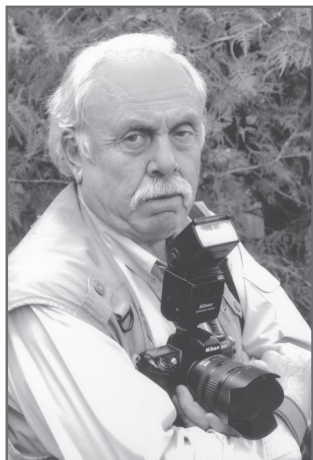
Натиҷаҳои варзишии бадастовардааш ва пирӯзӣ дар ин мусобиқаи бонуфуз ба паҳлавони тоҷик имконият фароҳам овард, ки ба Бозиҳои XXX тобистонаи олимпии Лондон-2012 роҳхат гирад.

Айни замон Парвиз Собиров серкор аст. Ҳамроҳи устодаш - Мураббии шоистаи Тоҷикистон Носир Бозоров то бевақтии шаб ба машқи бадан ва омӯзиши усулҳои нав ба нави ғуштии дзю-до банд мебошад. Боварӣ дорем, ки Устои варзиши дараҷаи байналмилалӣ, қаҳрамони чандинкаратаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, ғолиби мусобиқаҳои осиёӣ ва дигар мусобиқаҳои байналмилалӣ Парвиз Собиров ин навбат низ мухлисонашро шод гардонид, аз Лондон бо сари баланд бармегардад.

«Садои мардум», №82-84(2909-2911) аз 29 июни соли 2012

ИСОЕВ АҲЛИДДИН ҚУДРАТУЛЛОЕВИЧ

3 июли соли 1951 дар ноҳияи Ленин (ҳоло ноҳияи Рӯдакӣ) таваллуд шудааст. Пас аз хатми Омӯзишгоҳи касбӣ-техникии рақами 49 соли 1970 ба идораи рӯзномаи «Ҳақиқат» ба кор омада, дар вазифаи мухбири суратгир то соли 1973 кор кард.

Солҳои 1973-1975 дар сафи Қувваҳои Мусаллаҳи Советӣ хизмат кардааст. Баъди хизмат солҳои 1975-1977 ҳамчун суратгир дар стансияи Маркази натуралистони ҷавони шаҳри Душанбе кор кардааст.

Солҳои 1977-1988 мухбири суратгирӣ рӯзномаи «Комсомоли Тоҷикистон». Солҳои 1988-2007 ба сифати мухбири суратгирӣ рӯзномаи «Тоҷикистони советӣ» ҳоло «Ҷумҳурият» кор кардааст. Аз соли 2001 мухбири суратгирӣ рӯзномаи «Садои мардум» мебошад.

Аъзои Иттифоқи журналистони Тоҷикистон, Аълочии фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон, Аълочии матбуоти Ҷумҳурии Тоҷикистон, барандаи Ҷоизаи Иттифоқи журналистони Тоҷикистон ба номи Абулқосим Лоҳутӣ.

Хизматҳояш соли 1998 бо Ифтихорномаи Ҷумҳурии Тоҷикистон қадр шудааст.

Давлатшо СУРХАКОВ:

**БАРОИ НОЗИРИ РОҶ ДИЛХОҶ КАСИ
СОҲИБМАРТАБАИ ПАСИ РУЛИ
АВТОМОБИЛ БА ҲУКМИ РОНАНДА АСТ**

Ин ҷо ҳама рӯз серодам аст, тафовуташон бисёр дар синну сол, ҷинс, миллат, маҳалли истиқомат. Имтиҳонсупорандаҳо низ вобаста ба гурӯҳҳои таълимгирифташон, ашхоси алоҳидаи дафъаи дуюм ё сеюм аз қоидаи ҳаракати роҳ ва маҳорати рондани автомобил имтиҳонсупоранда ба Шӯбаи бақайдгириву имтиҳоноти Раёсати Бозрасии давлатии автомобилии Вазорати корҳои дохилии ҷумҳурӣ меоянд.

Дар ин ҷо баъди гузаштани курсҳои иловагӣ хоҳишмандон категорияҳои гуногуни ҳуқуқи ронандагӣ мегиранд, ба воситаҳои нақлиёти давлатӣ, хусусӣ ва шахсӣ рақами давлатӣ медиҳанд, дар иртибот ва ивазшавии ному насаб ва шаҷараи хонаводагӣ қорафтодаҳо барои иваз намудани шаходатномаи ронандагӣ муроҷиат мекунанд. Дар маҷмӯъ, шӯбаи номбурда, дар баробари риояи дигар қонунҳо, қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ҳаракат дар роҳ», «Дар бораи иҷозатномадиҳӣ ба баъзе намудҳои фаъолият» ва «Дар бораи кафолатҳои давлатии баробарҳуқуқии мардону занон ва имкониятҳои баробари амалигардонии онҳо»-ро дар амал татбиқ менамояд.

Тавре сардори Шӯбаи бақайдгириву имтиҳоноти Раёсати Бозрасии давлатии автомобилии ВҚД-и Ҷумҳурии Тоҷикистон, подполковники милиса Давлатшо Сурхаков мегӯяд, танҳо дар шаҳри Душанбе 24 муассисаи давлатӣ, ба монанди Ташкилоти мададгори мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Иттифоқи автомобилчиёни Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҷамъиятҳои дорои масъулиятшон маҳдуд ва омӯзишгоҳҳои касбҳои техникӣ курсҳои ронандатайёркунӣ доранд.

ДАР СУРАТ: лаҳзаи фаъолияти ҳаррузаи кормандони Шӯъбаи бақайдгириву имтиҳоноти Раёсати Бозрасии давлатии автомобилии ВҚД Ҷумҳурии Тоҷикистон

Бар илова, дар чормоҳаи соли 2007 ариза ва дархостҳо аз 7 муассиса ва ташкилот ҷиҳати кушодани курсҳо барои омодагории ронандагони касбӣ ворид шудаанд. Аз тарафи кормандони мо базаи моддӣ-техникии онҳо санҷида, танҳо ба 2-тои он, яъне ба Омӯзишгоҳи касбӣ-техникии рақами 30 ва Ҷамъияти масъулияташ маҳдуди «Аминҷон-ронанда» барои пешбурди фаъолият иҷозат дода шуд. Бинобар ин, супоридани имтиҳонҳо дар шӯъбаи мо ба чунин гурӯҳҳо вобаста аст. Танҳо дар як рӯз ба ҳисоби миёна дар имтиҳони қоидаҳои ҳаракати роҳ 100-120 нафар ва аз малакаи ронандагӣ 80-100 нафар қувва меозмоянд.

Дар чормоҳаи соли 2007 аз тарафи кормандони шӯъба 159 гурӯҳ тибқи дархости муассисаҳо ба қайд гирифта шудааст. Аз шумораи умумии пешниҳодшудагон барои имтиҳоноти назариявӣ ва амалӣ бори аввал сӣ фоизашон гузаштанд.

Бахши имтиҳонотӣ нисбати муассисаҳои таълимии ронандатайёркунӣ, ки сатҳи тайёр намудани касбомӯзон дар онҳо хеле паст аст, чораҳои мушаххас андешида, ба миқдори 87 адад нисбати омӯзгорони таълими назариявӣ ва роҳбарони муассисаҳо пешниҳодот ё амрномаҳо фиристода, пас аз сипарӣ шудани муҳлати муқарраргардида оиди чораҳои дидашуда аз суроғаҳои дахлдор протоколҳо расиданд. Кормандони бахши мазкур зиёда аз 120 маротиба ҳолати дарсҳои назариявӣ, амалӣ ва иштироки шунавандаҳоро дар машғулиятҳо мавриди санҷиш қарор дода, дар асоси маълумотномаҳо нисбати фаъолияти муассисаҳои таълимӣ ба хулосаи ҷиддӣ омаданд, аз ҷумла фаъолияти гурӯҳҳои муайяни кумитаи ноҳиявии Ташкилоти мададгори мудофияи ноҳияи И.Сомонӣ, кумитаи шаҳрӣ, Ҷамъияти дорои масъулиятҳо маҳдуди «Газель», «ЗТА», «ОКТ-52» боздошта шуд.

Дар ин муддат тибқи қадвали муайяншуда 9 маротиба базаи моддӣ-техникии муассисаҳои омодаسازی ронандагони касбӣ мавриди санҷиш қарор гирифт.

Қобили зикр аст, ки дар ҳар як гурӯҳи муассисаҳои таълимӣ то 20-30 фоиз занону духтарон касби ронандагӣ меомӯзанд. Онҳо низ баъд аз хатми курсҳои кӯтоҳмуддат ва супоридани имтиҳонҳо соҳиби шаҳодатномаи ронандагӣ мешаванд.

Бо ташаббуси роҳбарияти Раёсати БДА барои пешрафти кор системаи нави компютерӣ ҷорӣ шуд. Толори имтиҳонотӣ дорои 20 компютери ҳозиразамон мебошад. Мо муассисаҳои ронандатайёркуниро вазифадор намудем, ки бо системаи нави компютерӣ шинос шуда, касбомӯзонро бо усули нави супоридани имтиҳонҳо ошно намоянд. Барои гирифтани ҳуҷҷатҳои ронандагӣ бахши ШБИ бо тамоми лавозимоти ҳозиразамони компютерӣ муҷахҳаз мебошад.

Бинобар маълумоти Давлатшо Сурхаков, ҳар рӯз тақрибан ба 100-120 нафар соҳибони воситаҳои нақлиёт рақами давлатӣ дода мешавад. Ғайр аз ин, зершӯъбаи бақайдгирии воситаҳои

нақлиёт дигар амалиёти мухталиф, аз қабилӣ аз қайд баровардан, иваз намудани рақами воситаҳои нақлиётӣ, додани рақами давлатӣ ба автомашинаҳои муассисаву корхонаҳо, расонидани хизмат оиди бақайдгирии воситаҳои нақлиёти намояндагони корпусҳои дипломатӣ ва консулгарихоро анҷом медиҳад.

Ҳамчунин иваз кардани шаҳодатномаҳои ронандагӣ тибқи дастурамалҳо, дар асоси ариза ва дархости шаҳрвандон бо ному насаби нав, бо пешниҳоди санадҳои лозима бемамоният сурат мегирад.

«Садои мардум», №60(2147) аз 28 майи соли 2007

МУНДАРИЧА

МУРОДОВ АБДУЛМАЧИД МИРЗОШАРИПОВИЧ	4
ЧАШН МУБОРАҚ, ҲАМБАТАН!	5
МҶСОЕВ АЪЗАМ САИДРАҲМОНОВИЧ	11
ВОДИИ ГУЛПҶШ ДАР ҚОДАИ АБРЕШИМ (Очерк)	12
НЕҚҚАДАМОВ ТИЛЛО АМОНУЛЛОЕВИЧ	20
ЧУН ҲУНАР ДОИМ ҚАВОНИ (Очерк)	22
МЕРГАНОВ ДАЛЕР АБДУЛЛОЕВИЧ	39
БАҲРИ РУШДИ МИНБАЪДАИ БОНК КҶШИШ ХОҲЕМ КАРД	40
КАРИМОВ БУРҲОНИДДИН ИСМАТОВИЧ	49
БИБИЯМ ИНСОНИ ҚИМАТ БУД ё чӣ тавр мо аз асли худ дур шудем	50
СОЛЕҲОВ НЕЪМАТУЛЛО ҲИКМАТУЛЛОЕВИЧ	55
ҲАЙРАТ	56
ТИФЛИ ШЕЪР	57
ҒАЗАЛ	57
ДУБАЙТИҲО	58
ДОНИ УМЕД	58
НУРАЛИЕВ МИРЗО РУСТАМОВИЧ	60
ТОҶИКИСТОН	61
ЗАБОНИ ТОҶИКӢ	62
РУБОИЁТ	63
ДУБАЙТИҲО	64
АЗ ҒАЗАЛИЁТ	65

СУЛТОНОВ ДАВЛАТ	68
САРБОЗИ ҒАЛАБА.....	69
МАҲИ МАН.....	69
СОЛИ НАВ.....	70
ЧАРОҒИ РОҲИ ФАРДОӢ, МУАЛЛИМ.....	71
ЗИ ДАВРОНИ КУРУШУ АҲДИ ИСМОИЛИ СОМОНӢ.....	72
ИСМОИЛОВА НИГИНА САЙМУҲИТДИНОВНА	73
АЗ ҒАЗАЛИЁТ.....	74
СУБҲ.....	75
ШОҲҚОСИМОВ ШОҲТОЛИБ	76
ҲОФИЗИ ВАҲДАТСАРО.....	77
«НАЙРУД»-РО МАСАЙН МАШҲУРИ ЧАҲОН ҚАРД.....	82
НАЗРУЛЛОЕВ ҲУСЕЙН	89
ШУКРОНА	
ё худ достоне хурд аз рӯзгори як раҳнаварди роҳи маърифат (Очерк).....	91
ТЕМУРШОҲИ ФАЙЗАЛӢ	100
САРИ ҲОСОР - ШВЕЙТСАРИЯИ ШАРҚ.....	101
АБДУЛЛОЕВ МУХТОР	109
ОЁ МО МИЛЛАТПАРАСТЕМ?.....	110
ХУДОЙНАЗАРОВ	
МУҲАММАДЗОКИР МАМАДРОЗИҚОВИЧ	116
БИРӢЯД РӢИИ МАРҚАД БУТТАИ ГУЛ... ..	117
БЕРДИЕВА ГУЛРӢ БОЕВНА	124
КОШОНАИ МЕҲР	125

ҲАБИБУЛЛОЕВА ФИРЌЗА ҲАКИМҶОНОВНА.....	128
БАСО ДУХТАР, КИ СОҲИБТОҶ ГАРДАД... ..	129

АБДУЛВОҲИДОВА ШАРОФАТ БОБОҶОНОВНА.....	132
ПАРВИЗ ҲАТМАН БО МЕДАЛ БАРМЕГАРДАД.....	133

ИСОЕВ АҲЛИДДИН ҚУДРАТУЛЛОЕВИЧ.....	136
---	------------

Давлатишо СУРҲАКОВ:

БАРОИ НОЗИРИ РОҲ ДИЛХОҲ КАСИ СОҲИБМАРТАБАИ ПАСИ РУЛИ АВТОМОБИЛ БА ҲУКМИ РОНАНДА АСТ.....	137
---	------------

*Идораи рӯзномаи «Садои мардум» ба Вазорати
кишоварзии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи
ҳифзи муҳити зисти назди Ҳукумати Ҷумҳурии
Тоҷикистон, Мақомоти иҷроияи маҳаллии
ҳокимияти давлатии шаҳри Турсунзода ва ҶСК
«Тоҷик Эйр» барои дастгирии молиявӣ дар наشري
китоби мазкур изҳори сипос менамояд.*

СУХАНИ МЕҲРУ ВАФО

Мураттиб ва муҳаррир	<i>Ҷ. Наботов</i>
Хуруфчинҳо	<i>Т. Асалбекова</i> <i>З. Раҳимова</i> <i>Н. Сафдарова</i>
Саҳифабанд	<i>И. Самохин</i>
Мусаххехон	<i>М. Алиева</i> <i>Б. Набиева</i>
Суратгир	<i>А. Исоев</i>
Муҳаррири техники	<i>Ш. Ҷабборов</i>

Ба ҷоп 2 ноябри соли 2012 имзо шуд. Коғазӣ офсетӣ 60x84
1/16. Хуруфи адабӣ. Ҷопи офсетӣ. 9 ҷузъи ҷопӣ.
Адаби нашр 1000. Супориши №96. Нарҳаш шартномавӣ.

Китоб дар нашриёти
«Русская литература» ба табъ расид.